

11° 2346

8

11° 2346

27463

Nov. 8. 6 / 4118

#

Highlander

George,

MODVS

legendi abbreviaturas

PASSIM IN IVRE TAM

*Ciuii quàm Pontificio occurren-
tes, nunc primum integritati
sue restitutus.*

*

HVIC ACCESSERE,
*TITVLI, quæ & Rubricæ uulgò nuncupantur,
in uniuersum Ius Ciuile, ex HALOANDRI
recognitione adscripti.*

LVGDVNI,
SVB SCVTO COLONIENSI.
ANNO M. D. XLIII.

P R A E F A T I O.

ET SI Imperatoris testimonio laudabilior sit, qui factum subtilius emendat, quam qui adinuenit: laude tamen non minima afficiendos eos arbitror, qui primas bonarum artium promulgationes, summa cum lucubratione sequacibus delegauerunt: quoniam, ut testatur Philosophus, nedum ijs, quibus perfecte, sed & ijs, ex quorum imperfecto opere adinuento ad ueram Philosophiae lucem tandem uentum est, gratiae sunt porrigendae. Quamobrem cum libellus, qui Modus legendi in utroque Iure dicitur, opus equidem primo Iuris cunabula introeuntibus ne dicam utile, imò necessarium, plurimis tum diminute tum superflue positis undequaue antea notaretur: ut tandem Iuris studiosi consultius securiusque inhaerent operi, factum est hoc idem opus correctum, emendatum, omni denique superfluitatis, seu diminutionis macula uitioque purgatum: ut per haec, quae sequuntur scripta, omnibus luculentissime panditur.

Modus legendi abbre-

VIATVRAS, TAM IN LIBRIS

Iuris Ciuilis quàm Pontificij

passim occurrentes.

VIA præposterus est ordo prius humana petere subsidia, vt illis deficientibus, diuini fauoris gratia postuletur: vt de consecrat. dist. j. c. omnis Christianus. in fi. & in princ. Apparatus Io. and. lib. vj. imò vix bono peraguntur exitu, quæ malo sunt inchoata principio. lxj. dist. c. miramur. j. q. j. principatus. & c. cum Paulus. ideò diuino primitus implorato præsidio, cum Iuris vtriusq; scientia tam legum quàm canonum pretiosissima, non adnuculatiua, sed principalis & sacratissima, imò diuinitus inspirata sit, maximè competens principibus, comitibus, baronibus, militibus, cæterisq; nobilibus, clericis atq; generosis personis iurisdictionum, & iurium ipsorum manutentionem habentibus, statui, vt huius vtriusque iuris, scilicet Canonici & Ciuilis notitiam aggredi volentibus, tam in legèdo, quàm in studendo, facilis, brevis & planissimus pateat accessus in textibus, apparatibus, summis, glòssis, recollectis, & omnibus abbreviaturis legum & canonum ad Omnipotentis DEI laudem, & iuniorum scholarium, sacerdotum, & Iuris alumnorum instructionem: quæ aliter fieri non habet, quàm illorum informatio, quos scholasticis doctrinis scholæ fortè regendo sua laboriosius oporteat quærere nutrimenta. Attèd quòd omnis processus artium & scientiarum generatiuus ordinem in se debet habere, & propter vitæ humanæ insufficientiæ breuitatem cōtinere: talem vt sequitur breuissimum instruendū modum obseruandum esse censet pædagogis nobilissimum: saluatamen emédatione meliorantiū rationabiliter hunc discendi modum. Præhabitis ergo scholasticis disciplinis, & puerilibus etuditionibus in Donato, casualibus & temporalibus, in Alexandri partibus ambabus, declinationibus, coniugationibus, & constructionis ordine, cum moralibus authoribus Ca-

tone vel Faceto &c. non per vitæ medietatem liberalibus & adminiculatiuis artibus insistendo, vt sunt Grammatica, Logica, Rhetorica, Geometria, Arithmetica, Musica, & Astronomia: sed his cōpendiose transcurtis, principalibus scientijs, videlicet tramiti Philosophiæ suadeo citius appropinquari: & tandē Iuri Canonico & Theologiæ, practicæ finaliter immorari. Nam, vt ait beatus Hieron. Illi in vanitate sensus & obscuritate mentis ambulant, qui diebus & noctibus in dialectica arte torquentur &c. vt in canone, Nonne. dist. xxxvij. vbi reprehēduntur dialectici, & rerum naturas inquirentes, nec non verificatores. & eadē dist. c. legimus. vbi per vanam dialecticorum garrulitatē & sophistica argumenta intelligit Hieronymus cyniphe & ranas, quibus Aegyptij sunt percussi.

¶ PRIMO, præmitto nomina librorum in vtroq; iure, tam Pontificio quàm Imperatorio, annectendo cuiuslibet horū diuisionem in libros partiales. Deinde subiungam modum allegandi in quolibet libro cum exemplorum positione de abbreviaturis: vt introitus ad iura capeffenda manifestetur, quorum ignorantia paucos excusat: iuxta regulam, Ignorantia facti non iuris excusat, vt de regulis iuris, c. ignorantia. libro vj. quæ regula duos habet articulos principales. Primus, quod ignorantia facti quemlibet excusat: maximè dum est ignorantia facti probabilis. Tunc enim in toto excusat ignorantem: vt in l. error facti. C. de iuris & facti ignorantia. Quod enim per me non stat, mihi imputari non debet: vt in c. imputari. de reg. iur. lib. vj. Secundus articulus est, quod ignorantia iuris neminem excusat: quia Ius quilibet scire tenetur, & nemi licet ipsum ignorare: vt in l. regula. ff. de iur. & fact. ignor. Debemus ergo scientiam Iuris omnes appetere, ne in cōtemp-
ptum Dei nos incidere contingat. Nam contemptores canonum peccant in Spiritum Sanctum: cuius instinctu, nutu & gratia ipsi sacri canones æditi sunt: vt xxv. quæst. j. violatores, & cap. nulli fas.

Iuris defini-
tio.
Sacerdo-
es iuris.

¶ PRO quo sciendum quod Ius est ars boni & æqui: cuius meritò quis nos sacerdotes appellat: id est, sua iura cuiuslibet ministrantes. ff. de instit. & iur. l. j. respons. ij. Est autem Ius nomen generale: & Lex est species iuris. Etiam Ius dicitur præceptum seu ordinatio principantis, vel domini circa subditos, Et sic Ius triplex distinguitur: quia talis superior princi-
pans

pans aut est Deus : & tunc dicitur Ius diuinum. Aut est natura : & dicitur Ius naturale primæum. Aut est homo : & tunc dicitur Ius humanum, scilicet gentiū vel ciuile seu positium.

¶ Ius naturale est cōmune omni nationi : eò quòd vbique *Ius naturale.* instinctu naturæ non aliqua constitutione habetur : vt maris & fœminæ coniunctio, puerorum educatio, communis omnium possessio : quia iure naturali omnia sunt communia, id est, communicanda tempore necessitatis. Nemo enim proprium dicat, quod commune est, vt dist. xviij. c. sicut hi. in medio. & illud ius æquissimum est : quia eius præcepta in lege, & Euangelio continentur : vt, Quod tibi vis fieri, mihi fac : quod non tibi, noli. Sic potes in terris vinere iure poli. vt dist. j. in prin. dist. l. pōderet. aliàs cōsideret. ij. q. vj. Decreto. de maior. & obed. dilecti. vbi includitur : Non furtum facies, Non mœchaberis, Non occides, Non suscipies vocem mendacij. Exodi xxj. & xxiiij. Deuter. v. c. Ozee vij. c. cum multis similibus. Hoc ius cœpit ab exordio rationalis creaturæ, nec variatur tempore : sed est immutabile, plenum & perfectum. dist. v. in princ. & dist. viij. in princ. ¶ Sed Ius positium, est cōstitutio *Ius positium.* hominis variabilis & imperfecta. Et subdiuiditur in Canonicum & Ciuile. Nam sicut ex duobus componitur homo, scilicet materia & forma : sic duæ sunt dignitates in Ecclesia militante, scilicet Pontificalis anthoritas, & Imperialis potestas, vt de maior. & obed. c. solitæ. Ex quibus iura duplicia prodierunt. Papa enim est conditor Canonū, & Imperator Legum. Ex quo iam patet causa efficiens vtriusque iuris. Sed causa materialis iuris positiui, est Leges & Canones, Decreta seu Decretales epistolæ : circa quæ omnia versatur ipsum ius. Et coincidit communiter causa materialis cum subiecto. Vnde *Iuris canonici subiectum.* subiectū Iuris Canonici est bonum ecclesiasticū fidelium directiuium, decisionem singulorū negotiorum continens, rerum ecclesiasticarū vtilitatem cōseruans. Vel est homo catholicus dirigibilis de iure canonico in bonum humanum similiter & diuinum. Nam sicut scientia supponitur scientiæ, ita subiectum subiecto. Et philosophiæ moralis, etiā scientia iuris vtriusque subordinatur, subiectum est bonum humanum tigitur & c. sic subiectum Iuris Ciuilis est homo politicus, constitutionibus legalibus dirigibilis simpliciter in bonum humanum ad Reipublicæ vtilitatem conseruandam. Causa fina-

lis satis patet ex dictis. Nam finis iuris est bonos & scientes efficere, non metu solum pœnarum, verum etiam exhortatione præmiorum. Causa verò formalis duplex est, scilicet forma tractandi, quæ est modus agendi: vt definitiuus, diuisiuus, perceptiuus, perhibitiuus, & exemplorū positiuus. Et forma tractatus, quæ consistit in diuisione librorū totaliū in partiales: & partialium in titulos, sen rubricas: & titulorum in capitula, leges, paragraphos, vel responsa, & cætera, vt infra dicetur.

Ius Canon-
nicum.

¶ Ius Canonicum in quatuor libris principalibus nobis est traditum. Primus liber Iuris Canonici, est Decretum. Secundus, Decretales. Tertius, Sextus liber. Et quartus, Clementinæ, scilicet Constitutiones. Pro quo sciendum quòd differentia est inter Decretum, Canonem, & Decretalem epistolam. Hæc differentia notatur dist. iij. §. porro. vbi dicit Gratianus: Canonum alij sunt decreta Pontificum, alij statuta Conciliorum. Nam Canon propriè dicitur statutum in Concilio generali, vel prouinciali factum autoritate episcoporum: vt de consecrat. c. j. Decretum verò est statutum, quod Papa de consilio Cardinalium, ad nullius tamen consultatio nem statuit, & in scriptis redegit, vt de rescript. c. præsent. Hic autem Decretum sumitur pro nomine libri: in quo Decreto sanctorum patrum dicta descripta sunt. Capitur etiam aliter Decretum de reb. eccles. non alien. c. j. lib. vj. in glossa magna, in fine, vbi ponitur differentia inter decretum, auctoritatem, & consensum, vel collaudationē iudicis &c. Sed De-

Canon.

Decretū.

Decretalis
epistola.

cretalis epistola dicitur, quam Papa solus, vel de consilio Cardinalium ad consultationem alicuius rescribit, & responder: vt de rescrip. c. j. & glos. iij. §. omnes hæ species. dist. iij. Etiam inuenitur hoc Decretale: vt xxv. quæst. j. omnia decretalia. Indifferenter tamen Decreta, Canones, & Decretales Ius Canonicum nuncupantur, vel Canones: & vnum sæpe pro reliquo sumitur. Vocatur etiam Canonica institutio aliquando dogma: quia consistit in doctrina fidei Christianæ. de consec. dist. v. c. fi. Aliquando mandatum: quia consistit in doctrina de moribus. dist. liiij. deniq;. Aliquando interdictum, quando nulla pœna adiicitur. de consec. dist. iij. non oportet. Et quandoq; sanctio, quādo pœna additur. xxv ij. q. iij. si quis verè. Hæ etiam Decretales in plurali numero vtimur pro libro, in quo dicta capitula, quæ etiam Decretales dicuntur, continentur.

¶ VENIO nunc ad libros. Primum itaque librum Iuris Canonici, qui Decretum dicitur, composuit magister Gratianus: non quidem inueniendo, sed dicta sanctorum patrum in diuersis dispersa voluminibus in vnum volumen debitè & ordinatè colligendo: & hoc circa annum Domini millesimum centesimum nonagesimum tertium. Fuit etiam ille Gratianus vnus de tribus fratribus, cuius alter frater Petrus Lombardus librum Sententiarum conscripsit: & tertius Petrus Comestoris, vel Manducatoris, qui Scholasticam historiam fecit. Diuiditur autem hic liber primus Decretum, in tres partes principales. Quarum prima vocatur Distinctiones: quia vltèrius subdividitur in partes centum & vnā, quarum quælibet distinctio dicitur. Habet enim hæc prima pars Decreti distinctiones centum & vnā, à quibus ipsa tota nomen est sortita. Istæ autem distinctiones alterius subdividuntur in canones vel capitula: qui canones interdum propter aliquorum ipsorum prolixitatem subdividi possunt in paragraphos: & paragraphi ipsi, si longi fuerint, in verticulos. Secunda pars Decreti nominatur Causæ: & cōtinet in se xxxvj. causas, in quas diuiditur, à quibus & nomen accepit, quæ causæ subdividuntur vltèrius in quæstiones: & hæc quæstiones in canones vel capitula, quæ vltèra in paragraphos & versiculos subdividi possunt: vt suprà de distinctione canonum præmissum est. Est tamen animaduertendum, quòd causa xxxiiij. habet quæstiones sex: quarum quæstionū tertia non diuiditur immediatè in canones vel capitula, sed inibi interponitur Tractatus de pœnitentia, qui continet in se distinctiones septem, in quas diuiditur. Et hæc subdividuntur in capitula vel canones, & paragraphos, vt suprà dicebatur. Et interdū diuiditur in paragraphos absq; capitulis. Tertia & vltima pars Decreti nūcupatur de Cōsecratione: & habet sub se quinq; distinctiones, in quas diuiditur: quarū quælibet in plures subdividitur canones, vel capitula: & quādoq; in paragraphos, vt s. dictum est. Versus,

Decretum centum distinctionibus & vnā.

Triginta causas, & sex addit tibi iuxtas.

Distinguit septem pœnitentia, cōsecrat quinque.

Authorem quarū tibi de libro Gratianum. vel sic breuius,

C. distinguit, & L. causas dabit tertia cum sex.

Pœnitet v. versum, vult cōsecrare reuersum.

¶ Nunc ponēda & notāda sunt exēpla allegationum. Et de prima parte Decreti nota, quòd illa syllaba di. vel dis. etiam sola litera, d, significat distinctionem: & numerus immediatè sequens denotat quotam distinctionis. Vltimo ponitur principium canonis vel capituli, in quo authoritas vel allegatio continetur. Exemplum accipe in prima parte Decreti, vbi sic allegatur. viij. distinctione. quo iure. & hoc sic abbreviatur, dist. viij. quo iure. id est, in prima parte Decreti, in distinctione viij. illius partis, in canone, qui incipit, Quo iure. Aliud exemplum. dist. xxxvij. nonne. & cap. legimus. id est, in prima parte Decreti, in distinctione tricesima septima eiusdem partis, in canonibus, qui incipiunt, Nonne. & Legimus. Itē aliud, distinct. xl. multi. & cap. non loca. & dist. l. ponderet. quod declara, vt prius. ¶ In secunda parte Decreti nota, quòd per numerum positum ante literam, q, datur intelligi quota causæ. Et sic omnia talia adiectiua numeralia, prima, secunda, tertia, quarta &c. vsque ad trigesimam septimam ante literam, q, posita, semper includunt hoc substantiuum causa. Nec debet ille numerus excedere xxxvj. quia non sunt plures causæ in secunda parte Decreti: & per literam, q, intelligitur quæstio in nominatiuo vel alijs casibus secundum exigentiā congruitatis. Communiter in ablatiuo allegatur quæstione. Sed per numerum sequentem istam literam, q, designatur quota quæstionis illius causæ præmissæ. Et sic numerus sequens erit adiectiuum istius substantiui, quæstione, per q, designati: quod nunquam subintelligitur, sed semper expresse ponitur. Vltimo subiungitur canon, vel capitulum illius quæstionis in quo authoritas allegata quæri debet. Exēplum sume de secūda parte Decreti vbi sic allegatur. j. q. j. principatus. & capitulo, cūm Paulus. Et solet ita breuiari. j. q. j. principatus. & valet tantum: in secunda parte Decreti in prima causa illius partis, & in prima quæstione illius primæ causæ: in canonibus incipientibus, Principatus. &, cūm Paulus. Isto obseruato quòd in toto iure non breuiatur principium canonis, capituli, vel legis: sed semper integrè ponitur prout in libro continetur. Aliud exemplum. xj. q. iij. inter verba. xvij. q. iij. si quis suadente. Itē xxij. q. j. noli æstimare. & c. militare. xxvj. q. v. non liceat. & c. aruspiciu. in ver. nec ideo. Declara ista exempla, & signanter vltimum: in secunda parte Decreti, in causa xxvj. in quæstione v.

eiusdem

eiusdem causæ, in canonibus, qui incipiūt, Non liceat. & Aruspicina. in ver. nec ideo. Quia tamen Tractatus de pœnitētia inseritur in quæstione iij. ipsius causæ tricesimætertix, vt s. dictum est: ideo sumatur exemplum vbi sic allegatur: de pœnitentia. dist. prima, homicidiorum. & capitulo, homicidiū. hoc sic breuiatur: de pœ. dist. j. homicidiorum. & cap. homicidium. id est, in secunda parte Decreti, in causa xxxij. in quæstione tertia istius xxxij. causæ. in distinctione prima illius quæstionis, in tractatu de pœnitentia, in canonibus, qui incipiūt, Homicidiorum &c. Aliud exemplum: de pœnitētia dist. v. oportet enim. de pœni. dist. vij. c. j. intellige vt prius. & specialiter vltimum. id est, in tractatu de pœnitētia. dist. vij. & vltima istius tractatus, in capitulo primo huius distinctionis. Et sic quādo allegatur capitulum j. ij. vel iij. non ponitur principium capituli vel canonis &c.

¶ De tertia parte Decreti pone exemplum: vbi allegatur hoc modo, de con. di. j. nocte sancta. c. missas. & c. omnis Christianus. Quod ita breuiatū sic intelligitur: id est, in vltima parte Decreti, quæ intitulatur, De cōsecratione. in prima distinctione illius partis, in canonibus qui incipiunt, Nocte sancta &c. Item aliud exemplum: de conf. dis. ij. in cœna. & cap. liquido. de conf. dis. v. non mediocriter. ne tales. & c. nusquam. id est, de consecratione, distinctione secunda & quinta, in capitulis incipiētibus, In cœna. Liquido. &, Non mediocriter &c. Non debet autem in tertia parte Decreti vltra quintam distinctionem allegari, sicut nec in secunda parte vltra septimam: & in prima parte non vltra centesimam primam: quia nulla partium plures habet distinctiones. Ideo vltra allegās notaretur tanquam imperitus errare. Et quia in qualibet parte Decreti sunt distinctiones, nota differētiam in allegando. Nam quando allegatur distinctio absolutè cum numero sine addito alterius determinationis: vt dicēdo, dist. j. ij. iij. iij. vel v. &c. tūc querendum est in prima parte Decreti, vbi sunt centum & vna distinctiones. Quando autem allegatur distinctio cum addito de pœnitentia: vt sic, de pœni. dis. j. ij. iij. &c. tūc queri debet in secunda parte Decreti, in causa xxxij. & q. iij. illius causæ: vbi ponitur Tractatus de pœnitentia, qui habet vij. distinctiones: vltra quas non allegabis ibi, si velis Iurista videri. Sed si allegatur di. cum addito tali, de cōsecratione: vt sic, de con.

secr. dist. ij. vel iij. &c. tunc quærat in tertia parte Decreti, vbi sunt tantum quinque distinctiones: nec etiam plures allegabis, aliàs te ostendes Iuris ignarum. Et sic in omnibus his tribus partibus Decreti allegatur constitutio cum quota sequente: sub ea differentiâ, quod interdum nulla determinatio præcedit: vt in prima parte interdum præcedit: & hoc dupliciter. Aut præcedit de pœni. vt in secunda parte Decreti. Aut de consecratione: vt in tertia parte Decreti. ¶ Item in secunda parte allegatur quota causæ tacendo illud nomen causæ, sed subintelligendo. & sic etiam in fœminino genere adiectiuum numerale substantiuatur, includendo suum substantiuum: vt prima, secunda, tertia, quarta &c. subaudi causa: deinde substantiuum, quæstio, cum suo adiectiuo expressè ponitur: scilicet quæstione prima, secunda, tertia, quarta &c. Postea initium canonis: vt, Omnis. Ponderet. Nonne. Legimus &c. Etiam quandoque per paragraphos allegatur, omisso nomine capituli, & subiungitur principium paragraphi: vt. ij. q. vj. §. biduum. Et frequenter quando allegatur capitulum, non est opus allegare paragraphum, & è cōuerso. Si verò capitulum est longum, dicatur in prin. med. vel si. aut circa prin. med. vel si. vbi auctoritas vel textus allegatus habetur. Finaliter: Dilige Decretum si gliscis canonicari. Distinguit, causat, pœnitet, & consecret. Et tantum de primo libro.

Decretales.

¶ SECVNDVS liber Iuris Canonici, qui Decretales nominatur, à Gregorio Papa ix. cōpositus est, qui in vnam compilationem redigi procurauit, per magistrum Raymūdum suum capellanum, diuersas decretales epistolas prædecessorum suorum corrigēs & cōcordās: & hoc circa annum Domini millesimum ducentesimalm xxxj. Et sic penè annis xxxvij. post cōpilationem Decreti, Decretales in hanc formam redactæ fuere. Nam post hoc sub anno Domini M. cxxvj. Conciliū Lugdunense fuit celebratum, ab Innocētio Papa iiii. anno sui Pontificatus 11. in quo multas addidit cōstitutiones, quas etiā suo tēpore super Decretales cōscripsit. Et iste liber Decretales vocatus diuiditur in quinque libros partiales. Quorū quilibet vltius subdiuiditur in multos titulos vel rubricas: & tituli in capitula, & capitula in paragraphos, & hi interdū in versiculos. Primus autē liber partialis Decretaliū, tractat de Personis ecclesiasticis, & ecclesiæ ministris, & de eorum officijs, & quomodo tales creandi

& ordinandi sunt. Et cōtinet titulos xliij. Secundus liber Decretalium, est de Iudicijs, & de requisitis in iudicio. & habet xxx. titulos. Tertius est, de Vita & honestate clericorum, & rebus eorum, & rebus ecclesiarum. & habet titulos l. Quartus, de Sponsalib. & matrimonijs, & de cæteris his annexis. & continet x x l. titulos. Quintus & vltimus liber partialis Decretalium, est de Accusationibus, de criminibus, & de diuersis pœnis pro ipsiſ infligendis. & continet titulos x l l. Omnibus ergo computatis totalis liber Decretalium habet titulos vel rubricas ducentas minus quindecim, hoc est, centum & octogintaquinque. De quibus prædictis nota hos versus,

Pars prior officia creat, ecclesiæq; ministros.

Altera dat testes, & cætera iudiciorum.

Tertia de rebus & vita presbyterorum.

Quarta docet quales sint ritus coniugiorum.

Quintaq; de vitijs & pœnis tractat eorum. Vel sic breuius,
Iudex, iudicium, clerus, sponsalia, crimen:

Hæc tibi designant, quid quæq; volumina signant.

¶ De numero titulorum versus nota sequentes, Bis septem demptis simul vno ferto ducentos. Qui tituli ponentur infra profaicè & metricè. Nunc sumantur exempla ex Decretalibus: vbi sic allegatur, de summa Trinitate & fide catholica. damnamus. hoc ita breuiari solet: de sum. tri. & fide ca. damnamus. Aliud exemplum: de electione & electi potestate. cum in cunctis. hoc ita breuiari solet. de elec. cum in cunctis. id est, in libro Decretaliũ, sub titulo, de electione. in capitulo quod incipit, cum in cunctis. Aliud exemplum: de foro compe. diligenti. Aliud: de vi. & ho. cleri. vt clericorum. Aliud: qui ele. vel vouen. ma. cōtra. pos. cōsultuit. Aliud: de pœ. & re. omnis vtri-
usque. Ista exempla sic breuiata suo modo sunt explicanda, vt primum exemplum. & ita de alijs.

¶ TERTIVM librum, qui Sextus appellatur, composuit Sextus. Bonifacius papa viij. in quo Decretales epistolas suorum prædecessorũ, videlicet Grego. x. Inno. iij. Clemētis iij. & aliorum cum suis proprijs epistolis recollegit in vnum librum, quem Sextum appellauit. non sic quod ille cum alijs v. partialibus libris Decretalium in vnum volumen Sextus connumeretur: sed quia liber est specialis post dictos quinque æditus, supplens defectum diuersorum casuum emergentium in alijs

non

non comprehensorum. Et sunt promulgatæ constitutiones libri Sexti, anno à natiuitate Domini millesimo ducentesimo nonagesimooctauo, nonis Martij, Pontificatus Bonifacij Papæ octauj, anno 1111. Diuiditur autem Sextus eodem modo in quinque libros partiales sicut Decretales: & quilibet horum librorum in titulos: & hi per capitula & paragraphos vt supra: quamuis in Sexto non sint tot tituli sicut in Decretalibus, nec tot capitula in titulis. Sed vbi deficit aliquid non plenè decisum in Decretalibus, id ponitur in Sexto. Sunt nanque modo sumenda exempla de libro Sexto, vbi sic allegatur: de constitutionibus. vt animarum. libro sexto. & de rescrip. statutum. §. cum verò. ver. nullus. li. eo. Hoc sic intelligitur: id est in libro sexto, sub titulo de cōstitutionib. in capitulo quod incipit, Vt animarum. Et sub titulo de rescriptis, in capi. quod incipit, statutum. in §. illius capituli, qui incipit, cum verò. in versiculo, nullus. libro eodem. Et sciendum quòd in Sexto allegatur eodem modo vt in Decretalibus, hoc solum mutato quòd in Sexto alleganda semper in fine additur lib. vj. propter differētijs librorum: quia omnes rubricæ Sexti sunt etiam in Decretalibus. Debet ergo ad rubricā post capitulum addi, libro sexto, vt sciatur esse in Sexto. Quòd si non additur, quæritur cap. allegatum in Decretalibus: & sic errare contingeret ex omisione huius additionis libro sexto: quia capitulum allegatū in Sexto nō inueniretur in Decretalib. Alia plura possumus exēpla sumi: vt de iudic. mulieres. §. ceterum. & ca. seq. lib. vj. de cleri. cōiug. c. vnico. §. in cæteris autē. eod. lib. de concess. præben. de testanda. lib. vj. de censu. quanquam. eo. lib. quæ sunt declaranda suo modo vt supra. Et tantum de tertio libro.

Clementi-
næ.

¶ **Q**UARTVM librum iuris canonici, qui Clementinæ dicitur, subaudiendo cōstitutiones, incēpit & addidit Clemens Papa v. sub anno Domini millesimo trecentesimo decimo, in Concilio Viennensi, quod sex mētib. tantum durauit: sed ipse Clemens morte præuentus, ad publicum nō perduxit: sed post eum Ioannes Papa xxi. cōpleuit, correxit, in quibusdam mutauit, & executioni demandauit. Quæ constitutiones ita collectæ dicuntur Clementinæ, à Clemente v. & fuerunt promulgatæ anno Domini millesimo trecentesimo sexto, 1111. Calendas Nouembris. De quo vide glos. in proemio Clementinarum, in ver. Nouembris. & in verbo, Pontificatus. Et secundum Ioan.

Ioan. And. in procemio huius libri male dicunt illi, qui allegant librum septimum: quia dictæ constitutiones non sunt connumeratæ sub nomine libri, sed debent intitulari Clementinæ, ut supra dictum est. Et diuiduntur Clementinæ eodem modo in quinque libros iuxta materiā istius versus: Iudex, iudicium, clerus, sponsalia, crimen. de qua tractant, sicut Decretales & Sextus: licet pauciores contineant titulos, & tituli pauciora capitula, in quos & quæ rursus diuiduntur. Sunt autem exempla taliter in his accipienda, ubi sic allegatur: de hæreticis. ad nostrum. in Clementinis. hoc sic breuiatur: de hære. ad nostrum. in cle. j. in cōstitutionib. Clemētinis, sub titulo de hæreticis & Manichæis, in capitulo, quod incipit, Ad nostrū. Aliud exemplum: de reliq. & vene. sanct. si dominum. in Clemen. id est, de reliquijs & veneratione sanctorū. in capitulo, Si dominum. in Clementinis. & sic de alijs. Nam hic allegatur per omnia sicut in Decretalibus: solū eo dempto quod additur hic in Clemen. sicut in Sexto additur, libro sexto, propter rationem ibi dictam. Et potest hæc additio præmitti: ut sic allegando, Clemen. pastoralis. §. rursus. in fi. id est, in Clementinis, in capitulo, Pastoralis. §. rursus. in fine illius paragraphi, ubi dicitur: Qui falcem mittit in messem alterius, perperam agit. Et hæc de allegationib. & exemplis Iuris Canonici quo ad quatuor libros sufficiant. ¶ Et ut dicti libri cognoscantur, sciendum quod Decretum sic incipit, Humanum genus duobus regitur, naturali videlicet iure, & moribus. Decretales incipiunt, Gregorius episcopus seruus seruorum Dei. Sextus incipit, Bonifacius episcopus seruus seruorum Dei. Clementinæ diuersi modè solent incipi. Quandoque sic, Ioannes episcopus seruus seruorum Dei. Quoniam nulla iuris sanctio. Quandoque sic, Clemens episcopus &c. Fidei catholicæ fundamento &c. Et antequam veniam ad materiam Decreti, in distinctionibus & causis, & ad rubricas in Decretalibus, de libris legum & allegationibus in eis præmitto.

Ius enim Ciuile vel Imperatoriū (quod Leges appellatur) traditum est nobis in multis, & generaliter in quatuor voluminibus, quæ dicuntur libri legales: ut sunt Digestum, Codex, Instituta, & Authenticū, quib. additur liber Feudorū.

¶ PRIMVS ergo liber Iuris Ciuilis, est Digestum, continens leges & statuta Romanorum. Et continet in se quinquaginta

ginta libros partiales, qui in tribus voluminibus comprehenduntur. Primum volumē est Digestū vetus, quod habet xxiii. libros partiales. Secundum, Infortiatum: & habet xiiij. libros partiales. Tertium Digestum nouum, quod xij. habet libros partiales: quibus connumeratis erunt l. libri partiales. Et vocatur Digestum alio nomine Pandectā, nomē compositum à *παρ*, quod est totum, & participio verbi *διχομαί*, quod est capio, quasi omnia intra se comprehendens. est enim volumen aliquod omnia vniuersaliter continens. Vnde Iustinian. libros in quibus vetera iura collegit, Pandectas appellauit. Volumina illa (inquit Budæus) nihil non continentia, & ex quibus possis, quod velis, velut è Cornucopia depromere, dicuntur Pandectæ: vt Pandectæ legum, quæ omne ius complectuntur. Gell. lib. 12. Tullius Tyro Ciceronis libertus libros de varijs ac promiscuis quæstionibus composuit, quos Græco vocabulo Pandectas, id est, promiscua & multifaria continentes, libros inscripsit, tanquam omne rerum ac doctrinarum genus continentes: vt dicitur in l. ij. C. de vet. iur. enuc. §. cum omnia Et iste liber Digestū est collectus ex veteri iure, quod ab vrbe Romana conditum, & à tempore Romuli, vsq; ad tempus Iustiniani Imperatoris ferè per mille annos & trecentos confuse statutum fuit: & extendebatur in duo penè millia librorum, & decies centena millia versuum, id est paragraphorum vel responsorum: vt habetur in §. cum omnia. præallegato. Vocatur autem hoc nomine Digestum quia omnia decidendā ibi digerūtur & soluantur. Scribitur etiam per duplex ff. contra morem omnium librorum legalium, cum nulla litera, f, ponatur in hoc nomine Digestū. ideo (vt aiūt quidam) quia per duos Imperatores, quorum quouis Fredericus nominabatur, postea maturius ruminatum est & digestum: à quorum Imperatorum quolibet nomine sumpta est prima litera, f, & c. Alij dicunt esse arbitrarium: nec omnium rationem esse reddendam, vt in l. non omnium. ff. de legi. & senatuscon. Infortiatum autem dicitur ab in, id est valde, & forte: quia multum fortes leges in eo sunt, vel quia dispositiones vltimarum voluntatum in illo sunt. Vnde,

Sum liber en fortis disponens spolia mortis.

Et clausis portis me discat lector in hortis.

Vt habetur in principio Infortiati in glossā j. vbi etiam dicitur,

tur, De nominibus disputare relinquitur pertinacibus, secundum Tullium. & nomina magistralia sunt: ideo de eis non est disputandum. Sufficit saltem quòd attendatur, quid in libris dicatur secundum Senec. Vnde,

Qui vult seruare sanctorum singula festa,
Non poterit clarè cum Codice scire Digesta.

Et nota quòd quando in Digesto veteri, Infortiato, vel Digesto Nouo allegatur aliquis textus, tunc primo ponitur nomé libri non partialis nec Veteris, Noui, vel Infortiati: sed Digesti in genere per duplex, ff. postea titulus vel rubrica: deinde apponitur lex illius tituli cum sua determinatione vel numero sequenti. Et si lex est longa, ponitur §. primus, vel secundus, vel responsum primū vel secundum &c. Exemplū: in Digesto sic allegatur. ff. de dam. infec. l. si finita. §. si quis auté. quod ita breuiatum tantū valet: id est, in libro Digestorum, sub titulo de damno infecto. in lege, quæ incipit, Si finita. in paragrapho, si quis autem. illius legis. Aliud exemplū, ff. ad l. Rhod. de iac. l. nauis. §. cum auté. id est, ff. ad legē Rhodiā de iactu. in lege, nauis. in paragrapho, cum autem. Aliud exemplū, ff. si quadru. pau. fe. di. l. j. §. cū arietes. id est, Digestis in rubrica, si quadrupe pauperiem fecisse dicatur. l. j. in paragrapho, cū arietes. Item ff. de vi & vi ar. l. j. §. vim vi. id est, ff. sub titulo de vi & vi armata. in l. j. &c. & sic de alijs.

¶ SECUNDVS principalis liber Iuris dicitur Codex, qui Codex. cōtinet statuta, sanctiones, & diuersa præcepta Imperatorum: quanuis cōmuniter loquēdo Codex dicatur quilibet liber in se habēs diuersos libros partiales. Fuerūt tamé ante tēpus Iustini Imperatoris tres Codices, scilicet codex Gregorianus, Hermogenianus, & Theodosianus. Ergo diuus Iustinianus volens circa hoc adhibere remediū, direxit animum suum ad cōstitutiones Imperiales, & de istis tribus codicib. extrauagantibus fecit fieri vñ codicē, quem suo felici nomine intitulauit Codicē Iustiniani: vt patet in rubrica proœmij huius libri. Et scribitur per C magnum, quæ est prima litera huius nominis Codex. Diuiditur autem in xij. libros partiales, quorum vltimi tres longè post primos nouè compositi sunt. & vltimi tres rarò legūtur à doctōrib. In primis auté ix. libris Codicis allegatur suo modo sicut in ff. primò ponendo nomé libri Codicis, deinde titulū, postea legē cum suo principio vel numero.

Exem

Exemplum accipe sic allegans. C. de præscript. xxx. vel xl. an. l. si quis §. pc. id est, in libro Codicis, sub titulo de præscriptionibus xxx. vel xl. annorū, in l. si quis. in §. penultimo. Alia exempla. C. de sacro. eccle. l. sancimus. in fi. C. de trans. l. vt respōsum. C. de vet. iu. enu. l. ij. §. si quid in tanta. &c. Quæ sunt omnia extensis rubricis declaranda. In vltimis tamen tribus libris hoc refert, quòd in fine allegationis (vt præmissum est) additur numerus libri: vt allegando, C. de armorum vsu iuxta principē. l. j. li. x. C. de Murilegulis & Gyneciaris. l. &c. lib. xj. C. de dignita. l. si vt proponis. lib. xij. similiter de alijs. Et est magis necessariū quosdam titulos plenius scribere, quia sunt in his libris tribus valde rari & inusitati tituli: quia non frequentantur in scholis legendo, sicut alij libri 1x. Codicis. Et volunt aliqui dicere, quòd quando in Codice allegatur, non sit necesse addere l. dicendo sic, C. de iudi. l. properandum. sed simpliciter debeat dici, de iudi. properādum. sine hoc addito, lege: nisi esset lex j. ij. iij. vel penul. vel antepenul. Tunc enim oporteat addi, l. prima. ij. vel penult. &c. Sed siue hoc in toto seruetur siue non, non est magna vis. Item interdum in Codice allegatur Authentica, quæ est antiquo iuri superaddita & incorporata: vt, C. de epis. & cle. Authen. generaliter. id est, in Codice sub titulo de episcopis & clericis, in Authentica ibi incorporata, quæ incipit, Generaliter.

Authentico-
rum lib.

¶ TERTIVS principalis liber vocatur Authenticum in numero singulari: & Authentica autheticorū in numero plurali. Et sunt Authentica quædam excerpta, quasi summula librorum suprā dictorum. Et diuiditur iste liber in ix. collationes, quarum quælibet subdiuiditur in titulos. Tituli autē subdiuiduntur nō in leges, sed in paragraphos. & quando ex Authentico allegatur aliquis textus, præmittitur primo nomen libri cū præpositione, in, deinde ponitur titulus, postea subiungitur paragraphus cum ipsius incæptione: & in fi. ponitur quota collationis. Quamuis enim collatio naturaliter præcedit paragraphum qui in ea continetur, tamē collatio cum sua quota consuevit vltimo allegari: licet etiam interdum omitatur. Exemplum sumatur sic allegando. in Authen. de lenonibus. §. sancimus. colla. iij. id est, in libro seu volumine Authenticorum, sub titulo de lenonibus, in paragrapho qui incipit, Sancimus. sub colla. iij. Aliud exemplum. in Authen. de trien.

rien. & semis. §. cōsideremus. colla. iij. id est, in Authentico de triente & semille. in §. consideremus. &c. Item in Authen. vt di ui. ius. subscript. ha. glo. quæ. §. j. collat. viij. id est, in hoc libro, sub tit. vt diuinæ iurisdictiones subscriptionem habeant gloriosissimi quæstoris &c. Et nota differentiam inter Authenticum & Authenticam. Nam Authenticum est liber principalis Voluminis, de quo iam mentio facta est, sed Authentica est lex vna vel Paragraphus incorporatus in lib. C. & allegatur hoc modo sicut etiam prædictum est in libro C. in Authen. multò magis. C. de sacr. sanct. eccl. &c.

¶ **L**IBER Feudorū, qui alio nomine dicitur Collatio x. di Feudorum uiditur in duos libros partiales, quorum quilibet subdividitur liber. in titulos: & isti in Capitula & Paragraphos. Vnde vt exemplariter dicatur, in allegatione huius libri, primò ponitur nomen libri, postea titulus, deinde capitulum & §. vt sic allegando: in libro, aliàs & communius, in vñb. feud. de prohib. feud. alien. per Fed. c. j. §. hac ædictali. Et hoc breuiatum sic intelligitur: id est, in vñb. feudorum (qui liber etiam Collatio decima dicitur) sub rubrica de prohibita feudi alienatione per Federicum, in cap. primo, & paragrapho allegato. Et est necesse apponere per Federicum, ad differentiam alterius tituli in eodem libro de prohib. feud. alien. per Lotharium. Potest etiam nomen libri vltimò subiungi: vt in hoc exemplo. quib. mod. feud. amitt. cap. vnico. §. rursus. in vñb. feud. id est, in rubrica, quibus modis feudum amittatur. capi. vnico. in §. rursus. in vñb. feudorum. Etiam interdum allegatur collatione decima, sic breuiando. col. x. quia iste liber post ix. collationes authenticorum æditus est. Alia possunt accipi exempla multa. De feud. mar. duc. & com. id est, de feudo marchie, ducatus, & comitatus. De inues. in man. fac. id est, de inuestitura in man. cum facta. De milit. vasal. qui contum. est. id est, de milite vasallo, qui contumax est. Qual. vas. iur. deb. dom. fid. id est, qualiter vasallus iurare debeat domino fidelitatem. Et ita de omnibus alijs extendendo & abbreviando rubricas, cum subiunctione tamen cap. & §. in quo cōtinetur autoritas vel textus allegatus. Et tantum libro Feudorum.

¶ **Q**UARTVS liber principalis dicitur Instituta, vel Instituta. In titutiones in numero plurali. Et diuiditur in quatuor libros partiales, qui sunt introductorij in alios libros legales: imò de-

feruiunt etiam Canonibus, in quantū declarāt significationes terminorū in Iure vſitatorum, qui multum vtilēs sunt incipientibus, tāquam ostiū in domū, in Ius præbentes introitū. Quare consultum est omnibus quali modò genitis pueris, & adultis lac iuriscōcupiscentibus, per Institutionū dogmata sua primaria sumere nutrimenta, vt doctrina præambula informari, Iustiniani mereatur sanctiōi securius inhærere. Quæ à Christianissimo Iustiniano Imperatore regulariter derivata omnium imperatorū autoritate iubet, vetat, vindicat, punit, atque permittit. Nullus ergo tam præsumptuosus existat, quod sine Institutionū doctrinis ad Iuriū, & maximè ciuiliū sublimitates conscendere attemptet: quoniā ex alto irremediabiliter corruūt, qui volare satagunt antè, quā pēnas assumant. Fuit autem hic liber de mandato Iustiniani Imperatoris (qui etiam Digestum cōposuit) æditus, post Digestum, & post primam compositionem Codicis: ante tamen secundi Codicis, quem nunc habemus compilationem, per magnificū magistrum Tribonianum Quæstorem sacri palatij sui, cum Theophilo & Dorotheo viris illustribus, vt in principio Institutionum dicitur. Et huiusmodi libri partiales subdividuntur vltèrius in titulos, & hi in paragraphos, non in leges nec in capitula: & paragraphi interdum quando longi sunt in versiculos. In allegationibus autè huius libri talis modus obseruatur, quòd primò liber nominatur, postea rubrica, deinde paragraphus cum versiculo. Exēpli gratia, Instit. de iustit. & iur. §. j. id est, in libro Institutionū, sub rubrica de iustitia & iure. in §. primo illius rubricæ. Aliud, Instit. de iur. nat. gen. & ciuil. §. sed quoties. id est, Institutionibus de iure naturali gentium & ciuili. paragrapho allegato. Item, Instit. de hære. instit. §. hæreditas. id est, hæreditibus instituēdis. paragrapho qui incipit, hæreditas. & sic de alijs exemplis accipiendum est. Et hæc de nominibus, diuisionibus, & exemplis ipsorum librorum legalium pro nunc sufficiant.

¶ Vt tamen plenius noscantur hi libri, nota quòd Digestū vetus sic incipit. Iuri operā daturū prius nosse oportet, vnde nomen iuris descēdat. Et primus titulus est, de Iustitia & Iure. Infortiatū verò sic incipit, Doris causa semper & ubiq; est præcipua. Et primus titulus est, Solutio matrimōnio quēadmodum dos petatur. Sed Digestum Nouū incipit, Hoc edictō permittitur, vt siue iurè siue iniuria fieret opus, per nuntiationē inhiberetur.

beretur. Et est primus titulus de Noui operis nuntiatione. Co-
dex incipit, Imperator cunctos populos. Et prima rubrica est,
De sum. tri. & fid. cath. Præmittitur etiã proœmium, Hæc quæ
necessario. Authenticum incipit: Occupatis nobis circa totius
reip. curas. Et est prima rubrica, Si hæres soluere legatum no-
luerit. Decima collatio, quæ etiam liber de Vñibus feudorũ di-
citur, sic incipit, Quia de feudo tractaturi sumus, videamus pri-
mò, qui feudum dare possunt. Et prima rubrica est, De his, qui
feudum dare possunt, & qualiter acquiratur & retineatur. In-
stitutiones verò sic incipiunt, Imperatoriã maiestaté nõ solum
armis decoratam, sed etiam legibus oportet esse armatam.

¶ Notandum etiam est, quòd quidam liber paruum Volu-
men appellatus est, continens in se aliquos prædictorum libro-
rum totalium, & aliquos partialium: videlicet Authetica, Vñs
feudorum, & tres vltimos libros Codicis, scilicet x. xj. & xij.
qui rarò legi consueuerunt, & titulos habent plerosque ra-
rissimos.

PRæmissis itaque nominibus & diuisionibus librorum
vtriusq; Iuris cum modis allegandi in ipsis: nunc pro bre-
uiaturis glossarum legendis subiungam quoddã alphabe-
tum, in quo cõmuniores saltem abbreviaturæ textuũ & glos-
sarum Iuris continebuntur: quod sic incipit,

¶ **A** vel **B.** & c. Quæcunque literarum alphabeti posita sola in
textibus Iuris maximè Decret. signat nomen propriũ viri
vel mulieris: vt Arnoldus, Bernardus, & sic de alijs: vt de testi.
ex parte **A.** id est, **Adæ.** & sic de alijs.

Ab. id est, Abbas: scilicet **Lapus** vel de Castelliano.

Ac. vel **Accur.** id est, Accursius, glossator in legibus. Hic duos
habuit filios: vnus vocabatur Franciscus Accursij, valens do-
ctor, qui glossis patris sui multas fecit additiones. Alius nomi-
ne Cernuotus, qui fecit etiam additiones, quæ dicuntur Cernuo-
tinæ, modicum tamen valentes: quarum vna ponitur **C.** de
æden. in l. j. Et sic filius potest in iure patrẽ reprehendere, vt
ff. de condi. ob caus. in moribus secus: licet possit dari tutor
patri furioso.

Al. vel **Alb.** id est, Albertus doctor: vel Albericus.

Ala. id est, Alanus.

Ap. se. le. id est, apostolicæ sedis legatus.

Ap. re. id est, appellatione remota.

Ap. ob. re. id est, appellationis obstaculo remoto.

Ant. de But. id est, Antonius de Butrio.

Ar. vel arg. id est, argumentum.

Arch. id est, Archidiaconus, magister Ioan. Andreæ, qui glossauit etiam Sextum, & scripsit Rosarium super Decreto.

Ad no. præ. id est, ad nostram præsentiam.

Aut. vel Authen. id est, Authenticum liber, vel Authentica lex incorporata.

Az. id est, Azo. qui fecit Summam vnam in legibus, ex qua sumunt examinandi continuationes rubricarum.

¶ Bern. Ber. B. id est, Bernardus glossator Decretalium.

Barth. Brix. id est, Bartholomæus Brixienfis, qui fecit additiones gloss. super Decreto. quas si Decretum habet, sic incipit gloss. eius: Quoniam nouis superuenientibus causis, nouis est remedijs succurrendum.

Bart. id est, Bartolus de Saxo ferrato, legum interpres.

Bal. vel Bald. id est, Baldus in vtroque Iure scribens.

Band. id est, Bandinus doctor.

Bo. me. id est bonæ memoriæ.

Bulg. id est, Bulgarus doctor.

But. id est, Butrius, scilicet Antonius de Butrio.

¶ C. in textu posita Celestinum signat, maximè quando apponuntur hæc verba, prædecessor noster. aliàs in glossis, summis, vel lecturis, C. magnum significat codicem, communiter in ablatiuo casu. Sed c. paruum, id est, capitulo: vel centesima, in distinctionibus.

Cy. id est, Cynus doctor legum.

Ci. id est, ciuis.

Cle. vel Clem. id est, Clementinæ vel Clementinis.

Card. id est, Cardinalis doctor.

Constit. id est, constitutio.

Composit. id est, Compostellanus doctor.

Gen. eccl. id est, censura ecclesiastica.

Con. t. t. r. id est, consultationi tuæ taliter respondemus.

¶ D. sola, vel dist. id est, distinctione.

De pœn. id est, de pœnitentijs.

De cons. id est, de consecratione.

Dil.

Dil.fil.id est,dilectus filius.

Dama.id est,Damasus papa.

Dy.id est,Dynus doctor.

Dis.ve.id est,discretioni vestræ.

Do.de Ro.id est,domini de Rota.

Durand.id est,Durandus doctor.

¶ E,sola & magna,nomen proprium.e parua,eodem vel eadem: maxime quando sequitur titulo,distinctione,vel lege.

Eccl.Rom.id est,ecclesia Romana.

Extra.id est,extrauagans.

Et hîc est sciendû quòd quando in Summa de casibus,in Summa Pisana vel alicubi in libris Iuris ponitur autoritas ex Decretalibus,tunc allegatur extra:& significat extrauagantem,scilicet textû vel capitulum extra corpus Decretorum positû. Decretales enim paulò ante compilationem,correctione & concordatione ipsarum erant extrauagantes: quia vagabantur extra illud volumen. Hodie autè per modernos Canonistas capitula in Decretalibus,in Sexto similiter & in Clementi.non consueuerunt allegari extra: quia talia capitula modo non vagantur extra corpus Iuris Canonici.Sed legistæ prædictorum librorum textus allegant extrâ: eò quia sunt extra corpus sui Iuris, scilicet Civilis. Verum est quòd cononistæ adhuc hodie aliquos textus etiã Canonici Iuris allegant extrâ: videlicet hos qui sunt extrauagantes nõdum incorporati Iuri Canonico.

¶ Fa.id est,facit.

Fe.re.præ.n.id est,felicitis recordationis prædecessoris nostri.

F.t.id est,fraternitati tuæ.

Fi.id est,finale,vel finè.

ff.id est,digestis.

Fri.de Zen.id est,Fridericus de Zenis.

Fran.de Zab.i.Frâcisus de Zabarellis, doctor & Cardinalis.

Flori.id est,Florianus doctor.

Fri.Imper.id est,Fridericus Imperator.

F.t.t.r.id est,fraternitati tuæ taliter respondemus.

¶ G.in Spe.Guillelmus in Speculo.

G.de mon.Laud.id est,Guillelmus de monte Lauduno.

Guil.id est,Guillelmus doctor.

Gen.id est,Genshelinus doctor.

Gra. id est, Gratianus compilator Decreti.

Go. vel Gof. id est, Goffredus: qui composuit Summam, in qua recitant examinandi in Iure Canonico cōtinuationes rubricarum, & alia plura.

Gar. id est, Gartias doctor.

¶ Hu. vel V. id est, Hugo vel Vgutio.

Ho. vel Host. id est, Hostiensis doctor.

Hen. Bo. id est, Henricus Boick.

Hon. id est, Honorius papa.

Her. id est, Hermanus doctor.

¶ I. sola, vel cum titello sic, j. denotat infrà.

Pro quo sciendum, quando textus allegatur, qui etiam postea habetur, siue in eodẽ libro, siue in alio, eiusdem tamen Iuris, tunc dicitur infrà: & scribitur per j longum: cui supponi potest titellus: vt sic, j. titulo proxim. c. j. ij. id est, infrà titulo proximo. cap. j. &c.

j. eod. tit. id est, infrà eodem titulo.

j. brevis signat vnum vel primo.

Io. Mo. id est, Ioannes Monachi glossator Sexti in Francia.

Io. And. id est, Ioannes Andreas, etiam glossator Sexti & Clementinarũ, qui & Nouellas cōscripsit, valentissimus doctor.

Io. Imo. id est, Ioānes Imola, modernus doctor super Decretalibus notabiliter scribens.

Io. vel Ioan. id est, Ioannes glossator Decreti Theutonicus: quem aliqui nominant Ioannem antiquum.

Io. de Lig. id est, Ioannes de Ligniano.

Io. de Fan. id est, Ioannes de Fantusijs.

Inno. vel Innoc. id est, Innocentius papa.

Imo. id est, Imola. subaudiendo Io.

Iac. de Liz. id est, Iacobus de Lizano.

Iac. de Are. id est, Iacobus de Arena.

Iac. But. id est, Iacobus Butrigarij.

Iac. Bal. id est, Iacobus Balduini.

Iac. de Bel. id est, Iacobus de Beluifo.

¶ L. sola. i. lege, vel quinquaginta in numero distinctionum.

Lap. ab. id est, Lapis abbas doctor.

Lamb. de ramp. id est, Lambertus de ramponibus.

Ludo. de Ro. id est, Ludouicus de Roma doctor.

La. vel Lau. id est, Laurentinus in glossis Decretalium.

Lib.id est,liber vel libro,secundū exigentiam constructionis.

¶ M. vel Mar.id est,Martinus doctor.

M. vel man.id est,mandamus. signanter quando litera q, sequitur: vt M. q. id est, mandamus quatenus.

Mo. ca. præ. id est, monitione canonica præmissa.

¶ Nic. Sic. do. id est, Nicolaus Siculus doctor, qui aliter dicitur Panormitanus, vel Panormita modernissimus.

No. & vet. test. id est, noui & veteris testamenti.

No. id est, nota.

Nota. id est, notatur.

Nouel. id est Nouella.

¶ O. vel op. id est opinio.

Ob. id est, obstaculo.

Odo. id est, Odofredus doctor.

Ol. vel Old. id est, Olradus, vel Oldradus.

¶ Osti. vel Ost. id est, Ostiensis. cōmuniter tamē per H dicitur.

¶ Pe. id est, pœnitentia, vel Petrus, vel penultimo.

Penul. vel penult. id est, penultimo.

Paragraphus. quia in ordine alphabeti nō inuenitur abbreviatus, cum non sit vna litera sic solet scribi, §. vt quando capitulum vel aliqua lex est longa, tūc ad citius inueniendū textū allegatū ponitur in capitulo vel lege paragraphus vn⁹ vel plures.

Nota tamē quōd paragraphi sunt duplices, videlicet magnus & paruus: & paruus debet esse niger de encausto in tali forma, §. & talis debet legi cū sua determinatione sequēti. hic autē cōmuniter ponitur in glossis vel in summis relectis. Alius autē magnus sic formatur ¶. & debet esse de alio colore, scilicet rubeo vel blauo seu flauo. Et talis legi non debet: licet in legēdo dum inuenitur vel dum venit ad eū, pausari debeat. & in corrigēdo libros debet nominari, vt apponatur si non sit ibi.

Nā certi textus & Sūmæ distinctæ sunt per tales: ita quōd allegatur primus, secūdo &c. Si ergo non essent ibi, contingeret primū accipi pro secūdo, & secūdū pro primo, quod errorem induceret. & vnus scilicet §. paruus, significat aliū, videlicet magnum: & sic apud logicos est terminus secundæ intentionis.

Præal. id est, præallegatus.

Prin. id est, principio.

Perto. id est, per totum.

Pri. id est, primo.

Prætex.id est, prætextu, hoc est occasione.

Pau.de Leaz.id est, Paulus de Leazaris, qui scripsit bene super Clementinis.

Pet.de Bel.id est, Petrus de Bella pertica, doctor legum citra montanus Burgundus.

Pet.de Samp.id est, Petrus de Samprana.

P.vel Pla.id est Placentinus doctor.

Præ.di.id est, præfulgeat dignitate: vt de testi.in ca. licet. ij.

Præ.id est, præterea.

Pa.id est, papa.

Pomp.id est, Pomponius Imperator.

¶ Q. id est, quæstione, quando ponitur in causis Decret. vel quatenus, quando ponitur in textu Decretalium: maxime post mandamus: vt sic, mandamus. q.

¶ Ray.id est, Raymundus capellanus & pœnitentiarius Grego-rij ix. de quo in principio Decretalium.

Re.id est, remota: vt ibi, ap. re. vt s̃.

Rof.id est, Roffredus doctor.

Rog.id est, Rogerius legista.

R.e. vel Respon.id est, responso vel responsio.

Re.id est, require, vel remissionibus.

¶ Sali.id est, Salicetus doctor.

Sicu.ab.id est, Siculus abbas.

Se.ap.id est, sedes apostolica.

So.id est, solutio.

Sa.ap.con.id est, sacro approbante concilio.

Se. vel seq.id est, sequenti.

Sequen.id est, sequentibus.

S. vel s̃.id est, suprâ. Vnde quando aliquid allegatur in aliquo, quod prius ante illum locû habitû est in alio vel eodê libro, eiusdem tamê iuris, videlicet aut Ciuilis aut Canonici, hoc al legatur suprâ per s̃. breuem: sed. s̃. longa sola. id est, scilicet.

Spe.id est, Speculum, liber magnus.

Spec.id est, Speculator author speculi, scilicet Guilhelmus Du randi.

Sub.app.obst.id est, sublato appellationis obstaculo: vt de test. cum olijn.

Sac. aut. con.id est, sacra authoritate Concilij: vt de iureiuran. ninis.

¶ Tan.

¶ Tan.id est, Tancredus.

T.vel tit.id est, titulo.

Etiā t.id est, taliter.

Tho.id est, Thomas.

¶ Vin.id est, Vincentius doctor.

Vincen.id est, Vincentius etiā doctor.

Vb.deBo.id est, Vbertus de Bobio.

Vlt.id est, vltimo.

V sola.id est, quinque vel quinta: vt v.q.v.

Vui. vel Vuil.id est, Vuilhermus, quod Italici scribunt Guilhel-
mus, & Francigenæ Guilhermus.

Vui. Duran.id est, Vuilhermus Durandi.

Ver.id est, versu, vel versiculo.

Ve.id est, vetus. vt, ff. Vetus.

¶ X.id est, decima.

XX.id est, vigesima &c.

Xc.id est, nonagesima. quia x. præposita c, quæ significat cen-
tum, subtrahit ei x. sicut etiā in xl. &c.

¶ Zab.id est, Zabarella, videlicet dominus Franciscus.

¶ ꝑ. vel ꝑs.id est, consecratione.

§.id est, paragrapho vel paragraphis: de quo s. latius dictū est.

¶ Sunt & aliæ abbreviaturæ de rubricis, tam legū, quàm cano-
num maximè Decretaliū, de quibus patebit ꝑ. Hæc autē de ab-
breuiaturis textuū & glossarū, Sūmarū, & Lecturarū vtriusq;
Iuris præter titulos nunc sufficiant. Quæ utiq; primis Iurium
aluminis difficiles apparēt in primo aggressū: & raro colligū-
tur ita copiose. Quare sit hoc opusculū incipientibus tātō ma-
gis acceptū cariusq; reputatū, quanto sollicitius est collectum.

Quia ad præmissorum notitiā necessarium est habere
rubricas, seu titulos vtriusque iuris abbreviatos & ex-
tensos, præponam rubricas Iuris Canonici propter
earum paucitatem respectu rubricarū Iuris Civilis, quas etiā
subiungam. Etiā quia s. præmissi Ius Canonicum Iuri Civi-
li ratione dignitatis, excellentiæ &c. Sequuntur ergo rubricæ
Decretalium, & per consequens Sexti & Clementinarū, eo or-
dine, quo ponūtur in Decretalib. primitus abbreviatq; deinde
extensæ: & postea, vt eò facilius mēti teneātur, metricè in
versibus colligētur. Vnde nota, quòd hi sunt tituli Decretalium
non inspecto ordine alphabeti: & primo, primi libri: secūdo,

secundi &c.

¶ De sum. Trin. & fid. ca. id est, de summa Trinitate & fide catholica.

Constit. id est, constitutionibus.

Rescrip. id est, rescriptis.

Consue. id est, consuetudine.

Postula. præ. id est, postulatione prælatorum.

Ele. id est, electione & electi potestate.

Translatio. episc. id est, translatione episcoporum.

Aut. & v su pal. id est, autoritate & v su pallij.

Renun. id est, renuntiationibus.

Sup. neg. præ. id est, supplenda negligentia prælatorum.

Temp. ord. id est, temporib. ordinū, & qualitatib. ordinādorū.

Scru. in or. fa. id est, scrutinio in ordine faciendo.

Ordi. ab episc. qui re. id est, ordinatis ab episcopo, qui resignauit vel renuntiauit episcopatu, vel ab excommunicato.

Aeta. & quali. id est, ætate & qualitate & ordine præficiēdorū.

Sa. vnc. id est, sacra vnctione.

Sacra. ite. vel non. id est, sacramentis iterandis, vel non.

Ser. non ord. id est, seruis non ordinandis, & eorum manu-
missione.

Fil. presb. id est, filijs presbyterorum ordinandis, vel non.

Ob. ad rati. id est, obligatis ad ratiocinia ordinandis vel non.

Corp. vici. id est, corpore vitiatis promouendis, vel non.

Biga. id est, bigamis non ordinandis.

Cle. pe. id est, clericis peregrinis.

Of. archi. id est, officio archidiaconi.

Off. archipres. id est, officio archipresbyteri.

Off. pri. id est, officio primicerij.

Off. sacri. id est, officio sacristæ.

Off. custo. id est, officio custodis.

Off. vica. id est, officio vicarij.

Offi. dele. id est, officio & potestate iudicis delegati.

Off. le. id est, officio legati.

Off. iud. or. id est, officio iudicis ordinarij.

Off. iudi. id est, officio iudicis.

Ma. & obe. id est, maioriore & obedientia.

Treu. & pa. id est, treuga & pace.

Pac. id est, pactis.

Transac.id est,transactionibus.

Postu.id est,postulando.

Procur.id est,procuratoribus.

Syndi.id est, syndico.

Ijs quæ vi me. id est, ijs quæ vi metusve causa fiunt.

In integ.re.id est, in integrum restitutione.

Alh.iu.mu.cau.fac.i.alienatione mutandi iudicij causa facta.

Arbi.id est,arbitris.

¶ TITVL I LIBRI SECVNDI.

Iudi.id est,iudicijs.

Fo.compe.id est,foro competenti.

Li.ob.id est,libelli oblatione.

Mu.peti.id est,mutuis petitionibus.

Lit.contest.id est,litis contestatione.

Vt li.non contest.id est,vt lite non contestata non procedatur
ad testium receptionem,vel ad definitiuam sententiam.

Iu.calum.id est,iuramento calumniæ.

Dila.id est,dilationibus.

Fer.id est,ferijs.

Or.cogni.id est,ordine cognitionum.

Plus peti.id est,plus petitionibus.

Cau.pos.& propri.id est,causa possessionis & proprietatis.

Resti.spo.id est,restitutione spoliatorum.

Do.& contu.id est,dolo & contumacia.

Eo qui mit. in pos.id est,qui mittitur in possessionem causa
rei seruandæ.

Vt li.pen.id est,vt lite pendente nihil innouetur.

Seques.possess.id est,sequestratione possessionũ & fructuum.

Confes.id est,confessis.

Proba.id est,probationibus.

Test.id est,testibus & attestationibus.

Test.cog.id est,testibus cogendis vel non.

Fi.instru.id est,fide instrumentorum.

Præsum.id est,præsumptionibus.

Iureiur.id est,iureiurando.

Excep.id est,exceptionibus.

Præscrip.id est,præscriptionibus.

Sent.& reiud.id est,sententia & re iudicata.

Ap.id est,appellationibus,recusationibus & relationibus.

Peregrin.id est,peregrinantibus.

Confir.vti.id est,confirmatione vtili & inutili.

¶ TITVLII TERTII LIBRI.

Vi.& ho.cle.id est,de vita & honestate clericorum.

Coha.cle.& mu.id est,cohabitatione clericorū & mulierum.

Cler.coniu.id est,clericis coniugatis.

Cler.non resi.id est,clericis nō residentibus in ecclesia vel præbenda.

Præben.id est,præbendis & dignitatibus.

Cler.ægro.id est,clerico ægrotante vel debilitato.

Insti.id est, Institutionibus.

Conces.præ.id est,cōcessione præbēdæ vel ecclesiæ nō vacātis.

Ne se.va.id est,ne sede vacante aliquid innouetur.

Ijs quæ fi.à præ.id est,ijs,quæ fiunt à prælatis sine consensu capituli.

Ijs quæ fi.à ma.par.ca.id est,ijs,quæ fiūt à maiori parte capituli.

Vt ec.benef.id est,vt ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur.

Re.ec.non alie.id est,rebus ecclesiæ non alienandis.

Preca.id est,precario vel precarijs.

Commo.id est,commodato.

Depo.id est,deposito.

Empt.& vend.id est,emptione & venditione.

Lo.& condu.id est,locato & conducto.

Re.permu.id est,rerum permutatione.

Feud.id est,feudis.

Pigno.id est,pignoribus & alijs cautionibus.

Fideiys.id est,fideiussoribus.

Solu.id est,solutionibus.

Dona.id est,donationibus.

Pecu.cle.id est,peculio clericorum.

Testa.id est,testamentis & vltimis voluntatibus.

Suc.ab intes.id est,successionibus ab intestato.

Sepul.id est,sepulturis.

Paroch.id est,parochijs & alienis parochianis.

Deci.id est,decimis,primitijs,& oblationibus.

Regula.id est,regularibus & transeuntibus ad religionem.

Conuer.coniu.id est,conuersione coniugatorum.

Conuer.infid.id est,conuersione infidelium.

Vot.id est,voto & voti redemptione.

Sta.mo.id est, statu monachorum & canonicorum regulariũ.

Reli.do.id est,religiosis domibus,vt episcopo sint subiectæ.

Capel.mo.id est,capellis monachorũ & aliorũ religiosorum.

Iure pa.id est,iure patronatus.

Centi,id est,censibus,exactionibus,& procurationibus.

Conse.ec.id est,consecratione ecclesiæ vel altaris.

Cele.mis.id est,celebratione missarum, & sacramento eucharistiæ,& diuinis officijs.

Bapt.id est,baptismo & eius effectu.

Pres.non bap.id est,presbytero non baptizato.

Custo.euch.id est,custodia eucharistiæ, chrismatis & aliorum sacramentorum.

Reli.& ve.sanc.id est, reliquijs & veneratione sanctorum.

Ob.ie.id est,obseruatione ieiuniorum.

Pur.post par.id est,purificatione post partum.

Ec.ædi.id est,ecclesijs ædificandis vel reparandis.

Immu.id est,inimunitate,aliàs emunitate ecclesiarum, cœmeteriorum,& rerum ad eas pertinentium.

Ne cle.vel mo. id est,clerici vel monachi secularibus negotijs se immisceant.

¶ TITVLIVS QVARTI LIBRI.

Spon.& matri.id est,sponsalibus & matrimonijs.

Despon.impu.id est,desponsatione impuberum.

Cland.despon.id est,de clandestina desponsatione.

Spon.du.id est,sponsa duorum.

Condi.ap. id est,conditionibus apposis in desponsatione, vel in alijs contractibus.

Qui cler.vel vo.id est,qui clerici vel vouentes matrimonium contrahere possunt.

Eo qui dux.in mat.id est,eo qui duxit in matrimonium,quam polluit per adulterium.

Con.lepro.id est,coniugio leproforum.

Coniu.ser.id est,coniugio seruorum.

Na.ex lib.ven.id est,natis ex libero ventre.

Cog.spi.id est,cognitione spiritali.

Cog.le.id est,cognitione legali.

Eo qui cog.consan.vx.sux.id est,eo qui cognouit consanguineam vxoris suæ.

Consan.

Consan. & af. id est, consanguinitate & affinitate.

Fri. & male. id est, frigidis & maleficiatis, & impotētia coēdi.

Ma. con. edic. ec. contrac. id est, matrimonio contra edictum ecclesie contracto.

Qui fi. sint leg. id est, qui filij sint legitimi.

Qui ina. ac. pos. id est, qui matrimonium accusare possunt, vel contra illud testificari.

Diuor. id est, diuortijs.

Do. inter vi. & vx. & de dote. id est, donationibus inter virum & uxorem: & de dote post diuortium restituenda.

Se. nup. id est, secundis nuptijs.

TITVLVS QVINTI LIBRI.

Accu. id est, accusationibus, inquisitionibus. & denūtiationibus.

Calum. id est, calumniatoribus.

Simo. id est, simonia: & ne aliquid pro spiritalibus exigatur vel promittatur.

Ne præla. vi. su. id est, ne prælati vices suas vel ecclesias sub annuo censu concedant.

De magi. id est, de magistris: & ne aliquid exigatur, pro licentia docendi.

Iudæ. id est, Iudæis & Sarracenis & eorum seruis.

Hære. id est, hæreticis & Manichæis.

Schisma. id est, schismaticis.

Apost. id est, apostatis & reiterantibus baptisma.

His qui fi. oc. id est, qui filios occiderunt.

Infan. & lang. ex. id est, infantibus & languidis expositis.

Homici. id est, homicidio voluntario vel casuali.

Tornea. id est, torneamentis.

Cle. pug. in du. id est, clericis pugnantibus in duello.

Balli. & sagit. id est, ballistarijs & sagittarijs.

Adul. id est, adulterio & stupro.

Rapio. id est, raptoribus, incendiarijs, & violatoribus ecclesiarum.

Fur. id est, furtis.

Vfur. id est, vsuris.

Cri. fal. id est, crimine falsi.

Sortile. id est, sortilegijs.

Colu. dete. id est, collusionē detegenda.

Delic. pu. id est, delictis puerorum.

Cle. vena. id est, clerico venatore.

Cler.

Cler. percuss. id est, clerico percussore.

Maledi. id est, maledicis.

Cler. excommu. id est, clerico excommunicato, interdicto vel deposito ministrante.

Cler. non ord. id est, clerico non ordinato ministrante.

Cler. per sal. pro. id est, clerico per saltum promot.

Eo, qui fur. or. sus. id est, eo, qui furtivè ordines suscepit.

Exceſ. præ. id est, excessibus prælatorum in subditos.

No. ope. nun. id est, novi operis nuntiatione.

Privile. id est, privilegijs & excessibus privilegiatorum.

Purg. cano. id est, purgatione canonica.

Purg. vulg. id est, purgatione vulgari.

Iniu. id est, iniurijs & damno dato.

Pœn. id est, pœnis.

Pœn. & re. id est, pœnitentibus & remissionibus.

Sen. excom. id est, sententia excommunicationis.

Ver. sig. id est, verborum significatione.

Re. iu. id est, regulis iuris.

¶ Nunc præmissis rubricis Decretalium abbreviatis & extensis, ut eò melius menti teneantur, sequuntur versus de eisdem secundum ordinem.

P R I M A suprema fides statuit, scribitque senescit.

Postulat, electus, translatus, author & vius.

Inde renuntio, suppleo: temporibus quoque scrutor.

Ordo resignatus, ætas, vngitque sacramen.

Filius & servus, obnoxius & vitiatus.

Hinc bigamus, clerus, peregrinus & archileuita.

Archisacer, primas, sacri cultos, vice fungens.

Delegans, legans, iudex ex ordine dictus.

Iudicis officium, maior pax, pacta sequuntur.

Transigo, postulo, procuro, vel syndicus esto.

Hinc metus integrat, alienat, arbitrium dat.

I V D I C I V M forusque, libellus, mutua poscens.

Litem contestans, sine quo non suscipe testes.

Iuro dilatis, ferijs, ex ordine nosco.

Plus peto de causa: spoliatus restituendus.

Est dolus est missus, lis pendens, atque sequester.

Confessusque, probo, testis, testes quoque cogo.

Instruo, præsumo, iusiurans, excipiendo.

Præſcri

Præscribo, sententio, prouoco, pergoque firmo.

Dix vs honor, clerus, habitans clerus quoque iunctus.
Non residens dignus: æger vel debilitatus.
Instituo concedendo ne sede vacante.

Et sine consensu maior pars non minuatur.

Ecclesiæ res, atque precaria commodo, pono.

Vendo, loco, mutuo, feudum pignusque cauendo.

Atque fideiussor soluit dat peculiorum.

De testamentis etiam succedo sepultis.

Parochijs, decimis, vult regula religiosi.

Coniux, conuersus infidus, vota redemit.

Inde status monachi, domus atque capella locorum.

Iure patronatus, de censibus ara sacrata.

Missæque baptismus, quo non est presbyter vsus.

Eucharistia reliquiæ ieiunia pura.

Aedes immunes seculi, fuge clerice merces.

Sponsus & impubes, clandestina, sponsa duorum.

Conditio vouens, qui polluit atque leprosus.

Seruus de natis, sequitur cognatio duplex.

Post consanguineam, consanguinei, gelidique.

Coniugium vetitum, sequitur, qui legitimi sunt.

Accusare queunt, diuortia, dona secunda.

Accusatio siue calumnia simonialis.

Prælati rabi, ludæus, hæreticusque.

Schismaticus, apostaticus, natos perimentes.

Infans expositus, homicidia, torneamenta.

Hinc clerus pugnans, post hocque sagittat adulter.

Ecclesiæ raptor, sequitur fur, hinc & vsura.

Falsarius, fors, colludens, crimen puerorum.

Clerus venator, percussor, maledicusque.

Clerus depositus, qui non est ordo minister.

Salus furtiuus, excessus, opusque nouellum.

Lex priuata subit, sequitur purgatio duplex.

Iniuriæ pœnæ, quæ remissio post anathema.

Verborum signi, sequitur post regula Iuris.

¶ Hi sunt speciales versus de rubricis Decretalium secundum ordinem suum. Et vt suprâ tactum est, vbi dicebatur de Decretalibus, clxxxv. sunt rubricæ seu tituli.

¶ Sunt autem capitula in Decretalibus tria milia minus xvij.

Versus:

Versus:

Bis centum tituli, sed quindenos remouebis.

Sunt Decretales ter mille, sed absque nouem bis.

Premiſſis titulis ſeu rubricis Decretalium abbreviatis & extenſis non inſpecto ordine alphabeti, ſed eo ordine, quo ponuntur in Decretalibus, & præmiſſis verſibus de eiſdem ſecundum ordinem, vt eò melius mente teneantur: ſequuntur nunc ijdem tituli ſue rubricæ Decretaliũ extenſi per ordinem alphabeti, ſecundum ordinem librorum eos continentium ordinati: vt lector Iuris ſi indiguerit, citius inueniendo quemlibet illorum recurrat ad eos.

¶ TITVLI LIBRI DECRETALIVM.

Authoritate & vſu pallij. lib. j. tit. viij.

Alienatione iudicij mutandi cauſa facta. lib. j. tit. xj.

Arbitris. lib. j. tit. xlij.

Appellationibus, reſuſionibus & rela. lib. ij. tit. xxviij.

Accuſationibus, inquiſitionibus, & denuntia. lib. v. tit. j.

Apoſtatis & reiterantibus baptiſmum. lib. v. tit. ix.

Adulterijs & ſupro. lib. j. tit. vj.

Bigamis non ordinandis. lib. j. tit. xxj.

Baptiſmo & eius effectu. lib. iij. tit. xlij.

Conſtitutionibus. lib. j. tit. ij.

Conſuetudine. lib. j. tit. iij.

Corpore vitiatſ non ordinandis. lib. j. tit. xx.

Clericis peregrinis & eis nõ ſine literis recipiendis. li. j. tit. xxij.

Cauſa poſſeſſionis. lib. ij. tit. xij.

Confetiſis. lib. ij. tit. xvij.

Confirmatione vtili. lib. ij. tit. iij.

Cohabitatione clericorum & mulierum. lib. iij. tit. ij.

Clericis coniugatis. lib. iij. tit. iij.

Clericis non reſidētibus in eccleſia vel præbēda. lib. iij. tit. iij.

Clerico ægrotante vel debilitato. lib. iij. tit. vj.

Conceſſione præbēdæ vel eccleſiæ nõ vacantis. lib. iij. tit. viij.

Commodato. lib. iij. tit. xv.

Conuerſione coniugatorum. lib. iij. tit. xxxij.

Conuerſione infidelium. lib. iij. tit. xxxij.

Capellis monachorũ & aliorũ religioſorum. lib. iij. tit. xxxvj.

Cenſibus, exactonibus, & procurationibus. lib. iij. tit. iij.

Conſecratione eccleſiæ vel altaris. lib. iij. tit. xl.

- Celebratione missarum, & de sacramento Eucharistix, & di-
 uinis officijs. lib. iij. tit. xlj.
 Custodia Eucharistix & chrismatis & aliorum sacramento-
 rum. lib. iij. tit. xliij.
 Claustra desponsatione. lib. iij. tit. iij.
 Conditionibus appositis in desponsationibus vel alijs cōtra-
 ctibus. lib. iij. tit. v.
 Coniugio leproforum. lib. iij. tit. viij.
 Coniugio seruatorum. lib. iij. tit. ix.
 Cognatione spiritali. lib. iij. tit. xij.
 Consanguinitate & affinitate. lib. iij. tit. xliij.
 Calumniatoribus. lib. v. tit. ij.
 Clericis pugnantibus in duello. lib. v. tit. xliij.
 Collusione. lib. v. tit. xxiij.
 Clerico venatore. lib. v. tit. xliij.
 Crimine falsi. lib. v. tit. xxv.
 Clerico percussore. lib. v. tit. xx.
 Clerico maledico. lib. v. tit. xxvj.
 Clerico excommunicato vel deposito vel interdicto ministran-
 te. lib. v. tit. xxvij.
 Clerico per saltum promoti. lib. v. tit. xxix.
 Illationibus. lib. j. tit. viij.
Dolo & contumacia. lib. ij. tit. xliij.
 Deposito. lib. iij. tit. xvj.
 Donationibus. lib. iij. tit. xxxiiij.
 Decimis & primitijs. lib. iij. tit. xxx.
 Desponsatione impuberum. lib. iij. tit. ij.
 Diuortijs. lib. iij. tit. xx.
 Donationibus inter virum & uxorem, & de dote post diuor-
 tium restituenda. lib. iij. tit. xxxiiij.
 Delictis puerorum. lib. v. tit. xxiiij.
 Electione & electi potestate. lib. j. tit. vj.
Etate & qualitate in ordine præficiendorū. lib. j. tit. xliij.
 Eo, q mittitur in possessione causa rei seruandę. li. ij. ti. xv.
 Exceptionibus. lib. ij. tit. xxv.
 Ecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. lib. iij.
 tit. xxiij.
 Emptione & venditione. lib. iij. tit. xvij.
 Ecclesijs ædificandis vel reparandis. lib. iij. tit. xlvij.

Emunitate ecclesiarum, cœmeterij, & rerum ad eas pertinen-
tium. lib. iij. tit. xlix.

Eo, qui duxit in matrimonium quam prius polluit per adulte-
rium. lib. iij. tit. vij.

Eo, qui cognouit consanguineam vxoris suæ vel sponsæ. lib.
iij. tit. xj.

Eis, qui filios occidunt. lib. v. tit. x.

Eo, qui furtiuè ordines suscepit. lib. v. tit. xxx.

Excessibus prælatorum in subditos. lib. v. tit. xxxj.

Filijs presbyterorum. lib. j. tit. xvij.

Foro competentis. lib. ij. tit. ij.

Ferijs. lib. ij. tit. ix.

Fide instrumentorum. lib. ij. tit. xxij.

Feudis. lib. iij. tit. xx.

Fideiussoribus. lib. iij. tit. xxij.

Frigidis & maleficiatis. lib. iij. tit. xv.

Furtis. lib. v. tit. xvij.

Falsarijs. lib. v. tit. xx.

His, quæ vi metusve causa fiunt. lib. j. tit. xl.

His, quæ sūt à prælato sine cōsensu capituli. lib. iij. tit. x.

His, quæ fiunt à maiori parte capituli. lib. iij. tit. xx.

Hæreticis. lib. v. tit. vij.

Homicidio voluntario vel casuali. lib. v. tit. xij.

In integrum restitutione. lib. j. tit. xl.

Iudicijs. lib. ij. tit. j.

Iuramento calumniæ. lib. ij. tit. vij.

Iureiurando. lib. ij. tit. iij.

Institutionibus. lib. iij. tit. vij.

Iure patronatus. lib. iij. tit. xxxvij.

Iudæis & Sarracenis & eorum seruis. lib. v. tit. vj.

Infantibus & languidis expositis. lib. v. tit. xj.

Iniurijs & damno dato. lib. vj. tit. xxxvj.

Libelli oblatione. lib. ij. tit. iij.

Litis contestatione. lib. ij. tit. xlv.

Locato & conducto. lib. iij. tit. xvij.

Maiestate & obedientia. lib. j. tit. xxxij.

Mutuis petitionibus. lib. ij. tit. iij.

Matrimonio contracto contra interdictum ecclesiæ.

lib. iij. tit. xvj.

Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi. lib. v. tit. v.

Maledicis. lib. v. tit. xxvj.

Nato ex libero ventre. lib. iij. tit. xx.

Non ordinato ministrante. lib. v. tit. xxviiij.

Noui operis nuntiatione. lib. v. tit. xxxij.

Ne clerici seu monachi secularibus negotijs se immisceant. lib. ij. tit. j.

Ne prælati viçes alijs concedant sub annuo censu. lib. v. tit. iij.

Ne sede vacante aliquid innouetur. lib. ij. tit. viij.

Ordinatis ab Episcopo qui renũtiant episcopatu, vel excommunicato. lib. j. tit. xij.

Obligatis ad ratiocinia ordinadis vel non. lib. j. tit. xx,

Offic. archidiaconi. lib. j. tit. xij.

Offic. archipresbyteri. lib. j. tit. xxiiij.

Offic. primicerij. lib. j. tit. xxv.

Offic. sacristæ. lib. j. tit. xxvj.

Officio custodis. lib. j. tit. xxvij.

Officio vicarij. lib. j. tit. xxviiij.

Officio vel potestate iudicis delegati. lib. j. tit. xxix.

Officio legati. lib. j. tit. xxx.

Officio iudicis ordinarij. lib. j. tit. xxxj.

Officio iudicis. lib. j. tit. xxxij.

Ordine cognitionum. lib. ij. tit. x.

Obseruantia ieiuniorum. lib. ij. tit. xlvj.

Postulatio. lib. j. tit. v.

Pactis. lib. j. tit. xxxv.

Postulando. lib. j. tit. xxxviij.

Procuratoribus. lib. j. tit. xxxviiij.

Plus petitionibus. lib. ij. tit. xj.

Probationibus. lib. ij. tit. xix.

Præsumptionibus. lib. ij. tit. xxiij.

Præscriptionibus. lib. ij. tit. xxvj.

Peregrinantibus. lib. ij. tit. xix.

Præbendis & dignitatibus. lib. iij. tit. v.

Precarijs. lib. iij. tit. xiiij.

Pignoribus & alijs cautionibus. lib. iij. tit. xxij.

Peculio clericorum. lib. iij. tit. xxv.

Parochijs & alienis parochianis. lib. iij. tit. xxix.

Presby

Presbytero nondum baptizato. lib. iij. tit. xliij.

Purificatione post partum. lib. iij. tit. xlvij.

Priuilegijs & excessibus priuilegiatorum. lib. v. tit. xxxiiij.

Purgatione canonica. lib. v. tit. xxxiiij.

Purgatione vulgari. lib. v. tit. xxxv.

Pœnis lib. v. tit. xxxvij.

Pœnitentijs & remissionibus. lib. v. tit. xxxviiij.

Qui clerici vel vouentes matrimonium contrahere possunt. lib. iij. tit. vj.

Qui filij sint legitimi. lib. iij. tit. xvij.

Qui matrimonium accusare possunt, vel testificari. lib. iij. tit. xviiij.

Rescriptis. lib. j. tit. iij.

Restitutione in integrum. lib. j. tit. ix.

Rebus ecclesiæ alienandis vel non. lib. iij. tit. xiiij.

Restitutione spoliatorum. lib. ij. tit. xiiij.

Rerum permutatione lib. iij. tit. xix.

Regularibus & transeuntibus ad religionem. lib. iij. tit. xxxj.

Religiosis domibus. lib. iij. tit. xxxvj.

Reliquijs & veneratione Sanctorum. lib. iij. tit. xlv.

Raptoribus & incendiarijs & violatoribus ecclesiarum. lib. v. tit. xvj.

Regulis Iuris. lib. v. tit. iij.

Symna Trinitate & fide catholica. lib. j. tit. j.

Supplenda negligentia prælatorum. lib. j. tit. x.

Scrutinio in ordine faciendo. lib. j. tit. xij.

Sacra vnctione. lib. j. tit. xv.

Sacramentis iterandis vel non. lib. j. tit. xvj.

Seruis non ordinandis. lib. j. tit. xviiij.

Syndico. lib. j. tit. xxxix.

Sequestratione possessionis & fructuum. lib. ij. tit. xvij.

Sententia & re iudicata. lib. ij. tit. xvij.

Solutionibus. lib. iij. tit. xxiij.

Successionibus ab intestato. lib. iij. tit. xxvij.

Sepulturis. lib. iij. tit. xxvij.

Statu monachorum. lib. iij. tit. xxv.

Sponsalibus & matrimonijs. lib. iij. tit. j.

Sponsa duorum. lib. iij. tit. iij.

Secundis nuptijs. lib. iij. tit. xxj.

Simoniam, & ne aliquid exigatur vel promittatur. lib. v. tit. iij.
 Schismaticis & ordinatis ab eis. lib. v. tit. viij.
 Sagittarijs & ballistarijs. lib. x. tit. xv.
 Sortilegijs. lib. v. tit. xij.

Sententia excommunicationis, suspensionis &c. lib. v. tit. xxxix.

Translatione Episcopi vel electi. lib. j. tit. vij.

Temporibus ordinationum, & qualitate ordinandorum. lib. j. tit. xj.

Treuga & pace. lib. j. tit. xxxiiij.

Transactionibus. lib. j. tit. xxxvj.

Testibus & attestationibus. lib. ij. tit. xx.

Testibus cogendis. lib. ij. tit. xxj.

Testamentis & vltimis voluntatibus. lib. iij. tit. xxvj.

Torneamentis. lib. v. tit. xij.

Vecclesiastica beneficia sine diminutione conferantur. lib. iij. tit. xij.

Vt lite non contestata non procedatur ad testium receptionem, vel ad definitiuam sententiam. lib. ij. tit. vj.

Vt lite pendente nihil innouetur. lib. ij. tit. xvj.

Vita & honestate clericorum. lib. iij. tit. j.

Voto & voti redemptione. lib. iij. tit. xxxiiij.

Vfuris. lib. v. tit. xix.

Verborum signific. lib. v. tit. xl.

¶ In sexto autem libro sunt rubricæ pauciores, videlicet circa lxxij. & in Clementinis adhuc pauciores, videlicet. xlviij.

¶ Capitula scire cupiens in his duobus mox numerabit: sed magis profectò quid contineant attendendum est, quàm quot sint. Vt autem faciliter sciretur in versibus præmissis, quæ rubricæ Decretalium essent in Sexto, & quæ in Clementinis: desuper signandæ essent cum rubro vj. in sexto: & vij. in Clementinis, quod aliquo labore fieri posset. illum ad remouendum tituli siue rubricæ libri Sexti, & Clementinarum consequenter sequuntur: vt in eisdem positæ sunt libris, non inspecto ordine alphabeti. Et primò tituli siue rubricæ libri primi Sexti Decretalium.

¶ **TITVLVS PRIMVS LIBRI SEXTI DECRETALIVM.**

De summa Trinitate & fide catholica.

De constitutionibus.

De rescriptis.

De con

De consuetudine.
 De postulatione prælatorum.
 De electione & electi potestate.
 De renuntiatione.
 De supplenda negligentia prælatorum.
 De temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum.
 De filiis presbyterorum ordinandis, vel non.
 De officio vicarij.
 De officio & potestate iudicis.
 De officio & potestate iudicis delegati.
 De officio legati.
 De officio iudicis ordinarij.
 De maioriata & obedientia.
 De pactis.
 De procuratoribus.
 De ijs, quæ vi metusve causa fiunt.
 De restitutione in integrum.
 De arbitris.

¶ TITVLII SECVNDI LIBRI SEXTI,
 DECRETALIVM.

DE iudicijs.
 De foro competenti.
 De litis contestatione.
 De iuramento calumniæ.
 De restitutione spoliatorum.
 De dolo & contumacia.
 De eo, qui mittitur in possessionem causa rei seruandæ.
 Vt lite pendente nihil innouetur.
 De confessis.
 De testibus & attestationibus.
 De iureiurando.
 De exceptionibus.
 De præscriptionibus.
 De sententia & re iudicata.
 De appellationibus, recusationibus & relationibus.

¶ TITVLII TERTII LIBRI SEXTI
 DECRETALIVM.

DE vita & honestate clericorum.
 De clericis coniugatis.

De clericis non residentibus in ecclesia vel præbenda.
 De præbendis & dignitatibus.
 De clerico ægrotante vel debilitato.
 De institutionibus.
 De concessione præbendæ vel ecclesiæ non vacantis.
 Ne sede vacante aliquid innouetur.
 De rebus ecclesiæ non alienandis.
 De sepulturis.
 De decimis, primitiis, & oblationibus.
 De regularibus & transeuntibus ad religionem.
 De voto & voti redemptione.
 De statu monachorum & canonicorum regularium.
 De iure patronatus.
 De consecratione ecclesiæ vel altaris.
 De reliquijs & veneratione sanctorum.
 De immunitate ecclesiæ, cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.
 Ne clerici vel monachi negotijs secularibus se immisceant.

¶ TITVLVS QVARTVS LIBRI SECTI
 DECRETALIVM.

DE sponsalibus & matrimonijs.
 De desponsatione impuberum.
 De cognatione spiritali.

¶ TITVLVS QVINTVS LIBRI SECTI
 DECRETALIVM.

DE accusationibus, inquisitionibus & denuntiationibus.
 De hæreticis & Manichæis & eorum seruis.
 De schismaticis.
 De homicidio voluntario vel casuali.
 De excessibus prælatorum in subditos.
 De privilegijs & excessibus privilegiatorum.
 De iniurijs & damno dato.
 De pœnis.
 De pœnitentijs & remissionibus.
 De sententia excommunicationis.
 De verborum significatione.
 De regulis iuris.

Positis titulis quinq; librorum lib.vj. prout cōsequenter ponuntur in libris non inspecto alphabeti ordine, ponuntur ijdem tituli siue rubricæ præfatorum librorum libri sexti secundum ordinem alphabeti: vt à lectoribus citius inueniri valeant.

**¶ TITULI SIUE RVBRICAE SEXTI LIBRI
DECRETALIVM.**

ARbitris. lib. j. tit. xxi.
 Accusationibus, inquisitionibus & denuntiationibus. lib. v. tit. j.
 Appellationibus, recusationibus, & relationibus. lib. ij. tit. xv.
 Bigamis. lib. j. tit. xj.
 Constitutionibus. lib. j. tit. ij.
 Consuetudine. lib. j. tit. iij.
 Confessis. lib. ij. tit. ix.
 Clericis coniugatis. lib. iij. tit. ij.
 Clericis non residentibus in ecclesia vel præbenda. lib. iij. tit. iij.
 Clerico ægrotante vel debilitato. lib. iij. tit. v.
 Concessione præbendæ &c. lib. iij. tit. vij.
 Consecratione ecclesiæ vel altaris. lib. iij. tit. xix.
 Cognatione spirituali. lib. iij. tit. iij.
 Dolo & contumacia. lib. ij. tit. vj.
 Decimis, primitijs, & oblationibus. lib. iij. tit. xiiij.
 Desponsatione impuberum. lib. iij. tit. ij.
 Electione & electi potestate. lib. j. tit. vj.
 Exceptionibus. lib. ij. tit. ij.
 Eo qui mittitur in possessionem causa rei seruandæ. lib. ij. tit. vij.
 Excessibus prælatorum in subditos. lib. v. tit. v.
 Filijs presbyterorum ordinandis, vel non. lib. j. tit. x.
 Foro competenti. lib. ij. tit. ij.
 His, quæ vi metusve causa fiunt. lib. j. tit. xx.
 Hæreticis & Manichæis, & eorum seruicis. lib. v. tit. ij.
 Homicidio voluntario vel casuali. lib. v. tit. iij.
 Iudicijs. lib. ij. tit. j.
 Iuramento calumniæ. lib. ij. tit. iij.
 Iureiurando. lib. ij. tit. xj.
 Institutionibus. lib. iij. tit. vj.
 Iure patronatus. lib. iij. tit. vij.

Immunitate ecclesiarum, cœmeteriorũ, & rerum ad eas per-
 tinentium. lib. iij. tit. xx.
 Iniurijs & damno dato. lib. v. tit. vij.
 Litis contestatione. lib. ij. tit. iij.
 Maioritate & obedientia. lib. j. tit. xvij.
 Ne sede vacante aliquid innouetur. lib. iij. tit. viij.
 Ne clerici vel monachi negotijs secularibus se immisceant. li.
 iij. tit. xxj.
 Officio vicarij. lib. j. tit. xij.
 Officio & potestate iudicis delegati. lib. j. tit. xiiij.
 Officio legati. lib. j. tit. xv.
 Officio iudicis ordinarij. lib. j. tit. xvj.
 Postulatione prælatorum. lib. j. tit. v.
 Pactis. lib. j. tit. xvij.
 Procuratoribus. lib. j. tit. xix.
 Præscriptionibus. lib. ij. tit. xij.
 Præbendis & dignitatibus. lib. iij. tit. iij.
 Priuilegijs & excessibus priuilegiatorum. lib. v. tit. vj.
 Pœnis. lib. v. tit. viij.
 Pœnitentijs & remissionibus. lib. v. tit. ix.
 Rescriptis. lib. j. tit. iij.
 Renuntiationibus. lib. j. tit. vij.
 Restitutione in integrum. lib. j. tit. xxj.
 Restitutione spoliatorum. lib. ij. tit. v.
 Rebus ecclesie non alienandis. lib. iij. tit. ix.
 Regularibus & transeuntibus ad religionem. lib. iij. tit. xiiij.
 Reliquijs & veneratione sanctorum. lib. iij. tit. xix.
 Regulis iuris. lib. v. tit. xij.
 Summa Trinitate & fide catholica. lib. j. tit. j.
 Supplenda negligentia prælatorum. lib. j. tit. viij.
 Sententia & re iudicata. lib. ij. tit. xiiij.
 Statu monachorum regularium. lib. iij. tit. xvj.
 Sponsalibus & matrimonijs. lib. iij. tit. j.
 Schismaticis. lib. j. tit. iij.
 Sententia excommunicationis, suspensionis, interdicti & solu-
 tionis. lib. v. tit. x.
 Temporibus ordinum, & qualitatibus ordinandorum. libro
 j. tit. ix.
 Testibus & attestationibus. lib. ij. tit. x.

Testamentis & vltimis voluntatibus. lib. iij. tit. xj.

Vt lite pendente nihil innouetur. lib. ij. tit. viij.

Vita & honestate clericorum. lib. iij. tit. j.

Voto & voti redemptione. lib. iij. titu. xv.

Verborum significatione. lib. v. tit. xj.

¶ Nota, quod in libris Sexti Decretaliū sunt tituli siue rubricæ lxxij. In primo libro xxj. In secundo xv. In tertio xix. In quarto iij. In quinto xij.

Sequuntur tituli siue rubricæ Clementinarum, vt in libris earum consequenter positi sunt ordine alphabeti non inspecto.

¶ TITVLVS PRIMI LIBRI CLEMENTINARVM.

DE summa Trinitate & fide catholica.

De rescriptis.

De electione & electi potestate.

De renuntiationibus.

De supplenda negligentia prælatorum.

De ætate & qualitate &c.

De officio vicarij.

De officio & potestate iudicis delegati.

De officio iudicis ordinarij.

De procuratoribus.

De in integrum restitutione.

¶ TITVLVS SECVNDI LIBRI
CLEMENTINARVM.

DE iudicijs.

De foro competenti.

De causa possessionis & proprietatis.

De dolo & contumacia.

Vt lite pendente nihil innouetur.

De sequestratione possessionum, & fructuum.

De probationibus.

De iureiurando.

De exceptionibus.

De sententia & re iudicata.

De appellationibus, recusationibus & relationibus.

¶ TITVLVS TERTII LIBRI.

DE vita & honestate clericorum.

De præbendis & dignitatibus.

De con

De concessione præbendæ vel ecclesiæ non vacantis.
 De rebus ecclesiæ non alienandis.
 De rerum permutatione.
 De testamentis & vltimis voluntatibus.
 De sepulturis.
 De decimis, primitijs, & oblationibus.
 De regularibus & transeuntibus ad religionem.
 De statu monachorum & canonicorum.
 De religiosi domibus vt episcopo sint subiectæ.
 De iure patronatus.
 De censibus, exactionibus, & procurationibus.
 De celebratione missarum & sacramento Eucharistiæ & diuinis officijs.
 De reliquijs & veneratione sanctorum.
 De immunitate ecclesiarum, cœmeteriorum, & rerum ad eas pertinentium.

¶ TITVLVS QVARTI LIBRI.

De consanguinitate & affinitate.

¶ TITVLVS QVINTI LIBRI.

De magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi.
 De ludæis & Sarracenis & eorum seruis.
 De homicidio voluntario vel casuali.

De excessibus prælatorum in subditos.
 De priuilegijs & excessibus priuilegiatorum.
 De penitentijs & remissionibus.
 De sententia excommunicationis, suspensionis, interdicti, & solutionis.
 De verborum significatione.

Postis titulis quinquelibrorum Clementinarum, prout communiter ponuntur in libris non inspecto alphabeti ordine, ponuntur ijdem tituli, siue rubricæ præfatorum librorum Clementinarum, secundum ordinem alphabeti: vt à lectoribus citius inueniri valeant.

¶ TITVLVS SIVE RUBRICAE LIBRI
CLEMENTINARVM.

Appellationibus, recusationibus, & relationibus. lib. ij. titulo yndecimo.
 Causa possessionis, & proprietatis. lib. ij. tit. iij.
 Concessione præbendæ, vel ecclesiæ nõ vacantis. lib. iij. tit. iij.

Censu

Censibus, exactionibus, & procurationibus. lib. iij. titu. xiiij.
 Celebratione missarum, & sacramento eucharistie, & diuinis
 officijs. lib. iij. tit. xiiij.
 Consanguinitate & affinitate. lib. iij. tit. j.
 ¶ Dolo & contumacia. lib. ij. tit. iij.
 Decimis, primitijs, & oblationibus. lib. iij. tit. viij.
 ¶ Electione & electi potestate. lib. j. tit. iij.
 Aetate & qualitate in ordine præficiendorum. lib. j. tit. vj.
 Exceptionibus. lib. ij. tit. ix.
 Excessibus prælatorum in subditos. lib. v. tit. iij.
 ¶ Foro competenti. lib. ij. tit. ij.
 ¶ Homicidio voluntario vel casuali. lib. v. tit. iij.
 ¶ In integrum restitutione. lib. j. tit. xj.
 Iudicijs. lib. ij. tit. j.
 Iureiurando. lib. ij. tit. viij.
 Iure patronatus. lib. iij. tit. xij.
 Immunitate ecclesiarum, cœneteriorum, & rerum ad eas per-
 tinentium. lib. iij. tit. xvj.
 Iudæis, & Sarracenis, & eorum seruis. lib. v. tit. ij.
 ¶ Magistris, & ne aliquid exigatur pro licentia docendi. lib.
 v. tit. j.
 ¶ Officio vicarij. lib. j. tit. vij.
 Officio & potestate iudicis delegati. lib. j. tit. viij.
 Officio iudicis ordinarij. lib. j. tit. viij.
 ¶ Procuratoribus. lib. j. tit. x.
 Probationibus. lib. ij. tit. vij.
 Præbendis & dignitatibus. lib. iij. tit. ij.
 Priuilegijs & excessibus priuilegiatorum. lib. v. tit. v.
 Pœnitentijs & remissionibus. lib. v. tit. vj.
 ¶ Rescriptis. lib. j. tit. ij.
 Renuntiationibus. lib. j. tit. ij.
 Rebus ecclesie non alienandis. lib. iij. tit. iij.
 Rerum permutatione. lib. iij. tit. v.
 Regularibus & transcurrentibus ad religionem. lib. iij. tit. xj.
 Religiosis domibus, vt episcopo sint subiectæ. lib. iij. tit. x.
 Reliquijs & veneratione sanctorum. lib. iij. tit. xv.
 ¶ Summa trinitate & fide catholica. lib. j. tit. j.
 Supplenda negligentia prælatorum. lib. j. tit. v.
 Sequestratione possessionum & fructuum. lib. ij. tit. vj.

Sententia & re iudicata. lib. ij. tit. x.
 Sepulturis. lib. iij. tit. vij.
 Statu monachorum & canonicorum regularium. lib. iij. tit. x.
 Sententia excommunicationis, suspensionis & interdicti, &
 solutionis. lib. v. tit. vij.
 Testamentis & vltimis voluntatibus. lib. iij. tit. iij.
 ¶ Vt lite pendente nihil innouetur. lib. ij. tit. v.
 Vita & honestate clericorum. lib. iij. tit. j.
 Verborum significa. lib. v. tit. viij.
 ¶ Not. quòd in libris Clemen. & Decretalium sunt tituli siue
 rubricæ xliij. In primo lib. xj. In secundo xj. In tertio xvj. In
 quarto j. In quinto viij.

Collige per versus quid vult distinctio quæuis.
 Vt videat quisque diuinum Ius hominisque.
 Vtque sciat, per quæ consistunt iura Quiritum.
 Et cur dicatur res ecclesiastica canon.
 Regum cur fuerint à primo condita iura.
 Nec liceat cuiquam ius naturale mouere.
 Hæc mala peccati distinguit ludificati.
 Ex hac cognosces, qui leges composuerunt.
 Re qua ius naturæ à consuetudine differt.
 Vt naturali cedant, quæ constituuntur.
 Sic legi regum, lex præualet ecclesiarum.
 Mandato iuris & legum vincitur vsus.
 Omnia iustitiæ discretio prouida pensat.
 Non dispensatur vbi naturale patet ius.
 Sic nec agas leuia, quòd quis vitet grauiora.
 Tempus in hac discè, quo canon cœperit esse.
 Respicias quot erant, & eos, qui constituerunt.
 Actor sit papa, si concilium celebrandum.
 Dicitur hic, quòd bis synodus celebratur in anno.
 Hæc monstrat, quid Decretalis epistola possit.
 Tandò quis valeat, quòd quis rationibus instat.
 Summos seu minimos, recitans locat inferiores.
 Ista loca distinguit, & ordinat ecclesiarum.
 Consecrat hæc omnes maiores, siue minores.
 Discutit ista genus, patriam, vitamque sacrandi.
 Hæc dat cuique suum, veniale de crimine distans.
 Sit post baptismum contentus coniuge sola.

Hac Augustinus nubentis vota requirit.
 Ista sacratorum contractum damnat & odit.
 Hoc locus & causa tempus persona notantur.
 Contradicit & hæc per concilium Manichæis.
 Tangit & hæc, quæ contineant offerre volentes.
 Instruit hæc leuita minor, quòd contineat se.
 Ordo sacer non detur ei, si quis bigamus sit.
 Fœmina pontifici, persona domestica non sit.
 Ista docet præsul, quòd debet sobrius esse.
 Adstruit hæc prudens, quòd debeat esse sacrandus.
 Hæc prohibet legere gentilia metra satyræ.
 Scripturas sacras sacrandus scire iubetur.
 Admonet hæc illi, qui non extrinseca nouit.
 Nisi sit ornatus, hic non admittitur ipse.
 Conuenit esse modum gressus verbiq;e cibiq;e.
 Tutius est ipsi, si sit cunctis bonus hospes.
 In factis, verbis, hunc condecet esse pudicum.
 Gloria pontificis est, vt procul ingluuius sit.
 Expedit vt non sit percussor quisque sacerdos.
 Respuit hæc hominem distinctio litigiosum.
 Mittit in interitum cupidos: hæc fœnus abhorrens.
 Abijcitur sacrandus in hac si sit neophytus.
 Non venit ad clerum, qui corpus habet vitiosum.
 Iudicat hæc primò grauiter, sed post moderatur.*
 Sacrari vetat hæc omnes, quos curia stringit.
 Præpositus primò datur hic præposterus ordo.
 Idcirco vetat hos: quia sæpius hi repetuntur.
 Reijcit hæc seruos sine libertate sacrandos.
 Eijcit abscissos, & corporibus vitiatos.
 Condemnatur in hac generatio presbyterorum.
 Hic baptizatus prohibetur si fuit æger.
 Hæc vetat abbate monachos nolente sacrari.
 Officium negat hæc nisi sit bene quisque probatus.
 Nullus erit præsul, nisi quem sacer ordo decorat.
 Indigni laici iubet hæc ne pontifices sint.
 Clerus, plebs, princeps: hic eligit, hæc petit, hic vult.
 Vsurpans laicus id, vt eligat audiat istam.
 Sed docet hæc per quid tribuatur præsulis ordo.
 Cùm dissensio sit, à pluribus ædita stabunt.

* Aliàs, mi
seretur.

Vt facretur ab omnibus archiepiscopus, hæc vult.
 Instituique iubet à præside presbyteros hæc.
 Vult hæc sacrari, si cui dubius fuit ordo.
 Si vult hoc præsul lectores condiat abbas.
 Ecclesia titulo, vt carens non promoueatur.
 Respice dicta patrum ne promoueas alienum.
 Abnuat hæc recipi, cui dimissoria non est.
 Tutè susceperis, quem sic formata tuetur.
 Punit maiores dum promouet inferiores.
 Distinguit tempus hæc, in quo promoueantur.
 Tempora distinguit, & in his ieiunia ponit.
 Rectos indicat hæc modulos interstitiorum.
 Ista dat annorum numerum, quo promoueantur.
 A quibus ipsa patris electio debeat esse.
 Sed loca pontificis docet hæc & presbyterorum.
 Crimine quo careat sacrandus in hac replicatur.
 Hæc dat pauperibus, lapsosque docet reparare.
 Vt nec consensum det peccatis alienis.
 Sollicitus sit episcopus oppressos releuare.
 Congruit, vt præsul primum ferat hospiti curam.
 Incautum largum vetat hæc: venantibus obstat.
 Hac datur impensa viduas inopesque tueri.
 Respuitur clerus si non pius aut cupidus sit.
 Istic sit regula hæc, & quod bene præpositus sit.
 Ex hac sacrari prohibentur litigiosi.
 Tutius ante petat, nisi sit satis ecclesie res.
 Hæc plus corde probat domino, quàm voce canendum.
 Hæc dat obedire maioribus inferiores.
 Non negat ista suas mandare vices patriarcham.
 Sed non omnino vetat ista tacere minores.
 Vt seculi princeps non ordinet ecclesie res.
 Vrbs non signatos apices non vult neque mittit.
 Est ius muniri peregrinum quinque sigillis.
 Vniuersalem nullum sinit ista vocari.
 Ista vetat, ne qui celebrent nisi pallia dentur.
 Moribus indecori, non pallio sunt decorandi.
 Absit vt vna duos habeat prouincia patres.
 Sensum versibus ijs dat cause quæstio quæuis.
 Damnata ementes spiritalia gratia Christi,

Ingressum vendens vel emens perdit ecclesiarum.
 Si pro præbendis dederis quid, si non habebis.
 Criminis ignorans fiet reus ille paterni.
 Ecclesiam reddit ista vix, quod ordine præstet.
 Rursus promotos abscepsit Ius promouendos.
 Ecclesia pax plena sibi clerique negatur.
 ¶ Causa patens cum sit cunctis non queritur ordo.
 Ad Ius vel synodum nullus trahat expoliatus.
 Vim talem subeat, qualem fecisse volebat.
 Ad testesque duos præsul conuincitur aptos.
 Si cadit accusans, non cogitur reus ultra.
 Respuitur iure vox dilatoria si sit.
 Vir bonus accusat quemuis licet inferior sit.
 Mandato legis datur accusatio scriptis.
 ¶ Quod plenè restitui debeat, Ius edocet omne.
 Vitur indicijs quanto fuit expoliatus.
 Apertè tractetur quamuis inducia detur.
 Restat ut infamis & homo sine lege tacens sit.
 Vox inimica domestica non obest alieno.
 Mitti vel duci non debet ad exteriores.
 Liber ab hac non stat simul quem sua culpa remordet.
 Iudex auditor non fiat præsulis vnus.
 Iudicio nullus vnquam damnabitur absens.
 Exigitur ne quis in quo cadit hoc repetatur.
 Torquet in actorem sibi vox obiecta reatum.
 ¶ Omnis anathema nec agat, nec testificetur.
 Ritè tacet quiuis minor illum si tenet ætas.
 Dum nequis agere, nequeas testificari.
 Ius statuit, ne sit quis vnquam testis & actor.
 Nunquam damnetur quis cum non possit adesse.
 Dat Ius quod quis agat pro se ciuilia tantum.
 ¶ Mittit famosum neglecta probatio flagris.
 Est accusandus semel & bis: terque vocandus.
 Nemo procuret crimen, ciuilia curret.
 Baiula Iuris iubet, ut synodalia fiant.
 Reuera malus est mala cuius qui malè pandit.
 Aut caput aut lingua delatori capuletur.
 ¶ Omnes infames taceant, aut crimine tanti.
 Præsulis obiecta, nisi vera proles reprobaris.

Iudicium expetere nunquam debes alienum.
 Alter adesse potest, si sit prouincia discors.
 Si cadit accusans, non cogetur reus ultra.
 Est qui dum viuit nemo tibi substituendus.
 Tutus semper erit hic qui se dante recepit.
 ¶ Dat ius ne statuat, successorem sibi præsul.
 Nullus amicorum mihi pro sit vt eligar vnus.
 Electus cum sim, præstatur cautio danini.
 Est secum standum, sententia ni vetat ipsum.
 Ordinis est, ne quis vnquam redeat sine scriptis.
 ¶ Si quis anathema statuit, virtute carebit.
 Iudicis, & alterius nullus est ordo petendus.
 Curent primates bene sua non aliena.
 ¶ Non dubites dotem, cum basilica retinendam.
 Ordinet & seruet, dispendet, non alienet.
 Nil præterquam duos, præsumat sumere soldos.
 ¶ Iudicet vt laicus, clerum non attrahat vllus.
 Iudicium secli, sequitur suspensio cleri.
 Seu bona seu mala sit sententia, dico tenendam.
 ¶ Dico quod proprium, poterit quid clerus habere.
 Ecclesiæ si res vendis, vel emis sibi reddas.
 Si dare vis & des, dare non potes ecclesiæ res.
 Ex re communi, quæ sitis vtimur æquè.
 Si fortasse voles testari, de proprio des.
 ¶ Ecclesiæ baptismali, dandæ decimæ sunt.
 Tempora longa trahūt, ius funeris & decimarum.
 ¶ Plus est, ne quis plus repetat, quam debeat alter.
 Non nisi ciuili re, frater testis habetur.
 Tale quid exercens, non debet clericus esse.
 Si tulerit plus quam dederit, iam scenus habetur.
 Ex male quæ sitis, eleemosyna non fit egenis.
 Si male parta tenet, dignè non pœnitet vllus.
 ¶ In furia non pœna datur, cum pœna notatur.
 Nec retinere licet, quæ sunt promissa patrono.
 Solum voce nequit condemnari mulieris.
 Tali die domini, placitum non debet haberi.
 Atque probatur, in hac probatio danda neganti.
 Nec confessio fit, nec iuramenta coacta.
 Tollere non poterit, quæ confert solus honorem.

In grauibus si sit deuietus, ei jciatur.

¶ Dantur in hac monachi, pastores ecclesiarum.
Abbas ecclesiam, præsul debet dare curam.

Hic legitur quodd ius, & rem præscriptio tollit.

Quadragenis domibus, præscriptio religiosi.

Tales si teneant ius, non tamen ergo gubernent.

Vsurpans sine iudicio, rem decider à re.

Respuit à laicis ius ecclesias retineri.

¶ Queritur an liceat, cordis dinutere votum.

Vt sua Gonsaldus teneat, quæ dederat æger.

Omnem monasterio remanebit, nec redit ille.

Dum redit illicite, quæ contulit illa manebunt.

¶ Terminat hæc apud alumnium synodale statutum.

Vt non Abbates, à præsule constituantur.

¶ Vt præsul clerum non impediatur monachandum.

Ipsa nolente, tamen non suscipit alter.

Sed iam Canonicos, canon prohibet monachari.

¶ Quem pater offert, si placet, exit cum sit adultus.

Vitam mox vestem, si non pater abdicat, hic ster.

Offert inuitum, nec seruat religionem.

Et si forte placet, monacho transire licebit.

¶ Prima sit ex titulo: sit commendata secunda.

Ecclesiam renui, vetat hæc, aliaque cupiri.

Tertia ne liceat tractare negotia seculi.

In clara veste prohibetur clericus esse.

Examen proprium fugiens, sine spe graduum sit.

¶ Iuramenta licet homini dare quando necesse.

Si sic esse putat, ut ait, non peierat ipse.

Taliter exemplo, quodd obediatur iste probatur.

Vota promissa mutantur turpia si sint.

Si periurare cogis, periurus haberis.

¶ Ex iusta causa multis licet arma mouere.

Fit bellum iustum, si pro rebus repetendis.

Fas est quandoquidem socio succurritur armis.

Inferrique docet vindictam quæstio quarta.

Cum sit ad hoc positus, ut puniat ille meretur.

Iura iubent homines peruersos ad bona cogi.

Ecclesiarum rebus sunt hæretici spoliandi.

Tandem de clero nulli licet arma mouere.

Si quis es hæreticus, tua sit sententia nulla.
 Interdum mali post mortem corripiuntur.
 Crimine prædonum non damnetur domus eius.
 Tuta sit ecclesia, quam lex priuata tuetur.
 Et si subsequitur lex altera, derogat illi.
 Mentem diuinam rimantes, sortilegi sunt.
 Vita non viuunt, qui peccant ista tenentes.
 Nomina, materiam, quæ per primordia sumpsit.
 In quatuor discas ista, si forte requiris.
 Tales, ni cessent, communio tollitur ipsis.
 Vincitum pontificis, non solues tu moriturum.
 Morte facit pœnas, noli proponere quantum.
 Si sit solenne, dirimit connubia votum.
 Sponsa ligat sponsum, propriè non est tamen vxor.
 Soluit disparitas cultus connubia quæque.
 Iungitur hic alij, si respuit illa manere.
 Testatur bigamum sacer Augustinus eundem.
 Viros coniugij, personæ dissipat error.
 Tantum conditio poterit, si vilior erit.
 Nam contracta prius non soluit fœdera, sed post.
 Parui contrahere nequeunt sponsalia iure.
 Spiritualis naturali non societur.
 Vxorisque suæ cognatis non societur.
 Mandatur clandestina ne connubia fiant.
 Pollutam vetat, hæc in mortem fraude parentem.
 Si datur inuita, post quando placet reddit illam.
 Vt nulli nubat, nisi patris sponsio fiat.
 Ducere lex prohibet in coniugio meretrices.
 Obstet coniugio sacro complenda libido.
 Cum liber sit animus, non spondeat hanc pater eius.
 Tangere ne liceat aliam, quam stirps sibi fiat.
 Reuera siue mente caro nunquam violatur.
 In simili lapsu, non hanc dimittet adulter.
 Nullam, dum viuunt hæc, hic pro coniuge ducat.
 Alter non peccet, quo damnetur minus alter.
 Frigidus est, alij tunc non sociabitur vlli.
 Vir non abiiciat, sine iudicio, mulierem.
 Tertia si credis, purgat confessio crimen.
 Purgat secretum cordis contritio crimen.

Et profectò semel, dilectio non cadit vnquam.
 Nemo semel si pœnituit, bene pœnitet vltra.
 Ista probat dimissà semel peccata teneri.
 Magna cautela, quibus pensare tenetur.
 Debeat esse gemens, & qualis vulnera purgans.
 Omnes baptismi maculas, quo tegere possit.
 Dum tamen in vita, post mortem ducere vitam.
 Vt vir non oret, vxor si debita quærit.
 Mens vtriusque nisi sit, non bene continet alter.
 Tuta manet, viuente viro, quæ nescia nupsit.
 Vult Leo, si venit hic, redit hæc, retinensque priorem.
 Cognatam propriam, nemo pro coniuge ducat.
 Omnes vxoris consanguineos reprobabis.
 Nunc septenorum graduum distinguitur ordo.
 Vtque status hominis, sic est generatio quarta.
 Truncus ponitur hic cum ramis, vt docet author.
 In testes recipi, monstrat tibi sexta parentes.
 Tangitur hic, quòd non incestu gignitur hæres.
 Vtitur hæc, in quo dispensandum licitum sit.
 Aut si fraus subeat, cogetur illa reuerti.
 Susceptam sobolem, vetat affini socia ndam.
 Tunc raptus fiet, cum vi deducitur illa.
 Coniungetur ei purgatio crimine raptus.
 ¶ Consecrat ecclesias domini distinctio prima.
 Panis sacrat, fert sacramenta secunda.
 Tertia dat ferias, nobis ieiunia subdit.
 Baptismaque docet, tempus distinctio quarta.
 Confirmat, sacrat, officijs ieiunia laudat.
 Pneumate donato, concludit fine beato.

¶ Explicit Decretum versificatum.

¶ Sed quia Decreti rubricas nimis esset fastidiosum enume-
 rare, propter maximam multitudinem: ne tamen naturam
 eius præteream, versus subiunxi totam materiam Decreti si-
 gnificantes in genere de qualibet distinctione, & omnibus qua-
 sitionibus cunctarum causarum.

Liber Decretorum distinctus est in tres partes: Quarum
 prima vocatur distinctiones, & huiusmodi sunt centum
 & vna. In primis duabus distinctionibus, tractat magi-
 ster Gratianus de Iure, ponendo iuris diuisionem, subdiuisio-

nes, & diuersarum specierum differentias & conuenientias. In tertia, quid sit canon, quid priuilegium, & quid officium legum. In quarta, quare leges factæ sunt, & quales esse debeant, & quando ex eis, vel secundum eas sit iudicandum, ac de Quadragesimali obseruatione. In quinta, de muliere enixa vel mestruosa. In sexta, de multiplici genere illutionum. In septima, de conditoribus legum. In vii. quod veritati & rationi sit consuetudo postponenda. In ix. quod tribunalia regum sacerdotali sunt potestati subdita; & quod pontifices & reges sese indigent. In x. quibus legibus Imperatorum sit obtemperandum, & quod mendacia scriptorum non sunt admissa Canonibus, & si quando inueniantur, sunt corrigenda in opusculis tractatum. In xi. quod usus & consuetudo legem & canonem non vincant: & quæ con. ob. In xij. de consuetudine & more: & quæ quisque modum psallendi debet tenere. In xiiij. quod minus malum est eligendum. In xiiij. quod non sunt aliqua committenda delicta à nobis, ne alij grauiora committant, & quæ conscientias valeant temperare. In xv. distinctione, quo tempore generalia concilia coeperunt: & quorum patrum recipiuntur opuscula. In xvj. distinctione, qui synodi vel concilia roborentur autoritate Romani pontificis. In xvij. quod absque autoritate Romani pontificis synodus non debet congregari. In xviii. de pœna eorum, qui synodo adesse contemnunt de autoritate Romanæ sedis. In xix. de autoritate Decretalium epistolarum & apostolicarum sanctionum. In xx. distinctione magister incipit agere de ministris ecclesiæ. In xxi. de diuersis ordinibus & gradibus ministrorum. In xxij. de dignitate Romanæ ecclesiæ & quorundam librorum. In xxiiij. de ordine ministrorum, incipiens à Romano Pontifice, descendendo per singulos gradus usque ad ostiarium. In xxiiij. de examinatione ordinandorum. In xxv. de officiis clericorum: incipiens ab ostiario, & ascendendo usque ad episcopalem dignitatem, scilicet archiprimicerij & thesaurarij, circa medium illius distinctionis. Nunc autem magister Gratianus incipit declarare illas xx. pœnas, & peccata regulæ apostolicæ, quas enumerat Apostolus in epistola ad Titum, & ad Timotheum. Et prosequitur in eadē distinctione. Oportet Episcopum & quolibet ad sacros ordines promouendum esse sine crimine, supple notabili. In xxvj. magister determinat de illa clausula regulæ apostolicæ prædictæ, vnius vxoris

ris virum continuando deinceps de continentia clericorum
 vsque ad tricesimam quartam distinctionem. In xxxv. determi-
 nat illam clausulam regulæ apostolicæ, sobrium: cuius tamen
 partem reservat, vsque ad xliij. distin. In xxxvj. distin. pruden-
 tem. & illam prosequitur in tribus distinctionibus immediate
 sequentibus. In xl. & xli. distin. illud, ornatum doctorem. In xliij.
 illud, hospitalem. In xliij. pudicum & doctorem. In xliij. illud,
 non vinolentum. quod est pars illius quod dictum est superius,
 distin. xxxv. sobrium. In xlv. illud, non percussorem. In xlvj.
 illud, non esse litigiosum. In xlvij. illud, non cupidum, domus
 sue bene præpositum. In xlvij. illud, non neophytum. In xlix.
 magister breuiter recapitulat præcepta regulæ apostolicæ
 prædictæ. In l. magister agit de lapsu & reparatione clero-
 rum. In li. de curialibus ordinandis vel non. In liij. de præpos-
 tione sacrorum ordinum. In liij. de curijs annexis recipien-
 dis in clericum vel monasterium. In liij. de seruis & manumif-
 sis. In lv. de corpore vitiatis, bigamis, illiteratis, publicè pœni-
 tentibus ordinandis vel non. In lvj. de filiis presbyterorum &
 natis de fornicatione & adulterio. In lvij. de baptizatis in æ-
 gritudine non ordinandis. In lvij. de monachis non ordina-
 dis sine licentia sui abbatis. In lix. de laicis literatis non subito
 ordinandis. In lx. de electione personarum ecclesiæ. & in tri-
 bus sequentibus. In lxiiij. & lxv. de consecratione episcopi. In
 lxvj. de promotione archiepiscopi. In lxvij. de ordinatione
 presbyterorum. In lxviij. de ordinatione non iteranda, & de
 coepiscopis. In lxix. de non ordinatis ne in ecclesia ministrēt.
 In lxx. ne aliquis ordinetur sine titu. In lxxj. ne aliquis ordinetur
 à non suo episcopo. In lxxij. ne aliquis ignotus sine literis
 commendatitijs recipiatur. In lxxiiij. qualiter commendato-
 ria vel dimissoria vel formata sit facienda. In lxxiiij. de cleri-
 cis inuitis non ordinandis. In lxxv. de tempore & die conse-
 crationis episcoporum, necnon de temporibus ordinando-
 rum aliorum clericorum. In lxxvj. de ieiunijs & quatuor tem-
 poribus. In lxxvij. & lxxviij. de ætate ordinandorum. In lxxix.
 repetit de ordinatione summi pontificis. In lxxx. in quibus lo-
 cis sunt ordinandi episcopi vel archiepiscopi. In lxxxj. & alijs
 sequentibus repetit quædam de præceptis regulæ apostolicæ, &
 maximè de continentia clericorum. In xc. de licitis & honestis
 operibus clericorum. In xcj. de modo cātadi in ecclesia, & electi

potestate. In xcij. de obediētia minorū erga maiores. In xciiij. de legato Romani pontificis, & præsentionibus archidiaconorum. In xciiij. de excessionibus presbyterorum & episcoporum. In xcvi. & xcviij. de distinctis potestatibus secularibus & ecclesiasticis. In xcviij. repetit de ignotis non ordinandis. In xcviij. & alijs sequentibus tractat, de auctoritate archiepiscoporum & primatū, & vsu pallij. In vltima distinctione dicitur de vna prouincia, ne in duas partes diuidatur sine principis auctoritate.

Secūda pars Decreti dicitur causæ: eò quod distincta sit per causas xxxvj. In singulis autē causis apponit magister Gratianus plures quæstiones, in qualibet illarum allegans pro vtraq; parte. tandem definitiuam sententiā subiungens: vt per hoc rationes certorum iudiciorum instruat. In prima igitur causa dicit de simoniacis, quæ cōtinet in se septem quæstiones. In prima quæritur vtrū emere spiritalia sit peccatum. Solutio, sic. In secūda quæritur, vtrum pro ingressu ecclesiæ vel monasterij sit pecunia exigenda vel persoluenda. Solutio, non. & huiusmodi negatiua est vera. In tertia quæritur, vtrum stipendij ecclesiæ emere sit simonia. Solutio, sic. In quarta, vtrum ille sit reus criminis, cuius pater illo ignorante simoniā cōnuisit. Solutio, ignorantia facti non iuris excusat eum. In v. vtrum liceat ea retinere, quæ pater filio simoniacè acquisiuit. Solutio, de rigore iuris non: sed de misericordia secus est. In vj. vtrum ordinati à simoniacis ignorāter sint abiiciendi vel non. Solu. probata iuxta ignorantiam misericorditer tolerātur. In vij. vtrū renuntians hæresi sit recipiendus in dignitate episcopali. Solutio, de iuris rigore deponitur: sed ex dispensatione sustinetur.

¶ Secūda causa, & quatuor quæ sequuntur agūt de ordine iudiciario. In qua sunt octo quæstiones. In prima quæritur, vtrū in manifestis sit ordo iudiciarius requirēdus. Sol. sic, nisi sit notoria. ca. de manifesta. In ij. vtrū spoliatus ab aliquo sit iudicāndus. Solu. non ante restitutionē. c. nullus. In iij. qua pœna sunt feriēdi, qui in accusatione defecerint. Solu. rationis. c. calūniator. e. cau. & q. In iiij. si accusatore deficiente reus sit cogendus ad purgationem. Solut. non, nisi infamia publica laboret, vt hic per totum. In v. an duorum testimonio episcopus sit condemnandus? Solu. sic. ca. presbyter. In vj. quo remedio causæ subueniatur, vel causa subleuetur? Solu. per appellationē ante senten

sententiam vel post. ca. biduum. In vij. an laici ad accusationem clericorum sint recipiendi? Solu. de iure antiquo sic: de nouo nō. In viij. qualiter accusatio debet fieri? Sol. in scripto. c. in agendo si libellum. ¶ Tertia causa habet xj. quæstiones. In j. quæritur, an restitutio sit fienda quibilibet spoliatis? Sol. sic, nisi in istis casibus, Infamatus, apostaticus, iuste spoliatus. Præcisus cū suspecto non restituitur. ca. patet. In ij. de inducijs, quod spatio sint dandæ: an post restitutionem tantum, & an post vocationem ad causam quibilibet concedendæ sint? Solut. ad arbitrium iudicis. In iij. quo spatio mensium sint induciæ concedendæ? Sol. ad arbitrium iudicis. In iiij. vtrum infames sint recipiendi ad accusationem? Sol. non, nisi contra cōsimiles. In v. an testes de domo accusatorum sint producendi, vel inimicorum vox sit audienda? Sol. inimici minime: nec etiam domestici, quibus imperamus, possunt. In vj. an extra prouinciā reus sit producendus? Sol. non, nisi per appellationem. In vij. an sit audienda eius sententia, quem cum reo par inficit malitia? Sol. sic, quandiu tollatur ab ecclesia. In viij. an episcopus ab vno possit iudicari? Solut. non, nisi septem episcopis reseruata sententia summo Pōtifici. In ix. an absens aliquis sit accusandus? Sol. nisi sit absens pro contumacia. In x. vtrum deficientes vno casu sint admittendi ad consequentia? Sol. sic. c. placuit. In xj. vtrum accusatus in accusatorem possit conuertere accusationem? Sol. non, nisi maiori crimine. ¶ Quarta causa habet vj. quæstiones. In prima quæritur, an in excommunicatione constitutus alium accusare valeat? Sol. non. In secunda, an intra xiiij. annum possit quis testificari? Solu. nō. In tertia, an ab accusatione prohibitus possit testis existere? Sol. nō. ca. spatium. In iiij. vtrum idem possit accusator, & testis existere? Solu. non. cap. j. & ij. In v. si ad causam vocatus non venerit die statuta, an sit excommunicandus? Sol. sic, nisi iustam causam absentię probauerit. In vj. an calumniator in propria causa sit audiendus? Solu. sic, si causa nō sit criminalis. ¶ Quinta causa habet sex quæstiones. In j. quæritur qua pœna sit puniendus, qui famosum librum scripsit? Solutio, anathematizandus: nisi scripta probauerit. cap. quidam malis. In secunda, quoties sit quis ad causam vocandus, antequam sententiam excommunicationis accipiat? Solutio, non solum semel, sed etiam bis vel ter. In tertia, an procurator causam alicuius agere valeat, qui per se

tunc adesse non potest? Solutio, criminalem non, nisi sit illustris persona. causam verò iniuriarū, quilibet potest. capitulo, episcopi. In quarta, an absque synodali audientia episcopus sit damnandus? Solut. non. In quinta, an sit habendus inimicus, qui amicum accusaturus est? Solut. non, si hoc agat ex veritate. cap. illi qui. In vj. qua pœna sit plectendus, qui non probat quod obijcit. Solu. talionis. cap. epiphanium. ¶ Sexta causa habet v. quæstiones. In prima quæritur, an crimine irretiti vel infamia notati ad huiusmodi accusationem sint admittendi? Solu. non. cap. sunt plurimi. In ij. si episcopus accusationem in accusantē vertere voluerit, vtrum simplici verbo eius sit fides adhibenda? Sol. non, absque certa probatione. In iij. an liceat expetere iudicium archiepiscopi alterius provincie? Solutio, nō, nisi in causa damnationis. In iiij. cuius iudicium sit expetendum, cum episcopi provincie in sententia discordant? Sol. archiepiscopi & coepiscoporum vltimæ provincie. ca. j. & ij. In v. an accusator edeficiente reus sit cogendus ad probationem? Solutio, non, sed ad purgationem si laborat infamia. c. actor.

¶ Septima causa habet duas quæstiones. In prima quæritur vtrum viuente episcopo alius possit in eadem ecclesia ordinari? Sol. non, nisi trāsferatur vel cedat: præ infirmitate tamē vel senectute datur ei coadiutor. ca. quamuis iste. In ij. vtrum isti, qui deserunt causa infirmitatis, valetudine recepta possint cathedram repetere? Sol. non.

¶ Octaua causa habet quinq; quæstiones. In prima quæritur, an liceat episcopū successorē eligere? Solut. non. c. apostolica. In ij. an amicorum patrocinia debeant in electione cōualescere? Sol. non. c. illud. In iij. an sit simonia post electionem propter indēnitatem iuramentum præstare? Sol. sic, si pactum super hoc processit. ca. talia. In iiij. an liceat clericis iudicia episcopi de crimine recusare? Solutio, non ante condemnationem. In v. an excusatus coram apostolico, sine eius literis debeat reuerti? Solutio, non.

¶ Nona causa habet tres quæstiones. In prima quæritur, an ordinatus ab excommunicato sit audiendus? Solutio, non, nisi ignorauerit illum excommunicatum esse. cap. ab excommunicatis. In ij. an liceat episcopo vel archiepiscopo alterius clericos ordinare? Solutio, non, sine literis dimissorijs sui episcopi. In iij. an liceat archiepiscopos subditos suffraganei sui
dam

damnare vel absolueret? sol. non, nisi negligens fuerit episcopus, vel ad eum appellatio deferatur, vel in casu consimili.

¶ Decima causa habet iij. quæstiones. In prima quæritur, an ecclesia cum omni dote ad episcopum pertineat, aut ad eius ordinationem? sol. sic. c. regenda. e. q. In ij. an liceat episcopis res ecclesie distrahere? sol. non. c. præcauere. In iij. quid singulis ecclesijs nomine cathedralici valeant exigere? sol. duos solidos. c. item si quis.

¶ Undecima causa habet iij. quæstiones. In prima quæritur, an clericus anteciuilem iudicem sit trahendus? sol. non. In ij. qua poena sit feriendus qui clericum ad secularem iudicem traxit? sol. excommunicationis. In iij. qua poena sit dignus, qui excommunicationem vel sententiam episcopi non ternauerit? sol. talis est puniendus depositione.

¶ Duodecima causa habet quinq; quæstiones. In j. quæritur, an liceat clericis proprium habere? sol. non regularibus. c. non dicatis. In ij. an liceat eis res ecclesie dare vel distribuere? sol. non, nisi in casibus à iure concessis. xij. q. ij. sine exceptione. In iij. an clerici acquisita de rebus ecclesie possint relinquere quibus voluerint? sol. non, nisi ecclesie. c. j. de testa. requisisti. In iiij. quibus possunt ea relinquere, quæ de suis & rebus ecclesie prouenerunt. sol. partim ecclesie & partim hæredibus. xij. q. iiij. c. j. In v. an liceat clericis facere testamentum? sol. sic. de proprijs licet: de rebus autem ecclesie non. ij. q. v. ca. fixum.

¶ Tredecima causa habet ij. quæstiones. In j. quæritur vtrum decimæ sint dandæ ratione territorij, vel personæ? sol. ratione vtriusque. xvj. q. j. quælisti. In ij. quæritur, an ius percipiendi decimas & funerandi tollatur præscriptione temporis? sol. sic: quia tollitur ius percipiendi decimas. xvj. q. iiij. si quis. & extrà de præscript. de quarta. Sed ius funerandi nõ tollitur præscrip. vt iij. q. ij. §. nõ quæritur.

¶ Decimaquarta causa habet vj. quæstiones. In j. quæritur, an liceat clericis in iudicio sua repeteret? solu. sic. In ij. an super rebus ecclesie de eadem ecclesia testes sint recipiendi? sol. sic. super prudentiam. In iij. an præter fortaliquid exigere sit vfura. sol. sic. c. pleriq;. In iiij. an liceat clericis vel laicis vfuras petere. sol. non. xiiij. q. iiij. quoniam nulli. & c. nec hoc. In v. an ecclesie vel eleemosynæ sint faciendæ de vfuris. sol. non. xv. quæstione v. In vj. an vfurarij possint agere poenitentiam non facta restitutione. sol. sic, si non habeant vnde restituant. c. si res aliena.

¶ Decima

¶ Decimaquinta causa habet viij. quæstiones. In prima quæritur, an ea quæ fiunt ab ignorantibus, sint eis imputanda. sol. non: nisi culpa sua per ignorantiam deuenit. c. si quis de clericis. In ij. an pro impensis patrocinijs liceat clerico munera exigere. sol. nō. In iij. an per cōfessionem mulieris cum qua peccauit sacerdos sit condemnandus. sol. non. c. nemini. In iiij. an die dominico debeant episcopi causas audire. sol. nō. c. placita. In v. an neganti crimen purgatio sit indicenda. sol. sic, si labore infamia. c. presbyter. In vj. an in criminalib. cōfessio sit extorquenda. sol. sic: sed à curialibus non. In vij. an episcopus solus valeat deponere presbyterū vel diaconum. sol. non. ca. felix. In viij. si confessus vel cōuictus de ijs, quæ ante ordinationem commisit, valeat ministrare. sol. non. c. vult. ¶ Decimasexta causa habet vij. quæstiones. In prima quæritur, an liceat monachis populis officiū celebrare. sol. sic, cum permissione episcopi, & licentia abbatis. §. ecce. In ij. an liceat eis capellis suis sacerdotes instituere. sol. sic, si eas possident cum omni iure. c. visis. In iij. an iura ecclesiarum per præscriptionem tollantur. sol. sic. c. j. In iiij. an ecclesia aduersus ecclesiam possit præscribere. sol. sic. c. volumus. In v. an episcopus vel abbas iure territorij capellam valeat vëdicare. sol. non. c. si quis. In vj. si quis rem ecclesie ab aliquo iniuste detentam sua autoritate irrepserit, an cadat à causa. sol. ipse quidem cadit à causa, sed ecclesia nō. ca. si episcopus. In vij. an liceat alicui de manu laici ecclesiam recipere. sol. non, nisi ecclesia vel monasterium habeat ius patronatus. c. si quis deinceps. ¶ Decimasextima causa habet iiij. quæstiones. In prima quæritur, an reus sit voti cum à proposito cordis sui recedit. sol. non quantum ad ecclesiam, nisi ore pronuntiauerit. c. j. In ij. an beneficia sint ei reddenda, qui eis in infirmitate renuntiauerit. sol. sic, non erat sui compos. In iij. an liceat ei, qui se tradidit monasterio, postea ad propria redire. sol. sic, intra annum. In iiij. si retroierit, an sint ei sua reddenda. sol. sic, si de licentia sui prælati recessit, aliàs non. ¶ Decima octaua causa habet duas quæstiones. In prima quæritur, an abbas factus episcopus acquirat monasterio vel ecclesie. sol. dum fuit abbas, acquisiuit monasterio. sed dū factus est episcopus, ecclesie. c. quam sit. In ij. an per episcopum sit abbas eligendus. sol. à fratribus est eligendus: sed ab episcopo ordinandus. c. hoc tantum. ¶ Decimanona causa habet trës quæstio

quæstiones. In prima quæritur, an episcopus debeat permittere clericos ad monasterium transire. sol. sic. In ij. si noluerit, an liceas eis eo invito ad monasterium transire. sol. sic. c. dux sunt. In iij. an liceat canonicis regularibus transire ad monasterium monachorum. sol. nō, sine licentia sui prælati. ¶ Vicesima causa habet iij. quæstiones. In prima quæritur, an pueri traditi monasterio cogantur ibi manere. sol. nō, nisi postquā venerint ad annum discretionis, consenserint. In ij. si præter voluntatē parentū intrauerint monasteriū, an possint extrahi de monasterio. sol. sic, infra annum & diem, si sunt infra annos discretionis. ca. si puella. In tertia, qui inuitus cucullam induerit, an cogatur eam retinere. sol. non, nisi postquā consenserit. In iij. an liceat ab vno monasterio transire ad aliud. sol. sic, astrictioris regulæ. ¶ Vicesima prima causa habet v. quæstiones. In prima quæritur, an liceat clerico in duabus ecclesijs inscribi. sol. non, de iure communi. c. j. & ij. In ij. an liceat clerico à sua ad ecclesiam aliā transire. sol. nō, sine literis dimissorijs sui episcopi. c. si quis iam. In iij. an liceat clericis suscipere procuratorem negotiorū secularium. sol. non, nisi causa pietatis. In iij. an liceat clericis ornari fulgidis vestibus. sol. non. In v. quæ poena sint feriendi clerici, qui ad seculare negotium fugiunt. sol. excommunicationis. ¶ Vicesima secunda causa habet v. quæstiones. In prima quæritur, an iuramentum sit præstandum. sol. sic, causa necessitatis. In ij. an sit periurus, qui iurat falsum quod putat esse verum. sol. sic, propter intentionem fallendi. In iij. an liceat clericis episcopo denegare certam obedientiam. sol. non, ante condemnationem. In iij. an iuramentum illicitum sit seruandum. sol. non. c. in malis & c. In v. an sit periurus, qui cogit aliū peierare. sol. sic. c. qui peierat. ¶ Vicesima tertia causa habet octo quæstiones. In prima quæritur, an militare sit peccatum. sol. non, in iusto bello. ca. militare. In ij. an bellū sit iustum, quod sit ex edicto pulsandi malas causas hominum. sol. sic. ca. j. In ij. an iniuria ecclesiarū sit armis propulsanda. sol. est ab ijs, quibus licet. c. fortitudo. In iij. an vindicta sit inferenda. sol. est ab eo cuius interest, c. ea vindicta. In v. vtrum sit peccatum iudici vel ministro reos occidere. sol. non, si fiat causa iustitiæ. c. etiam sine peccato. In vj. an mali sint cogendi ad bonum. sol. non. c. ad fidem. In vij. an hæretici sint spoliandi suis & ecclesiæ bonis? sol. sic. c. iam vero. In viij. an liceat

liceat clericis arma mouere? sol. nō, manu propria, nisi in causa necessitatis. c. quicūq;. ¶ Viceſima quarta causa habet iij. quæſtiones. In prima quæritur, an hæreticus poſſit aliquē excommunicare? sol. nō. c. audiuiſus. In ij. an poſt mortem poſſit aliquis excommunicari? sol. poteſt, pro hæreſi. c. ſanē. In iij. an pro peccato domini tota familia debeat excommunicari? sol. non: ſed interdici poteſt. ca. ſi hæres. ¶ Viceſima quinta causa habet ij. quæſtiones. In prima quæritur, an authoritate priui legij, quis contra ius cōmune valeat ſe tueri? sol. valet. §. vlti. In ij. an ſequētia priuilegia derogēt prioribus? Sol. ſic, ſi dētur ex tota ſciētia vel certa ſciētia. c. reſcripta. ¶ Viceſima ſexta causa habet vij. quæſtiones. In j. quæritur, an ſint ſortilegi, qui ſub ficto nomine religionis futura promittunt? sol. ſunt. In ij. an ſit peccatum eſſe ſortilegum? sol. ſic. c. ſors. In iij. à quibus genus diuinationis ſumpſit exordium? sol. à Perſis. In iiij. quot ſunt genera diuinationis? ſolut. quatuor ſecundū numerum: duo verò ſecundū formā. In v. an ſortilegi ſint excommunicandi? ſolut. ſic. c. contra idolorum. In vj. vtrum excommunicatus ab epiſcopo poſſit reconciliari à preſbytero? sol. non in conſulto epiſcopo, niſi in causa neceſſitatis. c. ab infirmis. In vij. an morientibus ſit pœnitentia indicenda? sol. non. ſed innotefcenda. c. ad moneant. ¶ Viceſima ſeptima causa habet ij. quæſtiones. In prima quæritur, an coniugium poſſit eſſe inter vouētes. ſolut. non, ſi votum ſit ſolennizatum. ſecus ſi ſimplex. cap. j. & ij. In ij. an liceat ſpōſæ à ſponſo recedere? ſolut. non, ſi deſponſatio ſit de præſenti. cap. deſponſatani. ¶ Viceſima octaua causa habet iij. quæſtiones. In prima quæritur, an ſit coniugium inter infideles? ſolut. non. c. non oportet. In ij. an liceat conuerſo ad fidē ducere aliam viuēte priore? sol. ſic, ſi diuiſus ſit ab infideli. cap. ſi infidelis. In iij. an bigamus ſit, qui habuit vnam vxorem ante baptiſma, & aliam poſt? sol. ſic, & hoc ratione baptiſmi. ¶ Viceſima nona causa habet ij. quæſtiones. In prima quæritur, an ſit matrimonium inter ſeruum & ingenuam? ſolut. ſic, niſi error impediāt. In ij. cū deprehenderit illa fore ſeruum, an liceat ei ab illo recedere? sol. ſic. c. ſi quis ingenuus. ¶ Triceſima causa habet quinq; quæſtiones. In prima quæritur, an ſit debitū reddendū vxori, quæ propriū filiū de fonte ſuſcepit. sol. ſic, niſi ex cōſenſu vtriuſq; ſit factū. c. dictum eſt. In ij. an ſponſalia cōtrahantur inter infantes?

fantes? sol. non intra septimū annū. c. vbi nō est. In iij. an spirituales vel adoptiui filij cū naturalibus possint cōputari? sol. non. c. j. In iij. vtrum liceat aliquem ducere cōmatrem vxoris suæ in vxorem? sol. sic, vxore mortua, si cōinmaternitas præcessit matrimonium. c. sciscitatur. In v. an clandestina desponsatio manifeste præiudicet? solut. non quantum ad ecclesiam.

¶ Tricesima prima causa habet iij. quæstiones. In prima quæritur, an possit duci in vxorem, quæ prius polluta est per adulterium? solut. potest, cū dederit ei fidem prius adulter viuentem viro: nisi machinatus esset in mortem eius. c. si quis viuentem. In ij. an filia sit inuita tradenda viro alicui in vxorem? solut. non. c. j. §. j. In iij. an post patris sponsonem, ipsa possit nubere alij? solut. potest si non consenserit.

¶ Tricesima secunda causa habet viij. quæstiones. In prima quæritur, an licet meretricem ducere in vxorem? solut. sic, cum renuntiat. In ij. an ipsa sit coniunx appellanda, quæ ducitur causa incontinentiæ? solut. est. In iij. cuius arbitrium sequitur mulier, an aui liberi, vel patris originarij? sol. aui. In iiij. an viuentem vxore liceat alicui ex ancilla filios querere? sol. non. In v. si ea, quæ inuita opprimitur, pudicitiam amittere cōprobatur? sol. non. §. j. In vi. si adulter adulteram dimittere possit? solut. non. In vij. an vir dimissa vxore adultera & ea viuente, possit aliam ducere? sol. non. In viij. si hoc saltē casu infidelem ducere possit, ea conditione vt reuertatur ad fidem? solut. non. cap. soluni.

¶ Tricesima tertia causa habet v. quæstiones. In prima quæritur, an propter impotentiam coeundi sit aliqua à viro separanda? solut. sic. c. si quis. In ij. an separata possit ei nubere cum quo prius fornicata est? solut. potest, pœnitentia peracta. c. in adolescentia. In iij. an sola cōtritione cordis possit deleri peccatum? solut. sic, vbi facultas confitendi non suppetit, si cōfessionē non cōtempserit dum potuerit haberi. c. pœnitētes. Aduerte tamen quod ista iij. q. non tractatur sub forma aliarū, sed per modū tractatuli diuisi in vij. dist. quæ vocātur de pœnitentia. In iiij. si tēpore orationis vxoris quis debeat reddere debitum? sol. sic. In v. an vir sine cōsensu vxoris possit vouere cōtinentiam, vel è conuerso? sol. non. ¶ Tricesima quarta causa habet duas quæstiones. In j. quæritur, an rea adulterij sit, quæ credēs virū mortuū nupsit alteri? sol. nō. In ij. an redeūte priorē cogēda sit redire ad primum, & recedere à secundo? sol. sic.

¶ Trice

¶ Tricesima quinta causa habet decem quæstiones. In j. quæritur, an liceat aliquam ducere ex cognatione propria? Sol. non. In ij. an liceat aliquam ducere ex consanguinitate vxoris suæ? Solu. non. In iij. vsque ad quem gradum debet quis abstinere à consanguineis suis & vxoris suæ? Sol. vsque ad septimū, secundum antiquos. In iiij. quæritur, quare vsque ad septimum gradum computatur consanguinitas? Sol. ad instar septem ætatum huius seculi. In v. quomodo gradus cōsanguinitatis sunt computandi? Sol. sicut ostenditur in arbore. In vj. qui iure propinquitatem firmare debeant? Solu. propinqui & vicini. In vij. an illi qui in incestu nati sunt, filij reputentur. Sol. non. In viij. si consanguinei ignoranter coniuncti simul possint renianere? Solu. non, nisi ex dispensatione Romani Pontificis in quinto gradu vel supra. In ix. an matrimonium separatum per falsos testes, si postea apparuerit ecclesiam fuisse deceptam, sit redintegrandum? Solu. sic. c. quisquis. In x. si relicta alicuius viri ad secundas nuptias transierit: an proles ex eis suscepta poterit copulari cōsanguineis prioris viri? Sol. non.

¶ Tricesima sexta causa habet ij. quæstiones. In j. quæritur, an is, qui virginem oppressit, raptum commisit? Sol. sic. c. de raptoribus. In ij. an rapta raptori nubere possit patre cōsensum præstante? Solu. sic. cap. denique.

Tertia pars Decreti dicitur de Consecratione, eò quòd ita incipit. Et est diuisa in v. dist. In j. agitur de consecratione eccle. & celeb. mis. In ij. de sacramento Eucharistiæ. In iij. de festiuitatibus per circulum anni celebrandis. In iiij. de Baptismo. In v. de Confirmatione & Ieiunio. Et sic terminatur liber in duobus cap. de Spiritu sancto.

LIBRI DE MODO LEGENDI AB-
BREVIATURAS IN VTRO-
QUE IVRE,
FINIS.

Tituli, quæ & Rubricæ

VVLGO NVNCVPANTVR, IN
uniuersum Ius Ciuile, ex Haloan-
dri recognitione
adscripti.

LECTORI,

Hos omnes, qui sequuntur, Iuris Imperatorij titulos,
non absq; labore ad hanc nouam, quam conspicias Alpha-
beti seriem redeimus, Lector beneuole, quæ non tantum
Noricæ, sed etiam cuius æditioni respondere potest.
Ceterum numerus notis quæ sequuntur, singulis addi-
tus, Libros cuiusque indicat.

CANON.

Inst.	Institutiones.
V.	ff. Vetus.
Inf.	ff. Infortiatum.
N.	ff. Nouum.
C.	Codex.
A.	Authentica.
F.	Feudorum vsus.

A

- A** Bigeis. N. xlvij. C. ix.
Abolitione generali. C. ix.
Abolitionibus. Ibi.
Acceptilatione, bus. N. xlvj. C. viij.
Accusationibus & Inscriptionibus. N. xlvij. C. ix.
Actionibus. Inst. iij.
Actionibus empti & venditi. V. xix. C. iij.
Actionib. Hereditarijs. C. iij.
Actione Pignoratitia. Ibidem.
Actore à tutore, seu curat. dando. C. v.

E

Ademptione Legatorum. Inst. ij.

Ademptione libertatis. N. xl.

Ad exhibendum. V. x. C. iij.

Adimendis, vel transferendis Legatis, vel fideicommissis. V. xxxij.

Adiutoribus Quaestoris. A. xxxv.

Ad Legem Aquiliam. V. ix.

Ad legem Corneliā de falsis. C. ix. & Sen. consulto Liboniano. N. xlvij.

Ad legem Corneliā de sicarijs. C. ix.

Ad legem Falcidiam. Inf. xxxv. C. vj.

Ad legem Flauiam de Plagiarijs. N. xlvij. & C. ix.

Ad legem Iuliam de Adulterijs & stupro. N. xlvij. & C. ix.

Ad legem Iul. de Ambitu. N. xlvij. C. ix.

Ad legem Iuliam de Annon. Ibidem.

Ad legem Iul. Maiest. N. xlvij. C. ix.

Ad legem Iuliā Peculatus, & de Sacrilegijs & residuis. N. xlvij.

Ad legem Iuliam Reperundarum. N. xlvij. & C. ix.

Ad legem Iuliam de Sicarijs, & veneficis. N. xlvij.

Ad legem Iuliam de vi publica. N. Ibi.

Ad legem Iuliam de vi priuata. Ibi.

Ad legem Iuliam de vi publica, seu priuata. C. ix.

Ad legem Pompeiam de parricidijs. N. xlvij.

Ad legem Rhodiam de iactu. V. xiiij.

Ad legem Viscelliam. C. ix.

Administratione & periculo tutorum & curatorum qui gesserunt, vel non: & de Agentibus, vel conueniendis vno, vel pluribus. Inf. xxvj.

Administratione rerum ad ciuitates pertinentium. N. l.

Administratione tutorum & curatorum: & de pecunia pupillo foeneranda, vel deponenda. C. v.

Administratione rerum publicarum. C. xj.

Adoptionibus. Inst. j. & C. viij.

Adoptionibus, & Emancipationibus, & alijs modis quibus patria potestas soluitur. V. j.

Acquirenda & retinenda possess. C. viij.

Acquirenda, vel omittenda possessione. N. xlj.

Acquirenda, vel amittenda hereditate. Inf. xxix.

Acquirendo rerum dominio. N. xlj.

Adqui

- Adquisitione per adrogationem. Inst. iij.
 Ad Municipalem, & de Incolis. N. l.
 Ad Sen. consult. Macedonianum. C. iij.
 Ad Sen. consult. Orficianum. C. vj.
 Ad Sen. consult. Tertullianum. C. vj.
 Ad Sen. consult. Tertullianum & Orficianum. Inf. xxxviiij.
 Ad Sen. consult. Trebellianum. Inf. xxv.
 Ad Sen. consult. Turpilianum. C. ix.
 Ad Sen. consult. Turpilianum, & de Abdicationibus criminum. N. xlvij.
 Ad Sen. consult. Velleianum. V. xvj. C. iij.
 Adsertione tollenda. C. vij.
 Adsellorib. & domesticis, & cancellarijs Iudicum. C. j.
 Adsignandis libertis, seu adsignatione libertorū. Inf. xxxviiij. Inst. iij.
 Aduocatis diuersorum Iudiciorum. C. ij.
 Aduocatis Fisci. Ibidem.
 Aedificijs priuatis. C. viij.
 Aequalitate dotis & donationis ante nuptias. Habet autem & alia capitula. A. xcviij.
 Aestimaria actione. V. xix.
 Aedilitio edicto, & redhibitoria actione, & quanto minoris. V. xxj.
 Aedilitijs actionibus. C. iij.
 Agentibus in rebus. C. xij.
 An agnatus, vel filius defuncti, possit retinere Feudum repudiata hæreditate. F. ij.
 An apud Iudicem, vel Curiam domini questio Feudi debeat terminari. Ibidem.
 An ille qui interficit fratrem domini sui, Feudum amittat. Ibi.
 An maritus succedat vxori in beneficio. F. j.
 An mutus, vel aliàs imperfectus Feudum retineat. F. ij.
 Agnoscendis, vel alendis Liberis, vel Parentibus, vel Patronis, vel Libertis. Inf. xxv.
 Agricolis, & censitis, & colonis. C. xj.
 Agricolis, & mancipijs dominicis, vel fiscalibus respub. vel priuatis. C. xj.
 Albo scribendo. N. l.
 Aleatoribus. V. xj.

Alendis liberis ac parentib. C.v.

Alexandriæ primatibus. C.xj.

Alienatione Feudi. F. j.

Alienatione, & emphyteusi rerum ecclesiasticarum. A.cxx.

Alienatione paterni Feudi. F. ij.

Alienatione iudicij mutandi causa facta. V. iiii. C. ij.

Alimentis, vel cibarijs legat. V. xxxiiij.

Alimentis pupillo præstandis. C.v.

Allodij. F. ij.

Alluionibus, & paludibus, & pascuis ad alium statum translatis. C. vij.

An per alium causæ appellationum reddi possint. N. xlix.

An remoueri debeant testes qui patres esse deserunt. F. ij.

An seruus pro suo facto post Manumissionem teneatur. C. iiii.

Annali exceptione Italici contractus tollenda, & de diuersis temporibus, & exceptionibus, & præscriptionibus, & interruptionibus earum. C. vij.

Annonis, & capitu administrantium, vel adfessorum, aliorum, & publicas sollicitudines gerentium: & eorum qui aliquas consecuti sunt dignitates. C. j.

Annonis ciuilibus. C. xj.

Annonis & tributis. C. x.

Annonis legatis & fideicommissis. Inf. xxxiiij.

Apothis publicis, & de Descriptionibus Curialium, & de Distributionibus Ciuilibus. C. x.

Apostatis. C. j.

Apparitoribus Præfectorum prætorio, & priuilegijs eorum. C. xij.

Apparitoribus Præfecti vrbis. Ibi.

Apparitoribus Magistrorum militum, & priuilegijs eorum. Ibidem.

Apparitoribus Proconsulis & Legati. C. xij.

Apparitoribus Comitibus Orientis. Ibi.

Apparitoribus Præfecti Annonæ. Ibi.

Appellationibus. A. xiiij.

Appellationibus, ut si mota apud appellationis Iudicem causa, litigatores ad Arbitros deueniāt, intereaq; Temporis biennium decurrat, & contingat denuo causam ad appellationis redire Iudicem: ne biennij decursus obijciatur. A. xciiij.

Appel

Appellationibus, & consultationibus. C. vij.

Appellationib. & relationib. N. xlix.

Appellationibus recipiendis, vel non. Ibi.

Apud eum à quo appellatur, aliam causam agere compellendum. Ibidem.

Apud quem controuersia Feudi definiatur. F. ij.

Apud quem oporteat appellationes in quinque prouincijs, Caria, Cyprio, Cycladibus insulis, Mysia, & Scythia interpositas examinari. A. xlj.

Apud quos oporteat litigare monachos & ascetrias. A. lxxix.

Aqua cotidiana, & æstiuæ. N. xliij.

Aqua, & aquæ pluuiarum. N. xxxix.

Aquæ ductibus. C. xj.

A quibus appellare non licet. N. xlix.

Arbitrium Tutelæ. C. v.

Arboribus cædendis. N. xliij.

Arborum furtim cæsarum. N. xlvij.

Argentariorum contractibus. A. cxxxvj.

Argenti pretio, quod thesauris inferunt. C. x.

Armenijs, vt & ipsi per omnia Romanas sequantur Leges. A. xxj.

Armis. A. lxxxv.

Athletis. Ibidem.

Attiliano tutore. Inst. j.

Auro, argento, mundo, ornamentis, vnguentis, veste, vel vestimentis, & statuis legatis. Inf. xxxiiij.

Auro Coronario. C. x.

Auri publici persecutoribus. Ibidem.

Authoritate præstanda. C. v.

Authoritatē tutorum. Inst. j.

Authoritatē & consensu tutorum, vel curatorum. Inf. xxvj.

Beneficio fratris, & qualiter frater in beneficium fratris succedat. F. j.

Bonis auctoritate Iudicis possidendis seu venundandis & de separationibus bonorum. C. vij.

Bonis damnatorum. N. xlvij.

Bonis eorum, qui ante sententiam, vel mortem sibi consecu-

runt, vel accusatorem corruerunt. Ibidem.

Bonis eorum qui mortem sibi confecerunt. C. ix.

Bonis libertorum. Inf. xxxvii. & sine patronatus. C. vj.

Bonis maternis, & materni generis. Ibidem.

Bonis proscriptorum, seu damnatorum. C. ix.

patris Bonis quæ liberis in potestate constitutis, ex matrimonio, vel aliter acquiruntur: & eorum administratione. C. vj.

Bonis vacantibus, & de incorporatione. C. x.

Bonorum possessionibus. Inst. iij. & Inf. xxxvii.

Bonorum possessione, furioso, infanti, muto, surdo, cæco cōpet. Inf. xxvii.

Bonorum possessione contra Tabul. Ibid.

Bonorum possessione secundum Tabulas. Ibid. & C. vj.

Bonorum possessione contra Tabulas, quam Prætor liberis pollicetur. C. v.

Bonorum possessione contra Tabul. liberti, quæ patronis, vel liberis eorum datur. Ibid.

Bonorum possessione ex testamento militis. Inf. xxvii.

C

C Adaueribus punitorum. N. xlvii.

Caducis tollendis. C. vj.

Calumniatoribus. V. iij. & C. ix.

Cauone frumentario vrb. Romæ. C. xj.

Canone largitionum titularum. C. x.

Capiendis, & distrahendis pignoribus tributorum causa. Ibi.

Capitaneo qui Curiam vendidit. F. ij.

Capitatione Cincincentibus eximenda. C. xj.

Capite minutis. V. iij.

Capitis diminutione. Inst. j.

Capitulis Conradi. F. ij.

Captiuis, & de postliminio, & de redemptis ab hostibus. N. xlix.

Carboniano edicto. Inf. xxxvii. C. vj.

Castrensi peculio. N. xlix.

Castrensi omnium Salatinorum peculio. C. xij.

Castrensi peculio militum, & præfectis annonæ. Ibid.

Castrensiarius & ministerianis. Ibid.

Causis ex quibus infamia alicui rogatur. C. ij.

Censibus. N. i.

- Censibus, & censitoribus, & paræquatoribus, & inspectoribus. C. xj.
 Cessione bonorum. N. xlij.
 Classicis. C. xj.
 Cloacis. N. xliij.
 Clerico qui inuestituram facit. F. ij.
 Clericis qui à suis destiterunt ecclesijs. Item de his, qui orat. ædificant. A. lvij.
 Codicillis. Inst. ij. C. vj.
 Cohortalibus, & Principib. cornicularijs, ac priuilegijs. C. xij.
 Collatione bonorum. Inf. xxxvij.
 Collatione donatorum, vel releuatorum, aut translatorum, seu adæeratorum. C. x.
 Collatione æris. Ibid.
 Collatione fundorum fiscaliũ, vel rei priuatæ, vel dominicæ, vel ciuitatis, vel templorum. C. xj.
 Collatione fundorum patrimonialium, & emphyteuticariorum. Ibidem.
 Collationibus. C. vj.
 Collatoribus, & alijs cap. A. cxxvij.
 Collegiatis, & chartopratis, & nummularijs. C. xj.
 Collegijs & corporibus. N. xlvij.
 Collusione detegenda. N. xl. C. vij.
 Colonis Illyricanis. C. xj.
 Colonis Palæstinis. Ibid.
 Colonis Thracensibus. Ibid.
 Comitatus Isauriæ. A. xxvij.
 Comitibus & archiatris sac. pala. C. xij.
 Comitibus consistorianis. Ibidem.
 Comitibus rei militaris. Ibid.
 Comitibus qui prouincias regunt. Ibid.
 Commeatu. C. xij.
 Commercijs & mercatoribus. C. iij.
 Comminationes, epistolas, programmata, subscriptiones auctoritatem rei iudicatæ non habere. C. vij.
 Commodati, vel contra. V. xij.
 Commodato. C. iij.
 Comuni diuidendo. V. x. C. iij.
 Comuni seruo manumisso. C. vij.

- Communia de Legatis & fideicommissis, & de in rem missis. tol-
lenda. V. vj.
Communia de manumissionib. C. vij.
Communia Prædiorum, tam vrbanoꝝ, quàm rusticorum.
C. viij.
Communia de successioneibus. V. vj.
Communia vtriusque iudicij, tam familie eriscendæ, quàm
communi diuidendo. C. iij.
Communia de vsucapionib. C. vij.
Communium rerum alienatione. C. iij.
Compensationibus. V. xvj. C. iij.
Concubinis. Inf. xxv. C. v.
Concussione. N. xlvij.
Condiçãoe ex lege. V. xij.
Condiçãoe causa data, causa non secuta. V. xij.
Condiçãoe ex lege, & sine causa, vel iniusta causa. C. iij.
Condiçãoe factiua. V. xij. C. iij.
Condiçãoe indebiti. V. xij. C. iij.
Condiçãoe ob causam datorum. C. iij.
Condiçãoe ob turpem causam. Ibid.
Condiçãoe ob turpem, vel iniustam causam. V. xij.
Condiçãoe sine causa. V. xij.
Condiçãoe triticiaria. V. xij.
Conditionibus & demonstrationibus, & causis, & modis eo-
rum, quæ in testamento scribuntur. Inf. xxv.
Conditionibus insertis, tam in legatis, quàm fideicommissis,
& libert. C. vj.
Conditionibus instituta. Inf. xxvij.
Conditis in publicis horreis. C. x.
Conductoribus, & procuratorib. siue exactoribus prædiorum
fiscaliũ, & domus Augustæ. C. xj.
Confessis. N. xij. C. vij.
Confirmando tutore, & elurac. Inf. xxvj. C. v.
Coniungendis cum emancipato liberis eius. Inf. xxvij.
Consanguineis, & vter. frat. A. lxxxiij.
Consortibus eiusdem litis. C. iij.
Constituta pecunia. C. iij. V. xij.
Constitutio, quæ per dignitates & episcopale munus filios li-
berat potestate patria. A. lxxxj.

Constitutio sex habet Capitula. a. Vt cū de appellationibus, & retractationibus, & relationibus Iudicū cognoscitur, secundum illas Leges controuersie decidantur, quæ tempore late sententiæ & suggestionis obtinebant, non quæ postea promulgatæ sunt. ii. Si altera litigantium pars renuntiet, se allegationibus contentam fore, altera verò differat, quasi non cōtenta: Iudex dato vnius, item & alterius, & tertij mensis dilationem: his autem præteritis, non amplius expectato, sed proferto sententiam. iii. Quæ causæ ingrati tudinis rationabiliter filiis obijci possint à parentibus. ii. Quæ rursum causæ ingrati tudinis rationabiliter possint parentibus obijci à filiis. v. Vt lugentes, & qui generè illis proximi sunt, nulla de causa intra novum diem prehendantur, vocenturque in ius. vi. De constituta pecuniæ obligatione, & spon sionibus, si quis ita pecuniam constituat, aut spondeat, Satis tibi facio, aut Satis tibi fiet à me, & hoc & illo: aut, Satis tibi fiet à me, aut hoc, aut illo: A. cxv.

Constitutiones Feudales domini Lotharij Imperatoris, quas ante ianuam beati Petri in ciuitate Romana condidit obseruandas. F. j.

Constitutionibus Principum. V. j.

Consuetudine recti Feudi. F. ij.

Consulibus. A. cv.

Consulibus, & non spargendis ab his pecunijs: & de Patricijs C. xij.

Consultationibus. A. lxij.

Contentione inter dominum, & fidelem de Inuestitura Feudi. F. j.

Contentione inter me, & dominum de portione Feudi. F. j. de func. Ibid.

Contentione inter dominum & vasallum de inuestitura Feudi. Ibidem.

Contractibus Iudicij, vel eorum qui sunt circa eos, & in hiis benedis donationibus in eos faciendis: & ne administrationis tempore proprias ædes ædificent. C. j.

Contrahenda empr. & vendit. C. iij.

Contrahenda emprione, & de pactis inter emptorem & venditorem compositis: & quæ res venire non possint. V. xviij.

Contrahenda & committ stipulat. C. viij.

Contraria tut. & vtili act. Inf. xxvij.

Contrario iudicio tutelæ. C. v.

Controuersia inter episcopum & vasallum. F. ij.

Controuersia Feudi apud paresterminanda. Ibid.

Controuersia inter vasallum & alium de beneficio. Ibid.

Controuersia inter masculum & fœminam de beneficio. Ibid.

Controuersia inter dominum & emptorem Feudi. Ibid.

Conueniendis Fisci debitorib. C. x.

Creditorem euct. non debere. C. viij.

Crimine expilatæ hæreditatis. C. ix.

Crimine peculatus. Ibid.

Crimine sacrilegij. Ibid.

Crimine stellionatus. Ibidem.

Curatore bonis dando. N. xlij.

Curatore furiosi & prodigi. C. v.

Curatoribus. Inst. j.

Curatoribus, furioso, & alijs extraminores dandis. Inf.

xxvij.

Curialibus vrbis Romæ. C. xj.

Curiis, & stationarijs. C. xij.

Cursu publico, & angarijs, & parangarijs. Ibid.

Custodia reorum. C. ix.

Custodia & exhibit. reorum. N. xlvij.

Cupressu ex luco Daphnensi, vel Perseis per Aegyptum non excidendis vel vendendis. C. xj.

D

D Amno infecto, & de saggrundis, vel protectionibus.

N. xxxix.

Debitoribus ciuitatum. C. xj.

Debitorem venditionem pignorum impedire non posse. C.

vij.

Dëcanis. C. xij.

Dëctetis ab ordine faciendis. N. l.

Decretis Decurionum super immunitate quibusdam concedenda. C. x.

Decurionibus. A. c.

Decurionibus & filijs eorum. N. l.

Decurionibus & filijs eorum, & qui Decuriones habentur, & quibus modis à fortuna Curie liberentur. C. x.

Decurio

Decurionibus, vt filijs suis decurionibus dodrantem relinquunt. A. xxxviij.

Decurionibus, vt accepta dignitate Præfectoria, tunc demum Curia liberentur, cum in actu positam acceperint. A. lxi.

Dedititia libertate tollenda. C. vij.

Defensoribus & Occultatoribus. C. xij.

Defensoribus ciuitatum. C. j. A. xv.

Delatoribus. C. x.

Depositi, vel contra. C. iij. V. xvj.

Deposito & attestazione ad inquilinos facta: item de suspensione erogationis panum ciuiliū. A. lxxxviij.

Descriptione quatuor Præsidum Armeniæ. A. xxxj.

Desertoribus & occultatoribus. C. xij.

Dignitatibus. Ibi.

Dilationibus. C. iij.

Discussoribus. C. x.

Distractio pignorum & hypothecarum. V. xx. C. viij.

Diuerſis capitulis, & solutione matrimoniorum. A. cxvij.

Diuerſis officijs, & apparitoribus iudicum, & probatorijs eorum. C. xij.

Diuerſis prædijs vrbaniſ & ruficis templorum, & ciuitatum, & omni reditu ciuili. C. xj.

Diuerſis regulis iuris antiqui. N. l.

Diuerſis Reſcriptis & pragmaticis ſanctionibus. C. j.

Diuerſis temporalibus præſcriptionibus, & acceſſion. poſſeſſion. N. xliij.

Diuidenda tutela, & p̄o qua parte quiſque tutorum conueniatur. C. v.

Diuiſione ſtipulationum. Inſt. iij.

Diuiſione rerum, & qualitate. V. j.

Diuortijs & repudijs. V. xliij.

Diuortio facto, apud quem filij nutriantur. C. v.

Dolo malo. V. iij. C. ij.

Doli mali, & metus exceptione. N. xliij.

Domesticis, & protectoribus. C. xij.

Donationibus. C. iij. N. xxxix. Inſt. ij.

Donationibus ante nuptias, vel propter nuptias, & Sponsalitijs. C. v.

Donationibus inter virum & vxorem. V. xliij.

Don

- Donationibus inter virum & vxorem, & à parentibus in liberos factis, & rati habitione. C.v.
 Donatione mortis causa facta à Decurionibus. A.lxxxvij.
 Donationibus quę sub modo, vel sub conditione, vel ex certo tempore conficiuntur. C.vij.
 Dote relegata. Inf. xxxij.
 Dote cauta non numerata. C.v.
 Dotis collatione. Inf. xxxvij.
 Dotis promissione, & nuda pollicitatione. C.v.
 Duobus fratribus à capitaneo inuestitis. F.ij.
 Duobus reis promittendi, qui vice mutua Fideiussores accepti sunt. A.xcix.
 Duobus reis stipulandi. Inf. xlv.
 Duobus reis stipulandi & promittendi. Inst. iij. C.vij.

E

- E**A quę raptori suo nubit. A.cl.
 Ecclesiasticarum rerum immobilium alienatione, & solutione. A.xlvj.
 Ecclesiasticis canonibus, & priuilegijs, quę sacrosanctas respiciunt Ecclesias. A.cxxvj.
 Ecclesiasticis diuersis capit. A.cxxij.
 Ecclesijs constitutis in Aphrica. A.cxxvij.
 Edendo. V.ij. C.ij.
 Edicto diui Hadriani tollendo, & quemadmodum scriptus hęres in possessionem mittatur. C.vj.
 Edictum de Fide. A.cxxxij.
 Edictum de formula artificum. A.cxxij.
 Edictum de his, qui luxuriantur contra naturam. A.cxlj.
 Effectoribus & expilatorib. N.xlvij.
 Emancipationibus liberorum. C.vij.
 Emendatione seruorum. C.ix.
 Emendatione propinquorum. Ibi.
 Emptione & venditione. Inst. iij.
 Eo, qui fecit finem agnato de Feudo paterno. F.ij.
 Eo, qui sibi, vel heredibus suis masculis & fœm. inuestituram accepit. Ibidem.
 Eo, qui pro intore, proue curatore negotia gessit. Inf. xlvj.
 Eo, quod certo loco dare oportet. V. xij.

Eo,

Eo, qui pro tutore negotium gessit. C.v.

Eo, per quem factum fuerit, quo minus quis in iudicio sit.
stat. V.ij.

Eo, cui libertatis causa bona addicuntur. Inst. iij.

Episcopali audientia, & diuersis capitulis, quæ ad curam pertinet Pontificalem. C.j.

Episcopis & clericis, orphanotrophis, & xenodochis, & prochorotrophis, & asceterijs, & monachis, & priuilegijs eorum: & castrensi peculio: & de redimendis captiuis: & de nuptijs clericorum vetitis, seu permissis, Ibi.

Episcopum, vel abbatem, vel abbatissam, vel dominum plebis Feudum dare non posse. F.j.

Equestri dignitate. C.xij.

Erogatione militaris annonæ. C.xij.

Error calculi. C.ij.

Error Aduocatorum, & libellos, seu preces concipientium. Ibidem.

Etiā ob chirographariam pecuniam pignus teneri. C.vij.

Etiā per procuratorem causam in integrum restitutionis agi posse. C.ij.

Euictionibus. C.vij.

Euictione, & dupla stipulation. V.xxj.

Eum qui appellauerit, in prouinciā defendi. N. xlix.

Eunuchis. C. iij.

Exactoribus tributorum. C.x.

Exceptionibus. Inst. iij.

Exceptione rei iudicatæ. N. xliij.

Exceptione rei venditæ. V. xxj.

Exceptionibus & præscriptis. C. viij.

Exceptionibus & præscriptionibus, & præiudicijs. N. xliij.

Excoctione, & translatione militaris annonæ. C. iij.

Excusationibus argificum. C. x.

Excusationibus munerum. Ibidem.

Excusationibus tutorum & curatorum. Inst. j. C. x.

Excusationibus tutor, & curatorum; & de temporibus earum. Inst. xxvij. C. v.

Ex delictis defunctorum, quantum hæredes conueniant. C. iij.

Execut

Executione rei iudicatæ. C. vij.

Executoribus, & exactoribus. C. xij.

Executoribus, & his, qui conueniuntur & reconueniuntur. A. xcvi.

Exemplum sacræ formæ de appellationibus. A. cxv.

Exemplum sacræ pragmaticæ formæ de vsuris. A. clx.

Exequijs, quas fieri oporteat in defunctorum funerationibus. A. lix.

Exheredatione liberorum. Inst. ij.

Exercitoria actione. V. xliij.

Exercitoria & infortoria actione. C. iij.

Exhibendis & transmittendis reis. C. ix.

Expensis publicorum ludorum. C. xj.

Expilatæ hereditatis. N. xlvij.

Ex quibus causis maiores in integrum restituantur. V. iij.

Ex quibus causis pignus, vel hypotheca tacite contrahitur. V. xx.

Extraordinarijs cognitionibus: & si Iudex litem suam fecisse dicetur. N. l.

Extraordinarijs criminibus. N. xlvij.

Extremis voluntatibus, & bonorum in filios diuisionibus. A. cvij.

Fabricensis. C. xj.

Falsa causa adiecta legato, vel fideicommissio. C. v.

Falsa moneta. C. ix.

Familie eriscundæ. V. x. C. iij.

Famosis libellis. C. ix.

Ferijs. C. iij.

Ferijs, & dilationibus, & diuersis temporibus: & quibus causis

Ferije non impediuntur. V. ij.

Feudi cognitione. F. ij.

Feudo sine culpa non amittendo. F. j.

Feudo non habente propriam Feudi naturam. F. ij.

Feudo Marchie, vel Ducatus. F. ij.

Feudo femine. F. ij.

Feudo dato in vicem legis Commissariæ reprobando. F. j.

Feudo Guardie & Castaldie. Ibi.

Feudis datis miniis Valuasoribus, quid Iuris sit. Ibi.

Fideicommissis. C. vj.

Fidei

Fidecommisſ. hæreditatis petit. V. v.

Fideicommiſſarijs libertatibus. N. xl. & C. vij.

Fideicommiſſarijs hæreditatibus & ad SENATVS conſultum
Trebellianum. Inſt. ij.

Fideiuſſoribus. Inſt. C. iij.

Fideiuſſoribus Minorum. C. ij.

Fideiuſſoribus tut. ſeu curatorum. C. v.

Fideiuſſor. & Mandat. N. xlvj. C. viij.

Fideiuſſoribus, & nominatoribus & hæredibus tutorum & cu-
ratorum. Inſ. xxvij. & C. viij.

Fide inſtrumentorum, & amiſſione eorum. V. xxij.

Fide inſtrumentorum, & amiſſione eorum: & apochis, & anta-
pochis faciendis: & de his quæ ſine ſcriptura fieri poſſunt.
C. iij.

Fide inſtrumentorum, & iure hæſtæ ſcæ: & de Addiçtioni-
bus. C. x.

Fiduciaria tutela. Inſt. j.

Filijs familiarum, & quemadmodum pro his pater teneatur.
C. x.

Filijs ante dotalia inſtrumenta natis. A. xix.

Filijs natis ex matrimonio ad Morganaticam contracto.
F. ij.

Filijs officialium militarium, qui in bello moriuntur. C.
xij.

Filioſ familiâs minore. C. ij.

Finium regundorum. V. x. C. iij.

Fiſcalibus vſuris. C. x.

Fluminibus, ne quid in ſumine, ripæve eius fiat, quo petus na-
uigetur. N. xliij.

Fonte. Ibidem.

Forma Fidelitatis. F. ij.

Fratribus de nouo beneficio inueſtitis. Ibi.

Fructibus, & litium expenſis. C. vij.

Frumento Alexandrino. C. xj.

Frumētis vr̄bis Conſtantinopolitanæ. Ibi.

Fugitiuis. V. xj.

Fugitiuis colonis patrimonialibus, ſaltuenſibus, & emphyteu-
ticis. Ibi.

Fundo dotali. V. xxij. C. v.

Fundis

Fundis limitrophis, & terris, & paludibus, & pascuis, & limitaneis, & castellorum. C. xj.

Fundis patrimonialibus, & saltuensibus, & emphyteuticis, & eorum conductoribus. Ibidem.

Fundis rei priuatæ, & saltibus diuinæ domus. Ibi.

Fundis & saltibus rei Tamaicæ. Ibi.

Furtis. N. xlvij.

Furtis, & seruo corrupto. C. vj.

Furti aduersus nautas, cauponas, stabularios. N. xlvij.

Furibus balnearijs. N. xlvij.

G

Generalis forma, de prospectu in mare, scripta Dominico gloriosissimo Prætoriorum præfecto. A. clxv.

Gladiatoribus. C. xj.

Glande legenda. N. xliij.

Gradibus cognationum. Inst. iij.

Gradibus & adinibus, & nominibus eorum. Inf. xxxviiij.

Grege domiunico. C. xj.

H

Hebrais, quomodo oporteat eos Scripturas legere. A.

Hec Constitutio interpretatur priorem constitutione, quæ de his lata est, qui ingrediuntur monasteria, & substantias suas consecrant, & ex quo ipsam tempore valere oporteat. A. lxxv.

Hæredibus. A. clxiiij.

Hæredibus instituendis. Inst. ij. Inf. xxviiij. & quæ personæ institui non possunt. C. vj.

Hæredibus tutorum. C. v.

Hæredum qualitate & differentia. Inf. ij.

Hæreditate, vel actione vendita. V. xviiij. G. iij.

Hæreditatibus decurionum, nauiculariorum, cohortalium, militum, & fabricensium. C. vj.

Hæreditatibus quæ ab intestato deferuntur. Inst. iij.

Hæreticis, & Manichæis, & Samaritanis. C. j.

Hic finitur lex: deinde Consuetudines Regni incipiunt.

- E. ij.

His, qui propter merum iudicis non appellauerunt. C. vj.

His, per quos agere possumus. Inst. iij.

tit. 7

His, quæ

- His, quæ ex publica Collatione illata sunt, non vsurpandis.
C.x.
- His, qui ex officio quod administrarunt, conueniuntur.
C.xj.
- His, qui in priorum Creditorum locum succedunt. C.vij.
- His, qui se deferunt. C.x.
- His, qui deiecerint, vel effuderint. V.ix.
- His, qui ad Ecclesias confugiunt, vel exclamant: & ne quis ab
Ecclesia extrahatur. C.j.
- His, qui in Ecclesia manumittuntur. C.j.
- His, quæ relicta sunt Ecclesiæ Myfiz. A.lxv.
- His, qui Eunuchos faciunt. A.cxlj.
- His, qui in exilium dati, vel ab ordine moti sunt. C.x.
- His, qui numero liberorum, vel paupertate Excusationem
meruerunt. C.x.
- His, qui Feudum dare possunt, & qui non: qualiter acquira-
tur, & retineatur. F.j.
- His, quæ vt Indignis auferuntur. Inf. xxxiij.
- His, quibus vt indignis auferuntur hæreditates, & Sen. consult.
Sillaniano. C.vj.
- His, qui notantur Infamia. V. iij.
- His, qui sui, vel alieni Iuris sunt. Inst. j. V. j.
- His, qui latrones, vel alijs criminibus reos occultaauerint.
- His, quæ sub modo Legata, seu fideicommissa relinquuntur.
C.vj.
- His, qui spontè publica munera subeunt. C.x.
- His, qui ex publicis rationibus Mutuam pecuniam acceperunt.
Ibidem.
- His, qui Mutuum dant agricol. A. xxxiij.
- His, qui in Osdroëna illicitas contrahunt Nuptias. A. cliij.
- His, qui Nuptias iterant. A. xxi.
- His, qui à non domino Manumissi sunt. C.vij.
- His, qui Parentes, vel liberos occiderunt. C.ix.
- His, qui Pœnæ causa relinquuntur. Inf. xxxiij.
- His, quæ Pœnæ nomine in testamento, vel codicillis scribuntur,
vel relinquuntur. C.vj.
- His, qui à Principe vacationem acceperunt. C. xli.
- His, qui ad Statuas confugiunt. C. j.
- His, qui non impletis stipendijs Sacramento soluti sunt. Ibid.

His, quæ pro non Scriptis habentur. Inf. xxxiij.

His, qui ante apertas Tabulas hæreditates transmittunt. C. vj.

His, qui sibi adscribunt in Testamento. C. ix.

His, quæ in Testamento delentur, inducuntur, vel inscribuntur. Inf. xxviij.

His, qui potentiorum nomine Titulos prædijs adfigunt, vel eorum nomina in litem prætendunt. C. ij.

His, qui Ventrui ætat. impetra. Ibid.

His, quæ Vi, metus, ve causa gesta sunt. Ibidem.

Honoratorum vehiculis. C. xj.

Honoribus & muneribus non continuandis inter patrem & filium: & de Interuallis. C. x.

Hortulanis. A. lxiij.

Impensis in rebus Dotalibus factis. Inf. xxv.

Imponenda lucrativis descriptione. C. x.

Impuberum, & alijs substitutionib. C. vj.

Immunitate nemini concedenda. C. x.

Immensis donationibus collatis in filios. A. xciij.

Incendio, ruina, naufragio, rate, naue expugnata. N. xlvij.

Incestis, inutilibus, & nefarijs nuptijs. C. v: & A. xij.

Incolis, & vbi quis domicilium habere videtur: & de his, qui studiorum causa in aliena ciuitate degunt. C. x.

Indicta viduitate: & de lege Julia Miscella tollenda. C. vj.

Indictionibus. C. x.

In diem additione. V. xvij.

Indulgentia tributorum reliquorum. A. cxlvij.

Infamibus. C. x.

Infantibus expositis. A. cliij. A. l.

Infantibus expositis liberis, & seruis: & de his, qui sanguinolentos nutriendos acceperunt. C. viij.

Infirmis poenis cælibatus: & orbitatis: & De decinarijs sublat. C. viij.

Ingeniis. Inst. j.

Ingeniis manumissis. C. viij.

Ingratis liberis. C. viij.

Iniurijs. Inst. iij. C. ix.

Iniurijs, & famosis libellis. N. xlvij.

In ius vocando. V. ij. C. iij.

- In Ius vocati vt eant, vel satisfient. V. ij.
 Iniusto, rupto, irrito facto testamento. Inf. xxviii.
 In integrum restitutione postulata, ne quid noui fiat. C. ij.
 In integrum restitutionib. V. iiii.
 In integrum restitutionibus, nimirum xxv. annorum. C. ij.
 In litem dando tutore, vel curat. C. v.
 In litem iurando. V. xij. C. v.
 In officiosis donationibus. C. ii.
 In officiosis dotibus. Ibid.
 In officioso testam. Inst. ij. C. ii. V. v.
 In quibus causis coloni celsi dominos accusare possunt. C. xj.
 In quibus causis Feud. amittitur. F. ij.
 In quibus causis, Militantes fori prescriptione vt non possunt. C. iij.
 In quibus causis Pignus tacite contrahitur. C. vii.
 In quib. casibus tutorem habenti, tutor vel curator dari possit. C. v.
 In quibus causis in integrum Restitutio necessaria non est. C. ij.
 In quibus causis cessat longi temporis prescriptio. C. vii.
 In rem verso. V. xv.
 In quibus causis Tutorem habenti, tutor vel curator dari possit. C. v.
 Inspiciendo ventre, custodiendoque partu. Inf. xxv.
 Institoria actione. V. xiiij.
 Institutionibus, & substitutionibus, seu restitutionibus sub conditione factis. C. vj.
 Instructo, vel instrum. leg. Inf. xxxiiij.
 Interdictis. Inst. iij. C. vii.
 Interdictis, seu extraordinarijs action. quæ pro his competunt. N. xliij.
 Interdictis & relegatis, & deportatis. N. xlvij.
 Interdicto matrimonio inter pupillum & tutorem, seu curatorem, filiosque eorum. C. v.
 Interrogationibus in Iure faciendis: & de interrogatorijs & sublati. V. xj.
 Interpretatione à Principe facta. Et vt vsuræ particulatim solutæ, duplum sortis non excedant. A. cxxxviij.
 Inuestitura de re aliena facta. F. ij.

Inuestitura in maritum facta. Ibid.

Inuestitura, quam Ticius accepit à Sempronio. Ibid.

Inutilibus stipulationib. Inst. iij. C. viij.

Irenarchis. C. x.

Itinere actuque priuato. N. xliiij.

Iudaïs & cœlicolis. C. j.

Iudicatum solui. N. xlvj.

Iudicibus. A. cxv.

Iudicibus, & necum iureiurando deligantur. Et vt Iudices modis omnib. appellationes suscipiant. Item, ne Iudices sacræ alicui formæ, quæ lite pendente facta sit de hoc, quomodo litem decidi oporteat, attendant. A. lxxxij.

Iudicijs. C. iij.

Iura agnationis & cognationis tollit, & præscribit succ. ab intest. A. cxviiij.

Iure aureorum Annulorum. N. xl. & natalibus restituendis. C. vj.

Iure Codicillorum. Inf. xxix.

Iure Deliberandi, & adeunda, vel adquirenda hæreditate.

C. vj.

Iure Deliberandi. Inf. xxviiij.

Iure Domini in impetrando. C. viij.

Iure Dotium. V. xxij. C. v.

Iure Emphyteutico. C. iij.

Iure Fisci. N. xlix. C. x.

Iure Immunitatis. N. j.

Iure Liberatorum. C. viij.

Iure Naturali, gentium, & civili. Inst. j.

Iure Patronatus. Inf. xxxvij.

Iure personarum. Ibid. Inst. j.

Iure Reipublicæ. C. xj.

Iureiurando propter calumniam dando. C. ij.

Iureiurando, quod moriens de modo sui patrimonij præstitit. A. xlviiij.

Iureiurando, siue voluntario, siue necessario, siue iudiciali. V. xij.

Iuris formulæ, & impetratione actionum sublata. C. ij.

Iurisdictione. V. ij.

Iurisdictione omnium Iudicum, & de foro competenti. C. iij.

Iuris

Iuris & facti ignorantia. V. xxiij. C. j.

Iustitia & Iure. Inst. j. V. j.

Infurandum quod præstari solet ab his, qui officia suscipiunt.
A. ix.

L

Latina libertate tollenda, & per certos modos in ciuitatem Romanam transfusa. C. vij.

Legationibus. N. l. C. x.

Legatis. Inst. ij. C. vj.

Legatis & fideicommissis lib. primus. Inf. xxx.

Legatis & fideicommissis liber secundus. Ibid. xxxj.

Legatis & fideicommissis liber tertius. Ibid. xxxij.

Legatis præstandis contra Tabulas, bonorum possessione petita. Inf. xxxvij.

Lege Aquilia. Inst. iij. C. iij.

Lege Commissoria. V. xvij.

Lege Conradi. F. ij.

Lege Falcidia. Inst. ij.

Lege Fusia Caninia tollenda. Inst. j. & C. vij.

Legibus & constit. Principum. C. j.

Legibus Senatusque consultis, & longa consuetudine. V. j.

Legitima Adgnatorum tutela. Inst. j.

Legitima Adgnatorum success. Ibid. iij.

Legitima Tutela. C. v.

Legitimis Hæredibus. C. vj.

Legitima parentum tutela. Inst. j.

Legitima patronorum tutela. Inst. j.

Legitimis Liberis, & ex filia nepotibus ab intestato venientibus. C. vj.

Legitimis Tutoribus. Inf. xxvj.

Liberali causa. N. xl. C. vij.

Libellis dimissorijs, qui Apostoli dicuntur. N. xlix.

Liberatione legata. Inf. xxxiiij.

Liberis, quomodo eos oporteat vel legitimis, vel naturales intelligi: & de indotatis nuptijs. A. lxiiij.

Liberis exhibendis, seu deducendis: & de libero homine exhibendo. N. xliij. & C. viij.

Libero homine exhibendo. N. xliij.

Liberis præteritis, vel ex hæredat. C. vj.

Libertinis. Inst. j. C. x.

Libertis, & eorum liberis. C. vj.

Libertis, & posthumis hæredibus instituendis, vel exhæredandis, vel præteritis. Inf. xxvij.

Libertis vniuersitatuni. Inf. xxxvij.

Literarum obligationibus. Inst. iij.

Litigatoribus, & de sportulis, & vt quæ iubentur, referendarij compleant, neque se causæ immisceant, & per se exequantur. A. cxxiij.

Litigiosis. N. xliij. C. viij.

Litigiosis, & de cautione, quæ ante reorum citationem præstari debet ab actoribus: & quando actor priuilegio vti nequeat, quod inuitus agere non compellatur. A. cxij.

Litis Contestatione. G. iij.

Littorum & itinerum custodia. C. xij.

Locatione & conductione. Inst. iij.

Locati & conducti. V. xix.

Locato & conducto. C. iij.

Locatione prædiorum ciuiliū, vel fiscalium, siue temporum, siue rei priuatæ, vel dominicæ. C. xj.

Locis & itineribus publicis. N. xliij.

Loco publico fruendo. Ibid.

Longi temporis præscriptione, quæ pro libertate, & non aduersus libertatem opponitur. C. vij.

Lucris aduocatorum, & commiss. officiorum, seu apparitorum. C. xij.

Lutione pignoris. C. viij.

M

M Agistratibus conueniendis, & eorum hæredibus. Inf. xxvij. C. v.

Magistratibus municipalib. C. j.

Magistris sacrarum scriniorum. C. xij.

Maïuma. C. xj.

Maleficis & mathematicis, & ceteris similibus. C. ix.

Mancipijs, & colonis patrimonialium, & saltuensium, & emphyteuticorum fundorum. C. xj.

Mandati, vel contra. V. xvij. C. iij.

Mandato. Inst. iij.

Mandatis Principum. C. j.

Manumissionibus. N. xl.

Manumissionibus quæ seruis ad vniuersitatem pertinentibus imponuntur. Ibid.

Manumissionis testamento. Ibid.

Manumissionis vindicta. Ibid.

Mendicantibus validis. C. xj.

Mensoribus. C. xij.

Metallarijs, & metallis, & procuratoribus metallorum.

C. xj.

Metatis & epidemeticis. C. xij.

Metropoli Beryto. C. xj.

Migrando. N. xliij.

Milite vasallo qui contumax est. F. ij.

Militibus. A. cxvj.

Militari testamento. Inst. ij. Inf. xxix.

Militari veste. C. xij.

Minoribus xxv. annis. V. iij.

Moderatore Arabix. A. cij.

Moderatore Helenoponti. A. xxviiij.

Modo multarum quæ à Iudicibus infliguntur. C. j.

Monachis, & asceterijs, & eorum conuersatione.

A. cxxxiiij.

Monasterijs, & monachis, & eorum Antistitibus. A. v.

Monopolijs, & conuētu negotiatorum illicito, vel artificum, ergo laborum, nec non balneatorum prohibitis illicitis passionibus. C. iij.

Mortis causa donationibus. C. xxxiiij. & C. viij.

Mortuo inferendo, & sepulchro ædificando. V. xj.

Muliere raptum passa. A. cxliij.

Mulieribus fide hæreticis. C. cix.

Mulieribus quæ se proprijs seruis iunxerunt. C. ix.

Mulieribus, in quo loco munera sexui cōgruentia, vel honor agnoscant. C. x.

Muneribus & honoribus. N. l.

Muneribus patrimoniorum. C. x.

Municipibus & originarijs. Ibid.

Murilegulis, & gyneciarijs, & procuratoribus gynecij: & de monetarijs, & bustagiarijs. C. xj.

Mutatione nominis. C. ix.

N

N Atalibus restituendis. N. xl.

Natura Feudi. F. j.

Natura successioneis Feudi. F. ij.

Naturalibus liberis. A. lxxxix.

Naturalibus liberis, & matribus eorū, & ex quibus causis iusti efficiantur. C. v.

Naufragijs. C. xj.

Nauibus non excusandis. Ibid.

Nauicularijs, seu naucleis publicis, species transportantibus: & de tollenda lustralis auri collatione. Ibid.

Nauticis Tyberinis. Ibid.

Nautæ, caupones, stabularij, vt recepta restituant. V. iijj.

Nautico scœnore. V. xxij. C. iijj.

Ne sanctum Baptisma iteretur. C. j.

Ne quis cogatur Boniscedere. A. cxxxv.

Ne Decurio, aut cohortalis perducatur in Ius, sistaturve iudicio citra iussionei Principis, quæ insinuetur præfec. A. clj.

Ne Defuncti, seu reliquæ eorū à creditoribus afficiantur contumelia: & ne adfessores cognitionem causarum absq; iudicibus suscipiant. A. lx.

Ne de statu Defunctorum post quinquennium queratur. N. xl. C. vij.

Ne rei dominicæ, vel templorum vindictio, temporis præscriptione submoueatur. C. vij.

Ne pro Dote, mulieri bona mariti addicantur. C. v.

Ne filius pro patre, vel pater pro filio emancipato, vel liberus pro patrono conueniatur. C. iijj.

Ne Fideiussores, vel mandatores dotium dentur. C. v.

Ne Fiscus, vel Respublica procuracionem alicui patrociniij causa, illicitè præstet. C. ij.

Ne Fiscus rem, quam vendidit, euincat. C. x.

Ne factæ Fortunæ, quæ de causis procedunt publicis, aliter robur accipiant, quam gloriosis, prætoriorum Præfectis insinuatae sint, vel fuerint, illicque habeantur ratae. A. clj.

Ne quid in Flumine publico, Inne ripa eius fiat, quo aliter aqua fluat atq; perire æstate fluxit. N. xliij.

Ne Iudæi, Samaritani, & Hæretici per causam religionis & cultus sui, Curiali fortuna liberentur, sed dam Curialibus muneribus

neribus subdantur, priuilegijs eorum non vtantur. Item, vt ijdem possint contra orthodoxos, qui Curiali fortunæ subditi sunt, testimoniū dicere: vt qui preclarè pro orthodoxa Repub. testimonium perhibeant. A. xlv.

Ne quis in sua causa Iudicet, vel sibi Ius dicat. C. iij.

Ne quis eum, qui in Ius vocabitur, vi eximat. V. ij.

Ne quis Liber, inuitus actum Reipublicæ gerere cogatur.

C. xj.

Ne libertini de cætero iure aureorum annulorum, & restitutorum natalium opus habeant. Item, vt dotalium instrumentorum confectio in libertinabus ipso etiam facto legitimas reddat nuptias, & suos patri filios. Si fortè ea ancilla sit, vt & ipsa dotis confectio libera existat, & nuptiæ legitimæ, & ex ea progeniti filij patri, sui sint. A. lxxviiij.

Ne in medio Litis fiant sacræ formæ, aut sacræ iussiones, sed secundum generales Leges causæ decendantur. Et vt præsens Constitutio ante personarum in iudicio confirmationem inseratur actis iudicialijs. A. cxiiij.

Ne quid in Loco sacro fiat. N. xliij.

Ne quid in Loco, vel itinere publico fiat. Ibid.

Ne quo in Loco, per Imperium Romanum lenones sint. A. xliij.

Ne Christianum Mancipium hæreticus, vel paganus, aut Iudæus vel possideat, vel circuncidat. C. j.

Ne rei Militaris comitibus, vel tribunis lauacra præstentur. Ibidem.

Ne à mulieribus, quæ se prostituunt, Fideiussor, aut Iusurandum exigatur: quod hoc genus vitæ deserturæ non sint. A. j.

Ne quis quod agricolæ Mutuam pecuniam dedit, illius terram detineat: & quem vsurarum modum creditores accipere debent ab agricol. A. xxxiiij.

Ne quis mutuum dās agricolæ, terram eius teneat: item quam magnas vsuras creditores ab agricolis debeant percipere. A. xxxij.

Ne quid Oneri publ. imponatur. C. xj.

Ne Operæ à collatoribus exigantur. C. x.

Ne quis Oratorium citra scientiam Episcopi ædificet: & vt prius definiat, quæ ad curam & institutionem oratorij ædificandi necessaria futura sint. Et ne Episcopi abstinere suis Ec-

clesijs. Ac de alienatione immobilium rerum ecclesiasticarum, A. lxvij.

Ne Personæ, vel rei, vel auri alterius pro altero oppignerationes fiant, sed oppigneratione oblatso, eius quadruplū restituatur. Item, ne pro eo, qui vel percussit, vel alioqui damnum irrogavit, alius percutiatur, aut qualitercunq; damnum sentiat. Et ne donatio à privato in Imperatorem facta, indigeat actorum publicorum confectio. A. lij.

Ne liceat potentioribus patrocinium litigantibus præstare, vel actiones in se transferre. C. ij.

Ne sine iussu Principis, certis Iudicib. liceat confiscare. C. ix.

Ne liceat in vna, eademq; causa tertio Prouocare: vel post duas sententias Iudicum, quas definitio præfectorum roborauerit, eas retractare. C. vij.

Ne Rusticani ad vllum obsequium denocentur. C. xj.

Ne Tutor, vel curator vectigal conducat. C. v.

Ne vir ex dote, aut mulier ex donatione ante nuptias proueniens, lucrum proprietatis iure teneant, sed conseruent dominium filijs suis: vel si ad secundas nuptias non veniant, in lucro solum vsufructum obtinentes. Et vt qui diuortio matrimonium dirimunt, si dotem, aut ante nuptias donationem lucrentur, similiter & ipsi dominium filijs conseruent, Persona, quæ vsufructum habet, cogenda filios alere. Si vero bona gratia solvatur matrimonium, & videatur quædam occasione damni dati detenta esse: vt hac arte perempta, ea quæ detinentur, referuntur filijs. A. xcviij.

Ne Vis fiat ei, qui in possessionem missus est. N. xliij.

Ne vxor pro marito, vel maritus pro vxore, vel mater pro filio conueniatur. C. liij.

Necessarijs, & seruis hæredibus instituendis, vel substituendis. C. vij.

Negotiatores ne militent. C. xij.

Negotiorum gestorum act. V. iij. C. ij.

Nemini licere Signum Salvatoris Christi, humi, vel in silice, vel in marmore sculpsere, aut pingere. C. i.

Nihil innotari Appellatione pendente. N. xlix.

Nili aggeribus non rompendis. C. ix.

Non alienandis, aut permutandis rebus ecclesiasticis immobilibus, aut in specialem hypothecā dandis creditoribus, sed vt suffi

- sufficientes generales hypothecæ. A. vij.
 Non eligendo secundò nubentes vxores. A. ij.
 Non licere habitatorib. metrocomix, loca sua ad extraneum
 transferre. C. ij.
 Non numerata pecunia. C. iij.
 Notis Feudorum. F. ij.
 Noua forma Fidelitatis. Ibi.
 Nouationibus & delegationibus. N. xlvj. & C. viij.
 Noui operis nuntiatione. N. xxix.
 Nouis operibus contra prospectum in mare. A. lxij.
 Noxalibus Actionibus. Inst. iij. C. iij.
 Nudo Iure Quiritum tollendo. C. vij.
 Nulli licere in frænis, equestribus sellis, & balteis, margaritas,
 smaragdos, & hyacinthos aptare: & de artificibus palatinis.
 C. xj.
 Numerarijs, actuarijs, & chartularijs, & adiutoribus, siue scri-
 narijs, & exceptoribus sedis excelssæ, cæterorumq; Iudicum,
 tam militarium, quàm civilium. C. xij.
 Nundinis. N. l.
 Nundinis & mercatoribus. C. iij.
 Nuptijs. Inst. j. C. v.

- Oblatione votorum. C. xij.
 Obligationibus. Inst. iij.
 Obligationibus & Actionibus. C. iij. & N. xliij.
 Obligationibus ex Consensu. Inst. iij.
 Obligationibus, quæ quasi ex Contractu nascuntur. Ibi.
 Obligationibus, quæ ex Delicto nascuntur. Inst. iij.
 Obligationibus, quæ quasi ex delicto nascuntur. Ibi.
 Obsequijs à liberis & libertis, parentibus & patronis præstan-
 Inf. xxxvij.
 Obsequijs patrono præstandis. C. vj.
 Officio Assessoris. V. j.
 Officio Comitiss Orientis. C. j.
 Officio Comitiss rerum privatarum sacri palatii, sacriq; patri-
 monij. C. j.
 Officio Consulis. V. vj.
 Officio Comitiss sacrarum largitionum. C. j.
 Officio Iudicis. Inst. iij.

- Officio ciuiliū Iudicū. C. j.
 Officio diuerſorum Iudicū. Ibi.
 Officio eius cui mandata eſt Iuriſdi. V. j.
 Officio militarium Iudicū. C. j.
 Officio eius, qui vicem alicuius Iudicis, vel Præſidis obtinet.
 Ibid.
 Officio Iuriſdici. V. j.
 Officio Iuriſdici Alexandriæ. C. j.
 Officio eius, cui mandata eſt Iuriſdictio. V. j.
 Officio Magiſtri Militum. Ibi.
 Officio Magiſtri officiorum. Ibi.
 Officio præfecti Auguſtalis. V. j. C. j.
 Officio præfecti prætorio. V. j.
 Officio præfecti vigilum. Ibi. C. j.
 Officio Præfecti vrbi. Ibi. C. j.
 Officio Præfecti prætoriorum Orientis & Illyrici. C. ij.
 Officio præfecti prætorio Aphricæ, & de omni eiufdem dic-
 ceſeos ſtatu. Ibi.
 Officio Præſidis. V. j.
 Officio Prætoris. Ibi.
 Officio Prætorum. C. j.
 Officio Procuratoris Caſaris, vel Rationalis. V. j.
 Officio Proconſulis & Legati. V. j. C. j.
 Officio Quæſtoris. V. j. C. j.
 Officio Reſtoris provincie, & vt nulli patriæ ſue administra-
 tio ſine ſpeciali permiſſu Principis, permittatur. C. j.
 Officio Vicarij. Ibi.
 Officijs, quæ miniſtrant in ſacris appellationibus. A. xx.
 Officinis, ſue tabernis Conſtantinopolitanæ vrbiſ: & vt millo
 tantum & centum officinæ ſacroſanctæ maioris Eccleſiæ ex-
 cuſentur: omnes reliquæ, ad quemcunque dominum perti-
 neant, conſueta obeant munia. A. xliij.
 Omni agro deſerto, & quando ſteriles fertilibus imponun-
 tur. C. xj.
 Operis noui manutatione. C. viij.
 Operibus publicis. N. l. C. viij.
 Operis libertorum. Inf. xxxvij. C. vj.
 Operis ſeruorum. V. vij.
 Optione, vel elect. legata. Inf. xxxij.

Ordine cognitionum. C.vij.

Ordine Iudiciorum. C.iiij.

Origine Iuris, & omnium Magistratum, & successione prudentum. V.j.

P

P Ace Constantiæ composita inter Fridericum, & filium eius Henricum, & quosdam Nobiles Alemanniæ, & ciuitates Lombardiæ, & Romandiolæ. F.ij

Pace Iuramento firmanda. Ibi.

Pace tenenda, & eius violatorib. Ibi.

Pactis. C.ij. V.ij.

Pactis Dotalibus. V.xxiiij.

Pactis conuentis tam super Dote, quam Donatione antenuptias, & paraphernis. C.v.

Pactis inter Emptorem & venditorem compositis. C.iiij.

Pactis pignorum. C.viiij.

Palatinis Sacrarum largitionum, & rerum priuatarum. C.xij.

Palatijs, & domibus Dominicis. C.xj.

Partu pignoris & omni casu. C.viiij.

Pascuis publicis & priuatis. C.xj.

Patria potestate. Inst. j. C.viiij.

Patribus qui filios suos distinx. C.iiij.

Peculio. V.xv.

Peculio Legato. Inf. xxxiiij.

Peculio eius qui libert. meruit. C.vij.

Pedaneis Iudicibus. C.iiij.

Penn Legata. Inf. xxiiij.

Periculo & in modo rei vendite. V. xviiij. C.iiij.

Periculo tutorum & curatorum. C.v.

Periculo successorum parentis. C.x.

Periculo nominatorum. C.xj.

Periculo eorum, qui pro Magistratibus interuenerunt. C.xj.

Per quas personas nobis Obligatio adquiratur. Inst. iij. C.iiij.

Per quos fiat Inuestitura. F.ij.

Perfectissimatus dignitate. C.xij.

Perpetuis & temporalibus actionibus, & quæ ad heredes & contra heredes transeunt. Inst. iij.

Petitionibus bonorum sublati. C.x.

Petitio

- Petitione hæreditatis. V. v. C. iij.
 Pignoratitia actione, vel contra. V. xij.
 Pignoribus & hypothecis. C. viij.
 Pignoribus & Hypothecis, qualiter ea contrahantur, & de pactis eorum. V. xx.
 Pignori dato Feudo. F. ij.
 Pistoribus. C. xj.
 Plebeis Prætoribus. A. xij.
 Plus petitionibus. C. iij.
 Plus valere quod agitur, quàm quod simulatè cõcipitur. C. iij.
 Pœna Iudicis qui male iudicauit, vel eius, qui iudicem, vel aduersarium corrumpere curauit. C. vij.
 Pœna temerè litigantium. Inst. iij.
 Pœnis. N. xlvij. C. ix.
 Pœnis fiscalibus credit. præferri. C. x.
 Pollicitationibus. N. l.
 Ponderatoribus, & auri illatione. C. x.
 Popularibus actionibus. N. xlvij.
 Possessoria Hæreditatis petitione. V. v.
 Postliminio, & redemptis ab hostibus. C. viij.
 Posthumis hæredibus instituendis, vel exhæredandis, vel præteritis. C. vj.
 Postulando. C. ij. V. iij.
 Potioribus ad munera nominandis. C. x.
 Præbendo salario. Ibi.
 Precario. N. xliij.
 Precario, & Salufano interdict. C. viij.
 Præcepta Præsidum. A. xvij.
 Precibus Imperatori offerendis, & de quibus rebus supplicare liceat, vel non. C. j.
 Prædijs, & alijs rebus minorum sine decreto non alienandis, vel obligandis. C. v.
 Prædijs Decurionum sine decreto non alienandis. C. x.
 Prædijs, & omnibus rebus nauiculariorum. C. xj.
 Prædijs Tamiatis, & his, qui ex colonis Tamiacis, alijsq; liberæ conditionis procreantur. Ibi.
 Præfectis prætorio, siue vrbi, & Magistris militum in dignitatibus exequandis. C. xij.
 Præpositis agentium in rebus. Ibi.

Præpositis Laborum. Ibi.

Præpositis sacri Cubiculi, & de omnibus cubicularijs, & Privilegijs eorum. Ibi.

Præpositis sacrorum Scriniarum, cæterisque quæ in sacris scrinijs militant. Ibi.

Præpositis & tribunis scholarum. Ibi.

Prælide Piliæ. A. xliij.

Præscriptione longi temporis, decē, vel viginti annorum. C. vii.

Præscriptione triginta, vel quadraginta annorum. Ibi.

Præscriptis verbis, & in factum actione. V. xix.

Prætorie Siciliæ. A. ciiij.

Prætorie Lycaoniæ. A. xxv.

Prætorie Paphlagoniæ. A. xxix.

Prætorie Thraciæ. A. xxvj.

Prætoribus, & honore Præturæ, & collatione, & gleba, & clavi, & pholi, & septem solidorum functione sublata.

C. xi.

Prætorio pignore, & ut in actionibus etiam debitorum missio prætorij pignoris procedat. C. viij.

Prætorijs stipulationibus. N. xlvj.

Præuaricatoribus. N. xlvij.

Primicerio, & secundicerio, & notarijs. C. xi.

Primipilo. C. xij.

Principibus agentium in rebus. Ibi.

Privatis carceribus inhibendis. C. ix.

Privatis delictis. N. xlvij.

Privilegijs domus Augustæ, vel rei private, & quarum collationum excusationem habent. C. xj.

Privilegio dotis. C. vij.

Privilegijs corporatorum urbis Romæ. C. xj.

Privilegijs Creditorum. N. xliij.

Privilegijs urbis Constantinopolitanæ. C. xj.

Privilegijs Fisci. C. vij.

Privilegijs eorum, qui in sacro palatio militant. C. xij.

Privilegijs Scholarum. Ibi.

Proconsule Cappadociæ. A. xxx.

Proconsule Palestinæ. A. ciiij.

Pro Derelicto. N. xlj.

Pro Donato. Ibi.

Pro

Pro dote. Ibidem.

Pro Emptore. Ibidem.

Pro Hærede, vel possessore. Ibidem.

Pro Legato. Ibi.

Pro Socio. V. xvij. C. iij.

Pro Solutio. N. xlv.

Pro Suo. Ibi. & C. iij.

Pro probationibus. C. iij.

Pro probationibus & præsumpt. V. xxij.

Procuratoribus. C. ij.

Procuratoribus & defensoribus. V. iij.

Professoribus, & Medicis. C. x.

Professoribus qui in vrbe Constantinopolitana docentes, ex lege meruerunt comitiuam. C. xij.

Prohibita Feudi alienatione per Lotharium. F. ij.

Prohibita Feudi alienatione per Fridericum. Ibi.

Prohibita sequestratione pecun. C. iij.

Prole partienda inter rusticos. A. clvj.

Provinciarum Præsidibus. A. clxj.

Proxenetis. N. l.

Pupillari substitutione. Inst. ij.

Publicæ lætitie: vel Consulum nuntiatores, vel insinuatores Constitutionum, & aliarum sacrarum, vel iudicialium literarum ex descriptione, vel ab inuitis, ne quid accipiant immodicum. C. xij.

Publicis Iudicijs. Inst. iij. N. xlvij.

Publicis tributis expediendis, & soluendis, neque non alijs capit. A. cxviii.

Publiciana in rem actione. V. vj.

Publicianis, & vectigalibus, & commissis. N. xxxix.

Quædriennij præscriptione. C. vij.

Quæ fuit prima causâ beneficij amittendi. F. ij.

Quæ in Fraudem creditorum facta sint, vt restituantur. N. xlv.

Quæ res exportari non debeant. C. iij.

Quæ res pignori, vel hypothecæ datæ obligari non possunt. V. xx.

Quæ res pignori obligari possunt, vel non; & qualiter pignus contra

contrahitur. C.vij.

Quæ res vendi non possunt, & qui vendere, vel mercari vetantur. C.iii.

Quæ sit longa consuetudo. C.vij.

Quæ sint Regalix. F.ij.

Quæ sententiæ sine appellatione rescinduntur. N.xlix.

Quæstionibus. N.xlvij. C.ix.

Quæstore. A.lxxx.

Quæstoribus, & magistris officiorum, & Comitibus sacrarum largitionum, & rei priuatæ. C.xij.

Qualiter olim poterat Feudum alienari. F.ij.

Qualiter iurare debeat domino vassallus fidelitatem. Ibid.

Qualiter dominus proprietate Feudi priuetur. Ibid.

Quando actio de peculio annalis sit. V.xv.

Quando appellatum sit, & intra quæ tempora. N.xlix.

Quando ciuilis actio, criminali præiudicet: & an vtraque ab eodem exerceri possit. C.ix.

Quando decreto opus non est. C.v.

Quando dies Legatorum, vel fideicommissorum cedat. Inf. xxxvj. C.vj.

Quando dies Vsusfructus legati cedat. V.vij.

Quando ex facto tutoris, vel curatoris, minores agere, vel conueniri possunt. Inf. xxvj. C.v.

Quando Fiscus, vel priuatus debitoris sui debitor æs exigere possit. C.iiij.

Quando Imperator inter pupillos, & viduas, vel alias miserabiles personas cognoscit: & ne exhibeantur. C.iiij.

Quando libellus Principi datus, litis faciat contestationem. C.j.

Quando liceat ab empr. disced. C.iiij.

Quando liceat vnicuique sine Iudice vindicare se, vel publ. detentionem. C.iiij.

Quando mulier tutelæ officio fungatur. C.v.

Quando non petentium partes, petentibus adcreſcunt. C.vj.

Quando prouocare non est necesse. C.vij.

Quando, & quibus quarta pars debetur ex bonis decurionum, & de modo distributionis eorum. C.x.

Quando tutores, vel curatores esse desinant. C.v.

Quarum rerum actio non datur. N.xliij.

Quemadmodum ciuilia munera indicuntur. C.x.

Quemadmodum Feudum ad filiam pertineat. F. j.

Quemadmodum Seruitutes anittantur. V. viij.

Quemadmodum Testamenta aperiantur, describantur, atq; inspiciantur. C. vj.

Qui accusare non possunt. C. ix.

Qui ad Bonorum possessionem, & infra quod tempus admit-
tantur. C. vj.

Qui Bonis cedere possunt. C. vij.

Qui dare tutores vel curatores possunt : & qui dari non pos-
sunt. C. v.

Qui etate, vel profess. se excus. Ibid. x.

Qui pro sua Iurisdictione Iudices dare, darive possunt. C. iij.

Qui Legitimam personam standi in Iudicijs habeant, vel non.
Ibidem.

Qui non possunt ad Libertatem peruenire. C. vij.

Qui Manumittere non possunt, & ne in fraudem creditorum
manumittantur. Ibid.

Qui, & à quibus Manumissi liberi non fiant : & ad legem Ae-
liam Sentiant. N. xl.

Qui sine Manumissione ad libertatem perueniunt. N. xl.

Qui Militare possunt, vel non : & de seruis ad Militiæ digni-
tatem aspirantibus : & ut nemo duplici militia, vel dignita-
te & militia simul utatur. C. xij.

Qui Morbo se excusant. C. v. & x.

Qui Numero liber. se excusant. Ibid.

Qui Numero tutelarum se excusant. Ibid.

Qui Petant tutores, vel curatores, & ubi petantur. Inf. xxvj.
C. v.

Qui Potiores in pignore, hypothecave habeantur : & de his
qui in priorum credit. locum succedunt. V. xx. C. viij.

Qui sint Rebelles. F. ij.

Qui, & aduersus quos in integrum Restitui non possunt. C. ij.

Qui Satisfacere cogantur, vel iurato promittant, vel promissio-
ni suæ committantur. V. ij.

Qui Successores teneantur. F. j.

Qui Successores Feudum dare teneantur. F. j.

Qui Testamenta facere possunt, vel non possunt. C. vj.

Qui Testamentum facere possint, & quemadmodum Testa-
menta fiant. Inf. xxvij.

Qui

Qui Testamento tutores dari possunt. Inst. j.

Qui testes sunt necessarii, ad nouam inuestituram probandam. F. ij.

Quibus alienare licet, vel non. Inst. ij.

Quibus ad Conductionem prædiorum fiscalium accedere non licet. C. xj.

Quibus muneribus Excusantur hi, qui post impletam militiam, vel aduocationem, per prouinciam suis commodis vacantes, commorantur: & de priuilegijs eorum, & de conductoribus vectigalium fisci. C. x.

Quibus muneribus, vel præstationibus nemini liceat se excusare. Ibid.

Quibus modis Feudum constitui possit. F. j.

Quibus modis Feudum amittatur. Ibid.

Quibus rebus ad eundem Iudicem eatur. V. xj.

Quibus ad Libertatem proclamare non licet. N. xl. Et de rebus eorum qui ad libertatē proclamare non prohibentur. C. vij.

Quibus ex causis serui præmio Libertatē accipiunt. Ibid.

Quibus ex causis Manumittere non licet. Inst. j.

Quibus modis tollitur Obligatio. Inst. iij.

Quibus modis re contrahitur Obligatio. Ibid.

Quibus modis Ius Patriæ potestatis soluitur. Inst. j.

Quibus modis Pignus, vel hypotheca soluitur. V. xx.

Quibus ex causis in possessionem eatur. N. xliij.

Quibus non competit bonorum Possessio. Inf. xxxviii.

Quibus non obijcitur longi temporis præscriptio. C. vij.

Quibus Res iudicata non nocet. Ibid.

Quibus ex causis maiores in integrum Restituantur. C. ij.

Quibus modis Tutela finitur. Inst. j.

Quibus non est permillum facere Testamentum. Inst. ij.

Quibus modis Testamenta infirmantur. Ibid.

Quibus modis Vfusfructus, vel vsus amittatur. V. vij.

Quid Iuris, si post alienationem Feudi, vassallus id recuperauerit. F. ij.

Quid sit Inuestitura. Ibid.

Quid præcedere debeat, an inuestitura, vel fidelitas. F. ij.

Quis à quo Appelleretur. N. xlix.

Quis ordo in Bonorum possessione seruatur. Inf. xxxviii.

Quis dicatur Dux, Comes, March. F. ij.

Quo tempore miles inuestituram petere debeat. F. j.

Quo quisque ordine conueniatur. C. xj.

Quod Constitutio, quæ ex adscriptio & libera natos liberos esse vult: non his qui ante, sed qui post constitutionem nati sunt, profit. Et vt venerabilium domuum æconomi, immo bilium ad inuicem rerum Ecclesiasticarum commutationes faciant, decreto prius interposito, excepta ab hoc maiore Ecclesia. A. liiij.

Quod quisque iuris in alienum statuit, vt i ipse eodem iure utatur. V. ij.

Quod Iussu. V. xv.

Quod Metus causa gestum erit. V. iij.

Quod cum eo, qui in aliena potestate est, Negotium gestum esse dicetur. Inst. iij. V. xiiij. Vel de Peculio, seu quod iussu, vel de in rem verso. C. iij.

Quod falso Tutore authore gestum esse dicetur. Inf. xxvij.

Quod Vi, aut clam. N. xliij.

Quod cuiusque Vniuersitatis nomine, vel contra eam agatur. V. iij.

Quomodo oporteat Episcopos & ceteros clericos ad ordinationem perducere: & de expensis Ecclesiarum. A. vj.

Quomodo Instrumentis, quæ apud Iudices insinuanda sunt, fidem apponere oporteat. A. lxxij.

Quomodo in læsæ Maiestatis crimine procedatur. F. ij.

Quomodo, & quando Iudex Sententiã proferre debeat presentibus partibus, vel vna parte absente. C. vij.

Quorum appellationes non recipiuntur. C. vij.

Quorum Bonorum. N. xliij. C. vij.

Quorum Legatorum. Ibid. N. & C.

Quot testes sunt necessarij ad probandam Feudi ingratitudinem. F. ij.

R

Raptu virginum, seu viduarum, necnon sanctimonialium. C. ix.

Ratam rem haberi, & de rati habitione. N. xlvj.

Ratiocinijs operum publicorum, & patribus civitatum. C. viij.

Re iudicata. C. vij. N. xlij. Et de effectu sententiarum: & de

Interlocutoribus. N. xlij.

Re militari. N. xlix. C. xij.

Rebus

Rebus alienis non alienandis : & de prohibita rerum alienatione, vel hypotheca. C. iij.

Rebus corporalibus, & incorporalibus. Inst. ij.

Rebus creditis, & Iureiurando. Ibid.

Rebus dubijs. Inf. xxiiij.

Rebus eorum, qui sub Tutela vel cura sunt sine decreto non alienandis, vel pignori obligandis. Inf. xxvij.

Rebus Iudicis auctoritate possidendis, vel vendundis. N. xlij.

Rei vendicatione. V. vj. C. iij.

Rei uxoris actione, in ex stipulatu actionem transfusa : & de natura dotibus præstita. C. v.

Reis postulatis. C. x.

Reis, qui ingrediuntur ad expediēdam appellationem, de quē Instrumentis priuata manu conscriptis, prolatis ab eo, qui cum agitur. Item de Iuramento delationis, vt iuramento calumniæ connectatur : quod semel tantum pro omni probatione præstari solet. A. l.

Rem alienam gerentibus, non inter dici rerum suarum alienatione. C. iij.

Rem pupilli saluam fore, vel adolescentis. N. xlvj.

Rerum amotarum. Inf. xxv. C. v.

Rerum permutatione. V. xix.

Rerum diuisione, & acquirendo ipsarum dominio. Inst. ij.

Rerum permutatione, & præscriptis verbis. C. iij.

Receptis arbitris. C. ij.

Receptis, qui Arbitriū receperūt, vt sententiam dicant. V. iij.

Receptoribus. N. xlvij.

Referendarijs sacri palatij. A. xj.

Regula Catōniana. Inf. xxxiiij.

Relationibus. C. vij.

Relevatione tributorum publicorum. A. clxij.

Religiosis & sumptibus funerum : & vt funus ducere liceat. V. xj. C. iij. Et Alex lusu, & Aëtoribus. C. iij.

Remissionibus. N. xliij.

Remissione pignoris. C. viij.

Remissio pœnæ illicitē contractarum nuptiarum. A. cxxxix.

Replicationibus. Inst. iij.

Repudianda bonorum posses. C. vj.

Repudianda, vel abstinenda hæreditate. Ibid.

Repudijs, & iudicio de moribus sublato. C. v.

Reputationibus quæ fiunt in iudicio, in integrum restitutio-
nis. C. ij.

Requrendis reis. C. ix. N. xlvij.

Res inter alios acta, vel iudicata, alijs ne noceat. C. vij.

Rescindenda venditione. V. xvij. C. iij. Et quando non liceat
ab emptione discedere. V. xvij.

Restitutionibus. A. cvij.

Restitutione dotalium rerum, & ad donationem ante nuptias
pertinentium. Item de ea, quæ vndecimo mense post obitum
mariti parit. A. xxxix.

Restitutione militum, & eorum qui Reipub. causa absunt. C. ij.

Reuocandis donationibus. C. vij.

Reuocandis his, quæ per fraudem alienata sunt. C. vij.

Ripa munienda. N. xliij.

Ritu Nuptiarum. V. xxij.

Riuus. V. xxij.

Rusticis, qui in alienis prædijs nuptias contrahunt. A. clvij.

S

Sacra forma transmissa Dominico gloriosiss. Prætorio-
rum Illyricianorum præfecto, de diuers. capit. A. clxij.

Sacris iusionibus. A. cxliij.

Sacrificijs Paganorum, & templis. C. j.

Sacro sanctis Ecclesijs, & de rebus, ac privilegijs earum. Ibid.

Salgamo hospitibus non præstando. C. xij.

Saluiano interdicto. Inf. xliij.

Samaritanis. A. cxliij.

Satisfacendo. C. ij.

Satisfactionibus. Inst. iij.

Satisfactione tutorum vel curatorum. Ibid. j.

Secundis nuptijs. C. v.

Seditiosis, & de ijs, qui plebem audent contra Rempub. colligere. C. ix.

Senatoribus. V. j.

Senatusconsultis. C. j.

Senatusconf. Claud. tollendo. C. vij.

Senatusconf. Macedoniano. V. xliij.

Senatusconf. Orphiciano. Inst. iij.

Senatusconf. Sillanianus & Claudianus, quorum testameta nec

aperiunt

aperiuntur. Inf. xxix.

Senatuscons. Tertulliano. Inst. iij.

Senatuscons. Trebelliano. C. vj.

Sententia quæ sine certa quantitate profertur. C. vij.

Sententiam rescindi non posse. Ibid.

Sententiam passis, & restitutis. N. xlvij. C. ix.

Sententijs contra Fiscum latis, retractandis. C. x.

Sententijs ex breuiculo recitandis. C. vij.

Sententijs Præfectorum prætorio. Ibid.

Sententijs & interlocutionibus omnium Iudicum. Ibid.

Sententijs quæ pro eo, quod interest, proferuntur. Ibid.

Separationibus. N. xliij.

Sepulchro violato. N. xlvij. C. ix.

Seruili cognatione. Inst. iij.

Seruo corrupto. V. xj.

Seruo pignori dato, manumisso. C. vij.

Seruis fugitiuis, & libertis, mancipijsq; ciuitatum artificibus,
& ad diuersa opera deputatis, & ad rem priuatam, & domi-
nicam pertinentibus. C. vj.

Seruis Reipub. manumittendis. Ibid.

Seruitutibus. V. viij.

Seruitutibus rusticorum & vrbanoꝝ prædiorum. Inst. ij.

Seruitutibus rusticorum prædiorum. V. viij.

Seruitutibus, & de aqua. C. iij.

Seruitute legata. Inf. xxxij.

Seruis exportandis: & si ita mancipium venierit, vt manumit-
tatur: vel contra. V. xvij.

Si à non competente Iudice iudicatum esse dicatur. C. vj.

Si à parente quis manumissus fuerit. Inf. xxvij.

Si aduersus rem iudicatam restitutio postuletur. C. iij.

Si aduersus venditionem. Ibid.

Si aduersus venditionem pignoris. Ibid.

Si aduersus donationem. Ibid.

Si aduersus libertatem. Ibid.

Si aduersus transactionem vel diuisionem in integrum minor
restitui velit. Ibid.

Si aduersus solutionem à tutore, vel à se factam. Ibid.

Si aduersus dotem. Ibid.

Si aduersus delictum suum. Ibid.

- Si aduersus vfucapionem. Ibid.
 Si aduersus fiscum. Ibid.
 Si aduersus creditorem. Ibid.
 Si fe abstinuit hæreditate. Ibid.
 Si vt omiffam hæreditatem, vel bonorum poffeffionem, vel quid aliud adquirat. Ibid.
 Si aduersus creditorem præfcriptio opponatur. C. vij.
 Si ager veftigalis, vel emphyteuticarius petatur. V. vj.
 Si aliena res pignori data fit. C. viij.
 Si antiquior creditor pignus vendiderit. Ibid.
 Si certum petatur. C. iij.
 Si certum petatur condictione. V. xij.
 Si communis res pignorata fit. C. viij.
 Si contra Ius, vel vtilitatem publicam, vel per mendacium fuerit aliquid poftulatum, vel impetratum. C. j.
 Si contra matris voluntatem tutor datus fit. C. v.
 Si cui plus, quam per Falcidiam licuerit, legatum effe dicetur. Inf. xxxv.
 Si curialis relictæ ciuitate rus habitare maluerit. C. x.
 Si de Feudo defuncti contentio fit inter dominum & agnatos vafalli. F. ij.
 Si de Feudo. Vafallus ab aliquo interpellatus fuerit, & dominus eum defendere noluerit. Ibid.
 Si de inueftitura Feudi controuerfia fuerit. F. j.
 Si de Inueftitura inter dominum & Vafallum lis oriatur. Ibid.
 Si de momentaria poffeffione fuerit appellatum. C. vij.
 Si dos conftante matrimonio foluta fuerit. C. v.
 Si ex falſis Inſtrumentis, vel teſtimonijs iudicatum fit. Ibid.
 Si ex noxali cauſa agatur, quemadmodum caueatur. V. ij.
 Si ex pluribus tutoribus, vel curatoribus, omnes, vel vnus peragere rem minoris, vel conueniri poſſint. C. v.
 Si familia furtum feciſſe dicetur. N. xlvij.
 Si in cauſa iudicati pignus captum fit. C. viij.
 Si in omnib; eademq; cauſa in integrum reſtitutio poſtuletur. C. ij.
 Si in fraudem patroni à libertis alienatio facta fit. C. vj.
 Si is, qui teſtamento liber eſſe iuſſus erit, poſt mortem domini ante aditam hæreditatem ſubripuiſſe quid dicetur. N. xlvij.
 Silentarijs, & decurionibus eorum. C. xij.

- Si liberalitatis Imperialis socius sine hæredē decesserit. C.x.
 Si libertus ingenuus esse dicetur. N.xl.
 Si maior factus ratum habuerit. C.ij.
 Si maior factus, venditionem factam sine decreto ratam habuerit. C.vij.
 Si mancipium ita venierit, ne prostituatur. C.iiij.
 Si mancipium ita fuerit alienatum, vt manumittatur, vel contra. Ibidem.
 Si mater indemnitate promisit. C.v.
 Si mensor falsum modium dixerit. V.xj.
 Si minor, se maiorem dixerit. C.ij.
 Si mulier ventris nomine in possessione missa, calumnie causa esse dicetur. Inf. xxv.
 Sine censu, vel reliquis fundum comparari non posse. C.iiij.
 Singulis rebus per fideicommissum relictis. Inst. ij.
 Si nuptiæ ex rescripto petantur. C.v.
 Si omissa sit causa testamenti. C.vj.
 Si pars hæreditatis petatur. V.v.
 Si pendente appellatione mors interuenierit. N. xlix. C. vij.
 Si per vim, vel alio modo absentis possessio turbata sit. C. viij.
 Si pignoris conventionem numeratio pecuniæ secuta non sit. Ibidem.
 Si pignori dato Feudo, quid Iuris sit. F. j.
 Si pignus pignori datum sit. C. viij.
 Si plures vna sententia condemnati sunt. C. vij.
 Si propter inimicitias creatio facta sit. C. x.
 Si propter publicas peditationes veditio fuerit celebrata. C. iiij.
 Si post creationem quis decesserit. C. vij.
 Si quacumq; præditus potestate, vel ad eum pertinentes ad superpositam Iurisdictioni suæ nuptias tetauerit aspirare. C.v.
 Si quadrupes pauperiem fecisse dicatur. Inst. iij. V. ix.
 Si quid in fraudem patroni factum sit. Inf. xxv. iij.
 Si quis aliquem testari prohibuerit, vel coegerit. Inf. xxix. C. vj.
 Si quis alteri, vel sibi, sub alterius nomine, vel aliena pecunia emerit. C. iij.
 Si quis cautionibus in Iudicio sistendi causa factis, non obtemperauerit. V. ij.
 Si quis eam, cuius tutor fuerit, corruerit. C. ix.
 Si quis ignorans rem minoris esse, sine decreto comparaue-

rit. C.v.

Si quis Imperatori maledixerit. C.ix.

Si quis Ius dicenti non obtemperauerit. V.ij.

Si quis in Ius vocatus non ierit, siue per eum cauerit per quem ex Edicto non debuit. Ibid.

Si quis omiſſa cauſa Teſtamenti, ab inteſtato, vel alio modo poſſideat hæreditatem. Inf. xxix.

Si Reſtor Prouinciæ, vel ad eum pertinentes, Sponſalitias dederint arras. C.v.

Si Reus, vel Accuſator mortuus fuerit. C.ix.

Si ſæpius in integrum reſtitutio poſtuletur. C.ij.

Si ſecundo nupſerit Mulier cui maritus uſumfructum reliquit. C.v.

Si ſeruitus vindicetur, vel ad alium pertinere negetur. V.viiij.

Si ſeruus exportandus ueneat. C.iiij.

Si ſeruus extero ſe emi mandauerit. Ibidem.

Si ſeruus, aut libertus ad decurionatum adſpirauerit. C.x.

Si tabule Teſtamenti extabunt. Inf. xxxviij.

Si Tabule Teſtamēti nullæ extabunt, unde liberi. Inf. xxxviij.

Si tutor non geſſerit. C.v.

Si tutor vel curator interuenerit. C.ij.

Si tutor vel curator falſis allegationibus excuſatus ſit. Ibid.

Si tutor Reipublicæ cauſa aberit. Ibid.

Si tutor vel curator, vel Magiſtratus creatus appellauerit. N. xlix.

Si Vaſallus Feudo priuetur, cui deferatur. F.ij.

Si uendito pignore agatur. C.viiij.

Si uentris nomine in poſſeſſionē calūniæ eſſe dicetur. Inf. xxv.

Si uentris nomine muliere in poſſeſſionem miſſa, eadem poſſeſſio dolo malo ad alium tranſſata eſſe dicatur. Ibid.

Si vnus ex pluribus appellauerit. C.vij.

Si vnus ex pluribus hæredib. creditoris, vel debitoris, partem ſuam debiti ſoluerit, vel acceperit. C.viiij.

Si uſufructus petatur, vel ad alium pertinere negetur. V.vij.

Singulis rebus per fideicommiſſum relictis. Inſt. ij.

Societate. Inſt. iiij.

Solutionibus & liberationibus. N. xlvj. & C.viiij.

Solutionibus & liberationibus debitorum ciuitatis. C.xj.

Soluto matrimonio, quemadmodū dos petatur. Inf. xxv. C.v.

Specia

- Spectaculis, & scenicis, & lenonibus. C.xj.
 Sponsalibus. V. xxij.
 Sponsalibus, & aris sponsalitijs, & proxenetis. C.v.
 Sportulis, & sumptibus in diuersis Iudicijs faciendis: & de executoribus litium. C.ij.
 Statoribus. C.xij.
 Statu hominum. V.j.
 Statuis & imaginibus. C.j.
 Statuliberis. N.xl.
 Statutis & consuetudinibus contra libertatem Ecclesie, & Immunitate locorum religioforum, vbique morantium, & Fori priuilegio, & Gazaris, & Patarenis, & alijs Hæreticis, eorumque successoribus, & Nauigijs peregrinis, & Aduenis quocunque locorum hospitantibus, eorumque successoribus, & de Agricolarum securitatibus. F.ij.
 Stellionatus. N.xlvij.
 Stipulatione seruorum. Inst. iij. N. xlv.
 Studijs liberalibus vrbis Romæ, & Constantinopolitanæ. C.xj.
 Suarijs, & susceptoribus vini, & cæteris corporatis. C.xj.
 Successione cognatorum. Inst. iij.
 Successione libertorum. Ibi.
 Successione Feudi. F.j.
 Successione fratrum, vel gradibus succedentiũ in Feudo. F.ij.
 Successionibus sublatis, quæ fiebant per bonorum venditiones, & s. n. consulto Claudiano. Ibi.
 Successoriorum edicto. Inf. xxxviij. & C.vj.
 Successoribus eorum, qui in Aphrica degunt. A. xxxvj.
 Suffragio. C.iiij.
 Suis, & legitimis Hæredibus. Inf. xxxviij.
 Summa Trinitate & Fide catholica, vt nemo publicè de ea contendere audeat. C.j.
 Sumptus iniuncti muneris, ad omnes collegas pertinere. C.xj.
 Sumptuum recuperatione. G.x.
 SuperaCTORIBUS. C.x.
 Superficiebus. N.xliij.
 Superindicto. Ibi.
 Supellectili Legata. Inf. xxxiij.
 Susceptoribus, præpositis, & arcatijs. Ibidem.
 Suspectis tutoribus, vel curatoribus. Inst. j. Inf. xxvj. C.v.

T

T Abellionibus, & vt protocolla relinquantur in chartis. A. xliiij.

Tabularijs, scribis, logographis, & censualibus. C. x.

Tabulis exhibendis. N. xliij. C. viij.

Tempore actionum, quæ sacris locis competunt. A. xj.

Tempore non numeratæ dotalis pecuniæ. A. c.

Temporibus in integrum restitutionis, tam minorum, aliarumq; personarum, quæ restitui possunt, quàm hæredum earum. C. ij.

Temporibus & reparationibus appellationum, seu consultationum. C. vij.

Termino moto. N. xlvij.

Testamentis, & quemadmodum testamenta ordinentur. C. vj.

Testamentis ordinandis. Inst. ij.

Testamenta quemadmodum aperiantur, inspiciantur, & describantur. Inf. xxix.

Testamentaria tutela. Inf. xxvj. C. v.

Testamentaria manumissione. C. vij.

Testamento militis. C. vj.

Testibus. V. xxij. C. iij. A. xc.

Thesauris. C. x.

Tigno iniuncto. N. xlvij.

Tractatorijs, & statutis. C. xij.

Transactionibus. V. ij.

Transitu militum. A. cxxi.

Tributoria actione. V. xliij.

Tritico, vino & oleo legato. Inf. xxxiij.

Tutela, & rationibus distrahendis, & vili curatōnis causa actione. Inf. xxvij.

Tutelis. Inst. j. Inf. xxvj.

Tutore, vel curatore, qui satis non dedit. C. v.

Tutoribus & curatoribus dari ab his, qui ius dandi habent: & qui, & in quibus causis specialiter dari possunt. Inf. xxvj.

Tutoribus vel curatoribus illustrium, vel clarissimarum personarum. C. v.

Tyronibus. C. xij.

Vacatione & excusatione munerum. N. l.

Vacatione publici muneris. C. x.

Vasal

Vasallo decrepitæ ætatis. F. ij.

Vasallo milite qui arma bellica deposuit. Ibi.

Vasallo qui contra constitutionem Lotharij beneficium alienauit. F. ij.

Vbi quis Agere, vel conueniri debeat. V. v.

Vbi conueniatur, qui Certo loco dare promisit. C. iij.

Vbi de Criminibus agi oportet. Ibi.

Vbi quis de Curiali, vel cohortali, aliâve conditione conueniatur. Ibi.

Vbi Fideicommissum peti oportet. Ibi.

Vbi causa Fiscalis, vel diuinæ domus, hominumque eius agantur. Ibi.

Vbi de Hæreditate agatur, vel vbi hæredes scripti in possessionem mitti postulare debeant. Ibi.

Vbi de Possessione agi oportet. C. iij.

Vbi pupilli educentur. C. v.

Vbi pupillus educari, vel morari debeat: & de alimentis ei præstandis. Inf. xxvj.

Vbi de Ratiocinijs tam publ. quàm priuatis agi oporteat. Ibi.

Vt in Rem actio exerceri debet. Ibi.

Vbi, & apud quem cognitio in integrum Restitutionis agenda sit. C. ij.

Vbi Senatores, vel clarissimi ciuiler. vel criminaliter conueniantur. C. iij.

Vbi causas Status agi oporteat. II.

Vbi petantur Tutores, vel curatores. C. v.

Vestigalibus, & commissis. C. iij.

Vestigalia noua institui non posse. Ibi.

Venatione ferarum. C. xj.

Vendendis rebus ciuitatis. Ibi.

Venditione rerum Fiscalium, cum priuatis communium. C. x.

Ventre inspiciendo, custodiendoque partu. Inf. xxv.

Ventre in possessionem mittendo, & curatore eius. Inf. xxxvij.

Vestibus holobaris, & auratis, & de unctione sacri muricis. C. xj.

Verborum significatione. C. vj. N. l.

Verborum obligationibus. Inst. iij. Inf. xlv.

Veteranis. N. xlix. C. xij.

Veteranorum, & militum successione. Inf. xxxvij.

Vetere Iure enucleando, & de authoritate Iurisprudentium,
 qui in Digestis leguntur. C. j.
 Veteris nominis potestate. C. x.
 Vi & vi armata. N. xliij.
 Vi bonorum raptorum. C. ix. & de turba. N. xlvij. Inst. iij.
 Via publica, & si quid in ea factum esse dicatur: & de ea ex edi-
 cto Aedilium curulium à singulis reficienda. Ibi.
 Vindicta, & apud concilium manumissione. C. vij.
 Vnde vi. C. viij.
 Vnde cognati. Inf. xxxviiij.
 Vnde legitimi, & vnde cognati. Inf. xxxviiij. & C. vj.
 Vnde Liberi. C. vj.
 Vnde vir & vxor. Inf. xxxviiij. C. vj.
 Vsu & habitatione. V. vij. Inst. ij.
 Vsu, & usufructu, & redditu, & habitatione, & operis per lega-
 tum vel fideicommissum datis. Inf. xxxiiij.
 Vsu Mediolanensium secundum quosdam. F. j.
 Vsupapionibus. N. xlj.
 Vsupapionibus, & longi temporis præscriptionibus. Inst. ij.
 Vsupapione pro emptore, vel pro transactione. C. vij.
 Vsupapione pro hærede. Ibi.
 Vsupapione pro donato. Ibi.
 Vsupapione pro dote. Ibi.
 Vsupapione transformanda, & de sublata differentia rerum
 mancipi, & nec mancipi. Ibi.
 Vusufructu. Inst. ij.
 Vusufructu adcrecendo. V. vij.
 Vusufructu, & quemadmodum quis utatur fruatur. Ibi.
 Vusufructu, usu, & habitatione, & ministerio seruorum. C. iij.
 Vusufructu earum rerum, quæ usu consumuntur, vel minuun-
 tur. V. vij.
 Vusufructuarius quemadmodum caueat. V. vij.
 Vsuris. C. iij.
 Vsuris & fructibus, & causis, & omnibus accessionibus, & mo-
 ra. V. xxij.
 Vsuris vel fructibus legatorum, seu fideicommissorum. C. vj.
 Vsuris pupillaribus. C. v.
 Vsuris Rei indicatæ. C. vij.
 Ut Actiones & ab hæredib. & contra hæredes incipiāt. C. iij.

- Vt quæ defunt Aduocatis partium, Iudex suppleat. C. ij.
- Vt nemo inuitus Agere, vel accusare cogatur. C. iij.
- Vt Clerici apud proprios Episcopos primum conueniantur, & post hoc apud ciuiles Iudices. A. lxxxiij.
- Vt Clerici ex vna ecclesia in aliam transferantur ad supple-
dum deficientium statuum numerum. A. xvj.
- Vt determinatus sit numerus Clericorum sanctiss. maioris ec-
clesiæ, neque non cæterarum sanctiss. ecclesiarum huius augu-
stiss. vrbs. A. iij.
- Vt de cætero Commutationes ecclesiasticarũ rerum non fictè
fiant ad pijsimum Imperatorem, & hoc modo ad alias per-
sonas legitimas transeant res, sed hæc tantummodo fiant ad
Imperialem donum. Et vt liceat perpetuas emphyteuses agi
ab oratorijs in oratoria, Decreto videlicet interposito, ex-
cepta ab hoc maiore Ecclesia: ne tamen in priuatam perso-
nam transeat emphyteusis. A. lv.
- Vt nouæ Cõstitutiones post alios duos menses, quàm insinua-
tæ fuerint, obtineant. Item parcat his, qui subtilitatem cõsti-
tutionum in testamentis non obseruant, relinquendo qua-
drantem, & hæredis nomen, aut non inscribendo, aut non
nuncupando. A. lxxvj.
- Vt Creditores primum aggrediantur principales Debitores:
mox illis soluendo non existentibus, Secundo loco Manda-
tores etiam, aut constitutæ pecuniæ reos, aut fideiussores:
A. iij.
- Vt intra certum tempus Criminalis quæstio terminetur. C. ix.
- Vt deliberandi Ius etiam ad impuberes trãsmissatur. A. clviij.
- Vt dignitatum ordo seruetur. C. xij.
- Vt Donatio propter nuptias specialis contractus sit: & de alijs
capitulis. A. cxix.
- Vt primæ & secundæ Dotis exactione instante, nempe viro
ad secundæ digressio nuptias, prior vxor, aut ex priore ma-
trimonio suscepti liberi præferantur, Vtq; si vxor, aut is, qui
dotem pro ea conscripsit, in dotem conscripta tradere vo-
luerit, & maritus ea suscipere differat: solutio matrimonio ni-
hilominus ab eo per ipsum conscripta exigatur donatio an-
te nuptias. Et ne donationem ante nuptias præster, qui quo-
minus dotem acciperet, in causa non fuit. A. xcj.
- Vt Ecclesia Rom. centũ annorũ gaudeat Præscriptione. A. x.

Vt ne

Vt nemini liceat in Emptione specierum se excusare: & de munere sitoni. C. x.

Vt in Flumine publico nauigare liceat. N. xliij.

Vt Anthimus, Seuerus, Petrus, Zororas, & reliqui Hæretici, Ecclesiastico gradu detrahantur. A. xliij.

Vt Illustres in pecuniarijs omnimodo per procuratores causas agant: cum verò de iniuria criminaliter agitur, duntaxat secundum privilegium ipsis ad hoc concessum, Clarissimis autem tam per se, quàm per procuratores liceat pecuniarias causas agere. A. xliij.

Vt Imperat. nomen in Instrumentis & actis publicis præponatur: & vt tempora, quæ Latinis designantur literis, manifestius scribantur. A. xlvij.

Vt lite pendente, vel post prouocationem, aut definitiuam sententiam, nulli liceat Imperatori supplicare. C. j.

Vt ea, quæ vocantur Insinuatia, super clericis in maiore quidem Ecclesia dentur: in alijs autem Ecclesijs penitus non dentur. A. lvj.

Vt omnes Iudices, tam ciuiles, quàm militares, post administrationem depositam, quinquaginta dies in ciuitatibus certis locis permaneant. Ibid.

Vt nemini liceat sine Iudicis authoritate signa rebus imponere alienis. C. ij.

Vt legatorum, seu fideicommissorum seruandorum causa caueatur. Inf. xxxvj.

Vt in possessione Legatorum, vel fideicommissorum seruandorum causa esse liceat. Ibi.

Vt ex Legibus, senatusve consultis bonorum possessio detur. Inf. xxxviii.

Vt si plures filij non sint quàm quatuor, Legitima portio censetur triens: si vltra quatuor, Semis. Et vt naturales liberi, nulla existente prole legitima, vnà cum matre ab intestato Sextantem accipiant. Et vt collatio tam ex testamento, quàm ab intestato competat, nisi expressis verb. testator id prohibeat. Et de diuisione bonorum in liberos facta à parentibus: & de eo, quod proprium chirographum inficiatur: deq; alijs capitulis. A. xlviii.

Vt nullam decetero Licentiam Dux aliquis, aut cohibendis violentijs præpositus habeat ad vtranq; Phrygiam accedendi, aut,

di, aut quosdam sibi cōiunctos eò dirigendi, vt aliquos comprehendant. Sed neque earum prouinciarum incolæ ad eos, qui tales magistratus in Lycaonia, & item Lydia gerunt, decurrant, apudque ipsos contra aliquos querelam instituant: cū ciuiles Magistratus abundè sufficiāt ad huiusmodi emergentes casus persequendos. A. cxlv.

Vt qui contra naturam Luxuriantur, & per Deum adiurant, item blasphemias in Deum ingerunt, afficiantur supplicio. A. lxxvij.

Vt omnes prouinciarum Magistratibus obtemperent, siue de criminibus, siue de pecunijs agatur. Et vt causæ illic examinentur, nemine prorsus exempto per aliquod priuilegium, absq; sacra pragmatica forma. A. lxüj.

Vt magistratus à deposita administratione quinquaginta dies commorentur in suis prouincijs, siue militarem, siue ciuilem functionem gesserint. A. xcv.

Vt qui se res Minorum obligatas habere perhibēt, aut eis obligati sunt, penitus ad illorum gubernationem & tutelam non accedant. Et vt curatores nullo modo cessiones suscipiant aduersus eos, quorum curam gerunt, gesserintve. Et vt hæc generaliter in omni curatione valeant, in quibus casibus, Leges curatores dari præcipiunt. Item de administratione pecuniarum illis competentium, & quando eis deponi oporteat, aut redditus ex eis computari. A. lxxij.

Vt Mulieres, quæ nuptias iterant, electionem non habeant, in quem filiorum donationem ante nuptias conferant. Deque alijs capitulis. A. ij.

Vt nemo ad suum Patrocinium suscipiat rusticanos, vel vicos edrunt. C. xj.

Vt in possessionem Legatorum, vel Fideicommissorū seruandorum causa mittatur: & quando satis dari debeat. C. vj.

Vt ea quæ Præfectis, aut Legationibus, aut rebus priuatis, aut sacro patrimonio debentur in reliquis, in quacunque specie vsq; ad præteritam septimam indictionem & ipsam indulgeantur. A. cxlvij.

Vt Præfides absque vlla datione pecuniæ ad officia mittantur. A. viij.

Vt Præfides, qui interpellantis allegata audire differunt, compellantur id facere ab Episcopis. Et vt si quis Præfidē susce-

Actum habet, in cognitionem litis adhibeat, societque etiā ciuitatis Episcopum. Item, vt qui à præfide offensionem patiuntur & iniuriam, adeant ea de re Episcopum. Deque alia cautela, quæ ab episcopis omnino corroborari, fieriue debet à Præsidibus. A. lxxxvj.

Vt qui Prouincialem hominem extra territorium suum in Ius producit, cautionem præbeat, quòd nisi litem obtineat, præstaturus sit quantum Iudex eum qui calumnia tentatus est, accipere statuerit. Item, vt qui libellum suscipit, an deliberandum, an Iudicio disceptare velit, aut datum tolerare Iudicem viginti dierum spatium habeat. Præterea, quòd qui post iuratorium cautionem in Iudicio non comparet, omnem litis expensam debeat actori persolvere, & deinceps causam dicere datis Fideiussoribus. Insuper, de hypothecis militiarum, quæ ex casu vocantur, quæ personæ, & quando hoc Ius habeant. Postremo & de indotatis vxoribus, vt & ipsæ quartam partem in substantia viri habeant, & item vir in substantia vxoris, quando inops est qui superstes mansit. A. liij.

Vt Res immobiles donationis ante nuptias à marito, ne consentiente quidem vxore, vel pignori obligari, vel omnino alienari liceat: nisi postea æque illi satis fieri possit, atque eadem & in dote obtineant. A. lxj.

Vt Restitutiones Fideicommissi. vsq; ad vnum gradum consistant. A. clx.

Vt in priuatis domibus Sacra Myſteria non fiant. A. lvij.

Vt fratrum filij succedant pariter ad imitationem fratrum, ascendentibus etiam extantibus, & vt mulieres non insinuatæ antenuptiali donatione non lædantur: non insinuans autem vir, etsi cõpetat nuptiale lucrum, eo non fruatur. Et rursum vt mulieres non secundò nubentes, dominæ sint partis sponsalitix largitatis, quantum pars facit vnus filij; & vt similes sint pœnæ vtriusque sexus, dum sine causa rationabili repudium mittitur. A. cxxvij.

Vt nemo priuatus Titulos prædijs suis, vel alijs imponat, vel Regalia vela suspendat. C. ij.

Vt matres etiam Tutelæ rationibus obnoxie sint. A. clv.

Vt sine vllò impedimento matres filiorum Tutelam suscipiant, licet eos sibi habeant obnoxios, aut etiam ipsæ illis obnoxie sint, quamuis iusiurandum non præstent, quòd nuptias ite-

raturæ

raturæ non sint. A. xciiij.

Vt causæ post pubertatem adsit Tutor. C. v.

Vt nullus ex Vicaneis, pro alienis vicaneorum debitis teneatur. C. xj.

Vicarijs, seu locum tenentibus. Item de mulieribus adulterium committentibus, & alijs capitulis. A. cxxxiiij.

Vt particulares Vsurarum solutiones in duplum computentur. A. cxxj.

Vsuris nauticis. A. cx. cxxx.

Vti armorum vsus, in scio Principe, interdictus sit. C. xj.

Vti possidetis. N. xliij. C. viij.

Vtrubi. N. xliij.

Vulgari substitutione. Inst. ij.

Vulgari & pupillari substitutione. Inf. xxviiij.

Vxoribus militum, & eorum qui Reipub. causa absunt. C. ij.

Repertorium Nouella-

RVM CONSTITVTIONVM

secundum literarum ordinem, prout

uulgò allegantur, ex editione

Vetere.

A

Administrantibus in sacris appellationibus. xx.

Alienatione & Emphyteusi. & c. cxx.

Administratoribus. xcv.

Aequalitate dotis, & propter nuptias donationis. xcviij.

Appellationibus. xciiij.

Appellationibus, & intra quæ tempora. & c. xxiiij.

Apud quos oport. causas dic. lxxix.

Armis. lxxxv.

C

Collatoribus, & alijs capit. cxxviiij.

Consanguineis & vterinis fratribus. lxxxiiij.

H 2

Constitutio quæ de dignitatibus.&c.lxxxj.

Constitutio quæ ex adscriptio.&c.liiij.

Consulibus.cv.

D

Defensoribus ciuitatum.xv.

Deposito,& denuntiatione inquilinorum.lxxxviij.

Duobus reis promittendi.xcix.

E

Ecclasticis titulis.cxxxj.

Ecclesiasticarum alienatione.xlvj.

Executoribus,& de his qui conueniuntur & reconueniuntur.xcvj.

Exhibendis & introducendis reis.liij.

F

Fideiussoribus & mandatoribus.iiij.

Filijs ante dotal.instru.natis.xix.

H

Hæc Constitutio interpretatur priorem constitutionem.lxxv.

Hæc Constitutio innouat Constitu.cxj.

Hæredibus & Falcidia.j.

Hæredibus ab intestato venientibus.cxviij.

His, qui ingrediuntur ad appellat.l.

I

Immensis donationibus.xcij.

In medio litis non fieri sacras Constitutiones.cxiiij.

Incestis & nefarijs nuptijs.xij.

Instrumentorum cautela & fide.lxxiiij.

Interdictis colleg.hæreticorum.cxxxij.

Iudicibus,& vt nullatenus cum Iureiurando eligantur.lxxxij.

Iusiurandum quod præstatur ab his.ix.

Iureiurando à morignte præstito.xlvij.

L

Lenonibus.xiiij.

Lingiosis,& decima parte litis.cxij.

M

Mandatis Principum.xvij.

Mensura ordinandorum clericorum.xvj.

Monachis.v.

N

Nauticis v furis. cx.

Neque virum quod ex dote est. xcviij.

Non alienādis. aut permutādis rebus Ecclesiasticis. vij.

Non eligendo secundò nubentes mulieres. ij.

Noui operis nuntiatione maritimi ad spectus. lxxij.

Nullum credentem agricolæ &c. xxxiij.

Nuptijs. xxiij.

P

Priuilegijs dotis, hæreticis mulieribus non præstādis. cix.

Q

Quæstore. lxxx.

Quibus modis Naturaleis efficiuntur Sui. lxxxiij.

Quibus modis Naturales filij efficiuntur legitimi.

lxxxix.

Quomodo oporteat Episcopos, & cæteros clericos ad Ordinationes perduc. vj.

R

Raptis mulieribus, quæ raptori nubunt. cxliij.

Referendarijs sacri Palatii. xj.

Restitutione Fideicommissi. clix.

Restitutionibus. cvij.

Restitutionibus, & ea quæ parit in vndecimo mense. xxxix.

S

Sanctissimis Episcopis, & de dno amabilibus, & reuerendis
dissimis Clericis & Monachis. cxxij

Scenicas non solum si Fideiussores præstent. &c. lj.

T

Tabellionibus. xliij.

Tempore non solutæ pecuniæ super dote. c.

Testibus. xc.

Testamentis imperfectis. cvij.

Triente & semisse. xvij.

V

Vsuris nauticis. cxxx.

Vt ab illustribus & qui super eam dignitatem sunt, omnimodo. &c. lxxxj.

Vt Clerici apud proprios Episcopos. lxxxiij.

Vt Clerici qui recedunt, alijs pro eis subrogatis. &c. lvij.

Vt cum de Appellatione cognoscitur. cxv.

- Vt de cætero commutationes rerum Ecclesiasticarum nõ for-
 tuitæ fiant. lvi.
 Vt defuncti, seu funera eorum. &c. lx.
 Vt determinatus sit numerus clericorum. liij.
 Vt differentes Iudices. &c. lxxxvj.
 Vt diuinæ iussiones subscriptionem habeant. cxliij.
 Vt ea, quæ vocantur insinuatina. lviij.
 Vt ecclesia Romana centum annorum gaudeat præscriptio-
 ne. x.
 Vt exactione instante dotis primæ. &c. xcj.
 Vt factæ nouæ Constitutiones. lxxvj.
 Vt fratrum filij succedant. &c. cxxvij.
 Vt hi, qui obligatas se habere perhibent. &c. xcij.
 Vt immobilia ante nuptialis donationis. &c. lxj.
 Vt in priuatis domibus sacra mysteria non fiant. lviij.
 Vt Iudices non expectent sacras iussiones. cxxv.
 Vt Iudices sine quoquam suffragio fiant. viij.
 Vt liberti de cætero aureo non indigeant anulo. lxxviij.
 Vt liceat matri & aui. cxvij.
 Vt litigantes iurent in exordio litis. cxxliij.
 Vt neque miles, neque fœderatus. cxvj.
 Vt non fiant pignorationes pro alijs personis. liij.
 Vt non luxurientur contra naturam. lxxvij.
 Vt nullus fabricet Oratorij domos. lxxvij.
 Vt nullus mutans agricolæ, teneat eius terram. xxxliij.
 Vt nulli Iudicium liceat habere loci seruatore. cxxliij.
 Vt omnes obediant Iudicibus provincie. lxxvij.
 Vt ordinate præfecturæ. &c. lxix.
 Vt præponatur nomen Imperatoris documentis. xlvij.
 Vt sine prohibitione matres. &c. xciiij.
 Vt sponsalitia largitas specialis sit contractus. cxix.

Tituli Constitutionum

EXTRA VAGANTIVM.

QVI sint Rebelles. Est Henrici, v. 1. à Bartolo Glossis il-
 lustrata. Titu. ij. Colla. xj.
 Quomodo in læsæ Maiestatis crimine procedatur.
 Est

Est eiusdem Imp. & à Bartolo quoque exposita, Titu. j. Ibid. Pace, Constantiæ condita à Friderico 1. & fratre suo Henrico vi. per Bal. nobiliter explanata. Est liber singularis, quo Volumen clauditur.

Statutis, & Consuetudinibus, contra libertatem Ecclesiæ editis: & Immunitate locorum religiosorum vbique morantium, & Fori priuilegio, & Gazaris, & Patarenis, & alijs Hæreticis, eorumq; successoribus: & Nauigijs peregrinis, & Aduenis quocunque locorum hospitantibus, eorumque successoribus, & de Agricolarum securitatibus. Est Appendix libri ij. Feud.

Digesti Veteris

Primus liber habet tit. xxij.

Secundus. xv.

Tertius. vij.

Quartus. ix.

Quintus, habet titu. v.

Sextus. iij.

Septimus. viij.

Octauus. vj.

Nonus, habet titu. iijj.

Decimus. iijj.

Vndecimus. ix.

Duodecimus. ix.

Tredecimus. vij.

Decimusquartus. iijj.

Decimusquintus. iijj.

Decimussextus. iij.

Decimusseptimus. iij.

Decimusoctauus. ix.

Decimusnonus. iij.

Vicesimus. ij.

Vicesimusprimus. iij.

Vicesimussecundus. vj.

Vicesimustertius. v.

Vicesimusquartus. iij.

Et sunt simul. clx.

Infortiati

Primus liber habet tit. vij.

Secundus. ix.

Tertius. x.

Quartus. vij.

Quintus. vij.

Sextus liber habet tit. l.

Septimus. j.

Octauus. j.

Nonus. x.

Decimus habet tit. x.

Vndecimus. iij.

Duodecimus. iijj.

Tredecimus. viij.

Decimusquartus. xvij.

Et sunt simul. xcvi.

Digesti Novi

Primus liber habet titulos vj.

Secundus. xvj.

Tertius. xj.

Quartus. xj.

Quintus. xxxiij.

Sextus habet titulos. vij.

Septimus. iij.

Octauus. viij.

Nonus

Nonus. xxx.
Decimus habet titulos xxv.
Vndecimus. xiiij.
Duodecimus. xvij.
Et sunt simul. clx xxij.

Codicis

Primus liber habet titulos lj.
Secundus. lvij.
Tertius. xliij.
Quartus. lxxvj.
Quintus habet titulos lxxiiij.
Sextus. lxj.
Septimus. lxxv.
Octauus. lix.
Nonus liber habet titulos lj.
Decimus. lxxiiij.
Vndecimus. lxxviij.
Duodecimus. lxij.
Et sunt simul. decliij.

*Authenticorū siue No
uellarū constitutionū,*

Prima collatio habet titulos
vij.
Secunda. xj.
Tertia. vij.
Quarta. viij.
Quinta habet tit. xvij.
Sexta. xiiij.
Septima habet tit. ix.
Octaua. x.
Nona. xij.

Et sunt simul. xcviij.

¶ Decima collatio Authen-
ticorum, siue Nouellarum
constitutionum, aut liber, si-
ue Vfus feudorum habet ti-
tulos lxxxj.

Institutionum

Primus liber habet titulos
xxiiij.
Secundus. xxvj.
Tertius. xxxij.
Quartus. xvij.
Et sunt simul. xcix.

P I N I S.

LVGDVNI,
EXCVDEBANT IOANNES ET
FRANCISCVS FREL-
LONII,
FRATRES.

M. D. XLIIII.

nemo viderat homo non vidit
Deum

non dicit

dicit

¶ ⁶
Faint ~~Hand~~ ³
L. 2

dicit

Remover

¶

¶

nothing with separate in the

waiting

a a

8

Done pour Dieu

for of money

8 2 8

8 2 1

2 48 1 8 2 8 2

8 2 8 2

